

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	9 november 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

10

15

20

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. D.J. van den Berg (FvD), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. V. Koerse (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. M.G. Lelkes (FvD), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig: dhr. G.E.E. Everduim (DENK)

	Agenda	Paginanummer
25	1. Opening en mededelingen	02
	2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	03
	2.a. Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie FvD	07
	2.b. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties VVD en CU	08
	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	08
30	3.b. Lijst geheimhouding PS	08
	4. Vaststelling notulen vergadering van 5 en 22 oktober 2020	08
	5. Vaststelling strategische Statenagenda	09
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	09
	7. Voortganglijst van moties	09
35	8. Hamerstukken	09
	8.a. Statenvoordracht 52 Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar EFB	09
	8.b. Statenvoordracht 54 Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020	09
40	9. Statenvoordracht 53 Begroting 2021 en Memorie van Antwoord	09
	9.a. Actualiteiten	111
	9.b. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de Orde van de dag	111
	9.c. Schorsing	113

45

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Ik open deze online-vergadering en welkom aan de Statenleden en leden van Gedeputeerde Staten in deze online vergadering en ook welkom aan alle belangstellenden die
50 deze vergadering via de website volgen. Ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele telefoons tijdens de vergadering op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze online-vergadering live wordt uitgezonden. Wees u er ook van bewust dat uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden. Gebruik als het kan een headset en beperk achtergrondgeluiden zoveel mogelijk. Bedroefd hebben wij kennisgenomen van het overlijden
55 van het voormalig Statenlid de heer Jaap Zuurbier. Normaal gesproken gaan we staan als we een Statenlid herdenken, maar dat kunnen wij in deze online vergadering niet doen. Toch staan wij in gedachten even respectvol bij hem stil. Jaap Zuurbier overleed dit jaar op 93-jarige leeftijd. Hierbij betuig ik onze oprechte deelneming met zijn nabestaanden, mede namens de leden van PS en GS. Jaap Zuurbier heeft de belangen van onze provincie gediend in de periode 1999 tot
60 2003 als lid van Provinciale Staten voor het CDA. Hij werd met voorkeursstemmen gekozen en daar keek hij met trots en ook met enige verbazing op terug. Hij was lid van de commissie Financiën, Strategie en Bedrijven, van de Rekeningencommissie en van de Hoor- en Adviescommissie, maar zijn hart lag bij de commissie Zorg, Welzijn en Cultuur waarin hij actief was. Hij zette zich in voor een betere kwaliteit van de ouderenzorg. Hij wilde ouderen helpen die
65 de weg naar voorzieningen zelf niet konden vinden, want hij vond het belangrijk dat ook mensen met een handicap en ouderen aan het normale maatschappelijke verkeer konden deelnemen. Ook voor en na zijn Statenlidmaatschap heeft Jaap Zuurbier zijn bijdrage aan onze provincie geleverd. Wij zijn dankbaar voor hetgeen hij voor Noord-Holland heeft gedaan. Wij wensen zijn familie en naasten heel veel sterkte met dit grote verlies. Wij houden nu een minuut stilte. Voorafgaand aan
70 de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is een quorum geconstateerd, derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. De heer Everduim (DENK) heeft aangegeven zich genoodzaakt te zien om zijn ontslag in te dienen. In de vergadering van 14 december a.s. zal zijn opvolger naar alle waarschijnlijkheid worden geïnstalleerd. De heer Everduim is vandaag verhinderd en mevrouw
75 Nanninga (FvD) zal worden vervangen door de heer Lelkes, mevrouw Van Wijnen (GL) zal later inloggen. Als het goed is, zullen straks 54 Statenleden deelnemen aan deze vergadering. In mei van dit jaar heeft het presidium ingestemd om bij het online vergaderen met PS op een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de
80 Statenvergadering mogelijk zijn. Informatie daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Dat kunt u terugvinden in iBabs. Stemmen: bij alle
85 voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters, behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering stuurt de Statengriffie alle aanwezige Statenleden een overzicht toe met de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling. In de eerste ronde

stemmen wij over de amendementen en moties en in een tweede ronde over de voordracht, zoals
90 wij de vorige keer hebben afgesproken. De Statenleden bevestigen met de ondertekening van de
stembrief de correcte weergave van hun individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren
van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie, is het besluit definitief genomen. Dit wordt
bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een
actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het
95 aantal zetels van aanwezige Statenleden. Het woord voeren: u heeft van tevoren bij de
Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal
bij de besprekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Het kan
zijn dat ik u vraag om op het groene handje te klikken, zodat ik u sneller in beeld kan zetten. Als
u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld,
100 bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje ,dan kan ik u
het woord geven. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat ik wil
proberen om rond 12.30 uur te schorsen voor lunch en rond 18.00 uur te schorsen voor het
diner, om daarna waarschijnlijk in de avond verder te vergaderen. Houdt u daar alvast rekening
mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

105

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op 2 november hebben wij in het presidium besloten om actualiteiten en het
stemmen over de moties Vreemd te behandelen in de vergadering van vandaag. Er zijn voor
110 vandaag geen actualiteiten ingediend. De stemming over de moties Vreemd staat onder
agendapunt 9.b. De gewijzigde agenda is bij de stukken gepubliceerd. Er worden moties Vreemd
aan de orde van de dag ingediend.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij willen samen met GL een motie Vreemd indienen. Vorige
115 week heeft de Zoogdierverseniging een herziene rode lijst van bedreigde Nederlandse diersoorten
opgesteld. Deze lijst is onlangs gepubliceerd in de Staatscourant. Uit deze lijst blijkt dat met
name de boerenlandzoogdieren achteruitgaan. Maar liefst 11 van de 16 soorten op de rode lijst
zijn gebonden aan het agrarisch gebied. Opvallend is daarnaast dat de meer algemene soorten
als haas, konijn en egel ook bedreigd raken. Ook in Noord-Holland hebben wij met deze soorten
120 te maken en moeten wij ons inspannen om deze kwetsbare soorten te beschermen. Wij vinden
het belangrijk dat de provincie haar provinciale beleid en regelgeving hierop aanpast ter
bescherming van de bedreigde soorten in Noord-Holland.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 149/09112020

125 Bescherming bedreigde diersoorten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateerende dat:

130 - *De provincie vanuit de Wet natuurbescherming de taak heeft om planten en dieren te
beschermen;*

- *Er daartoe een aantal beleidsprogramma's en verordeningen bestaan;*
- *De Zoogdiervereniging een herziene rode lijst van bedreigde Nederlandse dieren heeft opgesteld en deze onlangs is gepubliceerd in de Staatscourant met toelichting.*

135

Overwegende dat:

Er nieuwe dieren op de rode lijst staan waar ook in de provincie Noord-Holland een optimale bescherming voor zou moeten gelden.

140 *Van mening dat:*

- *Het provinciaal beleid en de daaraan gerelateerde regelgeving moeten worden aangepast ter bescherming van bedreigde diersoorten in Noord-Holland;*
- *Dit geen uitstel duldt.*

145 *Vragen het college:*

- *De rapportage van de Zoogdiervereniging te beoordelen voor Noord-Holland;*
- *Zo spoedig mogelijk het beleid en de regelgeving aan te passen*

en gaan over tot de orde van de dag.

150 *Fracties D66, GL*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

155 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. De provincie Noord-Holland heeft eind 2019 de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 vastgesteld, waarbij wij met elkaar een grote, maar o zo belangrijke ambitie hebben uitgesproken. Wij hebben een missie, namelijk de missie nul verkeersdoden in 2050. Om deze ambitie te behalen, is gedragsbeïnvloeding van groot belang om de verkeersveiligheid te vergroten. Het motto van deze opgave is immers gezond en veilig onderweg voor een leefbare toekomst. Zo'n missie halen we alleen samen.

160 Gedragsverandering begint allemaal in het brein en het brein is een wonderlijk ding, waar vooral de stofjes dopamine en serotonine zorgen dat wij gevoelig zijn voor beloning. Daarom willen wij inzetten op de spaarpaal in Noord-Holland, waarbij mensen als beloning geld sparen voor een goed doel. In andere provincies is hiermee al ervaring opgedaan en daar blijkt een positief effect als de spaarpaal verdwijnt. Geen boete voor te hard rijden, maar een beloning als je je aan de
165 snelheid houdt. Daarom een motie.

Motie Vreemd aan de orde van dag 150/09112020

Spaarpalen voor verkeersveiligheid

170 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constateerende dat:

- *De provincie eind 2019 de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 heeft vastgesteld;*

- 175 - *De missie van de provincie is nul verkeersdoden in 2050;*
- *Onderdelen van deze opgave gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid en tegengaan van*
snellidsovertredingen is;
- *Het motto van deze opgave is: 'gezond en veilig onderweg voor een leefbare toekomst';*
- *Het verkeersveilig maken van de provincie volgens de Opgave Verkeersveiligheid Noord-*
180 *Holland 2030 vraagt om een sterke verbinding tussen overheden in de provincie.*

Overwegende dat:

1. *Spaarpalen, anders dan flitspalen de automobilist belonen voor het zich houden aan de*
maximumsnelheid;
- 185 2. *Met het beloningsconcept in den lande inmiddels goede ervaringen zijn opgedaan en leidt tot*
substantiële verlaging van de snelheidsovertredingen;
3. *Iedere keer als een bestuurder met gepaste snelheid de paal passeert, er gespaard wordt voor*
een goed doel. Het gespaarde bedrag ten goede komt aan een goed doel;
4. *De gemeente kiest samen met haar inwoners het doel en kiest hiervoor een locatie waar*
190 *snellidsovertredingen de verkeersveiligheid beïnvloeden;*
5. *Als het doel behaald is, wordt de meter weer verplaatst naar een andere gemeente in de*
provincie;
6. *Ook als de spaarpalen verwijderd worden, lijkt het effect blijvend.*

195 *Verzoeken het college om:*

Te onderzoeken op welke manier de spaarpaal in te zetten is in de strijd tegen de
verkeersslachtoffers door snellidsovertredingen in de provincie Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.

200 *Fractie PvdA*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

205 De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Het coronavirus en de daaruit voortvloeiende
maatregelen en beperkingen brengen onze inwoners veel schade toe. Allereerst denken wij aan
alle inwoners en die van Noord-Holland in het bijzonder, die hun gezondheid zagen aangetast en
aan hen die dierbaren verloren in de strijd tegen covid-19 maar natuurlijk ook aan alle mensen
die zich in hun sociale en economische leven beperkt weten door deze crisis, soms met ernstige
gevolgen. Net als vele voorzieningen in onze provincie die nu on hold staan, staat ook het OV
210 onder grote druk. Het OV in heel Nederland dus ook in onze provincie, heeft te maken met een
drastische daling van het aantal passagiers en dus ook met een daling van de inkomsten.
Vooralsnog lijkt het erop dat het Rijk deze bedrijven te hulp gaat schieten, maar deze hulp is
volgens de voorzitter van het OV Verbond eindig. Het lijkt er dan ook op dat de OV-bedrijven op
een gegeven moment niet anders kunnen doen dan te schrappen in de dienstverlening. Dat kan
215 betekenen dat lijnen (tijdelijk) verdwijnen, dat lijnen worden ingekort of dat de dienstregeling op
zijn kop gezet wordt. Minder service voor de bewoners in onze provincie die afhankelijk zijn van
het OV. Bovendien kan het betekenen dat de teruggang in inkomsten de verduurzamingsopgave

die wij hebben meegegeven aan de OV-bedrijven, ernstig in gevaar gaat brengen. Daarom een motie Vreemd. Als de OV-bedrijven steun krijgen om de verduurzamingsopgave te kunnen
220 uitvoeren, dan blijft er hopelijk geld over om zoveel mogelijk lijnen en busdiensten in bedrijf te houden, want dat is voor veel mensen zeker in deze zware tijd, heel erg belangrijk.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 151/09112020

Ondersteuning van het OV in coronatijd

225

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 230 - *Door de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende beperkende maatregelen van de Rijksoverheid het aantal gebruikers van het OV drastisch is gedaald;*
- *De bedrijven die de OV-concessies in onze provincie uitvoeren, worden geconfronteerd met een ernstige inkomstendaling;*
- *OV-bedrijven een flinke kaalslag voorzien in het aanbod van buslijnen, aantal ritten en dienstregelingsuren (DRU's);*
- 235 - *Er nog altijd geen of nauwelijks sprake is van buurtbusdiensten; er rijden in veel buurtbusgebieden al sinds half maart 2020 geen bussen.*

Overwegende dat:

- 240 - *Het schrappen van lijnen en ritten grote gevolgen kan hebben voor de bereikbaarheid van delen van onze provincie, vooral voor inwoners die afhankelijk zijn van het beschikbaar zijn van OV;*
- *De teruggang in inkomsten kan betekenen dat de verduurzamingsopgave – onderdeel van de concessies - voor de OV-bedrijven in gevaar komt;*
- *Onze provincie bij aangenomen motie € 100 miljoen beschikbaar heeft gesteld voor een herstellfonds, waarvan 'verduurzaming' een belangrijk criterium is;*
- 245 - *Onze provincie verantwoordelijk is en blijft voor een goede bereikbaarheid van alle delen van Noord-Holland, voor alle inwoners van Noord-Holland; OV is daarbij een belangrijke modaliteit binnen deze bereikbaarheidsopgave en -taak.*

250 *Besluiten het college van GS op te roepen:*

- *Het OV en de OV-bedrijven te ondersteunen door een financiële bijdrage te leveren om te kunnen voldoen aan de verduurzamingsopgave, door PS gesteld in de concessievoorwaarden;*
- *Voor de bijdrage het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds aan te spreken;*
- 255 - *PS op korte termijn, doch uiterlijk 31 januari 2021, te informeren over de maatregelen die GS in dit kader nemen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, CU

260

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Wenst iemand over de gewijzigde agenda het woord? Dat is niet het geval, dan wordt de gewijzigde agenda conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

265 **2.a. Beëdiging en installatie tijdelijk Statenlid fractie FvD**

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde, heb ik tot lid van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: mevrouw De Vries (PvdA) als voorzitter, mevrouw Kuiper (CDA) en de heer Cardol (GL). Ik verzoek de voorzitter van de
270 commissie, mevrouw De Vries, op het groene handje te klikken, dan geef ik u graag het woord.

Mevrouw **DE VRIES** (CDA): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het tijdelijk benoemd verklaard lid, de heer Lelkes, aan uw vergadering heeft toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond dat de
275 blijkens ingevolge artikel W7 2^e lid van de Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van PS van 9 november 2020 tot tijdelijk lid van PS benoemd is verklaard de heer Miklos Lelkes (FvD). Wij stellen u voor de heer Lelkes als tijdelijk lid van PS toe te laten.

280 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De commissie adviseert PS te besluiten de heer Lelkes toe te laten als tijdelijk lid van PS. Verlangt iemand daarover het woord? Dat is niet het geval, dan is unaniem door u besloten om de heer Lelkes als tijdelijk lid van PS toe te laten. Dan ontbind ik de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en ik bedank de commissie voor de verrichte werkzaamheden. Dan is nu aan de orde de beëdiging van het tijdelijk Statenlid, de heer
285 Lelkes. Ik verzoek het tijdelijk Statenlid, de heer Lelkes nu op het groene handje te klikken, zodat ik u in beeld kan zetten. Welkom. Mevrouw Nanninga (FvD) heeft mij verzocht om haar vanwege haar zwangerschap tijdelijk ontslag te verlenen conform artikel X 10, eerste lid van de Kieswet. Ik heb dat tijdelijke ontslag inmiddels verleend. Haar lidmaatschap wordt opgevolgd door de heer Lelkes en zijn installatie is nu aan de orde. Mijnheer Lelkes, ik verzoek u als ik straks uw naam
290 noem, uit te spreken de woorden 'dat verklaar en beloof ik'. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn
295 aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **LELKES** (FvD): Dat verklaar en beloof ik.

300 De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw tijdelijk Statenlidmaatschap. Ik kan u in deze online vergadering helaas niet fysiek feliciteren, maar namens PS ontvangt u vanmiddag een bos bloemen op uw huisadres. Ik zie de felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering al

binnenkomen. Ik wens u veel succes met uw tijdelijk lidmaatschap van PS en geniet er ook van. Voor de kijkers, in de chat wordt de heer Lelkes door alle Statenleden gefeliciteerd.

305

2.b. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties VVD en CU

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitters van de VVD en CU hebben als duo-commissielid bij mij voorgedragen: de heer Mokveld (VVD) en mevrouw Hoogendoorn (CU). Ik vraag de twee
310 aankomend duo-commissieleden om nu het op het groene handje te klikken, zodat we u in beeld kunnen zetten. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik stel u thans in de
315 gelegenheid om de eed en verklaring of belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig" of "Dat verklaar en beloof ik." Ik zal u eerst de formule van de eed en verklaring en belofte voorlezen. "Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of
320 voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer en verklaar of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

325

De heer **MOKVELD** (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw **HOOGENDOORN** (CU): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

330 De **VOORZITTER**: Ik wens u beiden geluk met uw duo-lidmaatschap. We doen het symbolisch, het handen schudden. Heel veel succes namens alle leden van PS en GS en bij u thuis wordt een mooie bos bloemen bezorgd. Ik schors nu de vergadering voor een moment van felicitaties. Ik heropen de vergadering.

335

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging ingekomen.

b. Lijst geheimhouding PS

340

De **VOORZITTER**: Er zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 5 en 22 oktober 2020

345

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Zo niet, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 5 en 22 oktober 2020 vastgesteld.

350 **5. Vaststelling strategische Statenagenda**

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

355 **6. Vaststelling lijst ingekomen stukken**

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

360

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

365

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 52 Verplaatsen portefeuilles circulaire economie en MRA (regiegroep) naar EFB

8.b. Statenvoordracht 54 Protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020

370

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan zijn de besluiten van 8.a. en 8.b. aangenomen.

9. Statenvoordracht 53 Begroting 2021 en Memorie van Antwoord

375

De **VOORZITTER**: De vaststelling van de begroting 2021. Bij moties en amendementen en de voordracht peilen wij de stemmen via de fractievoorzitters en de vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via brief stemmen na afloop van de vergadering. Ik ga proberen interrupties tijdens voordrachten zoveel mogelijk te accommoderen, ik zal wel mensen zoveel mogelijk laten uitspreken om op die manier een goed debat tot stand te kunnen brengen. Wij hebben een vaste volgorde van sprekers, eerst de oppositie en dan de coalitie op volgorde van grootte.

380

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, de begroting van de provincie voor 2021 is het best te omschrijven als leesbaar, overzichtelijk en goed geordend aan de ene kant, maar kent naast de corona-onzekerheid ook een nieuwe complicerende factor die financiële onzekerheid introduceert. In lijn met het coalitieakkoord was er namelijk het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds van de VVD, toch al ingecalculerde verduurzamingsplannen versneld en

385

gesubsidieerd uitrollen. Dat werd het devies. Zonnepanelen tegen corona uit het revolverend
390 fonds van € 100 miljoen, het bedrag dat door energie- en kostenbesparing weer terugbetaald zal
worden. Motie 42 riep GS op om zo spoedig mogelijk met een Economisch Herstel- en
Duurzaamheidsfonds te komen met aandacht voor de verduurzaming van de bebouwde
omgeving en de versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur. Wij zijn zeer
voor hulp aan zwaar getroffen bedrijfssectoren, maar vonden deze aanpak wel wat fantasievol.
395 Een longshot om steun van de provincie passend te maken binnen enig provinciaal mandaat.
Ondernemers zitten te wachten op acute noodhulp, niet op zonnepanelen die mogelijk ooit
kunnen worden terugverdiend door lage energienota's. Dan het revolverend karakter. Een fonds
waarbij een betaalde ontwikkeling of verstrekte lening weer wordt aangevuld met de opbrengsten
van die ontwikkeling of met de rente en aflossing van de lening. Het idee is om dat geld opnieuw
400 te besteden. Echter, of en wanneer deze gelden terugkomen is vaak ongewis en dat maakt
revolverende fondsen eigenlijk een nachtmerrie voor toezichthouders, rekenkamers en
accountants, ook voor ons als PS dus. De provincie-accountant gaf in de Rekeningencommissie al
aan dat eventuele revolverende fondsen de bijzondere belangstelling zullen krijgen. Van de
eerste tranche van € 16,5 miljoen wordt met veel creativiteit € 7 miljoen als revolverend
405 aangemerkt "met een bepaald risico dat wij zullen afdekken". € 9,5 miljoen is rechtstreekse
subsidie, een gemengd fonds met € 1 miljoen aan uitvoeringskosten. Dat vinden wij een pittige
overhead. Hiermee is het revolverende fonds feitelijk een hybride pot duurzaamheidssubsidie
geworden waar hopelijk iets van zal revolveren op een termijn waar nu nog niets over is te
zeggen. Dit druist feitelijk in tegen de geschetste uitvoering van M42, die sprak over een puur
410 revolverend fonds. En als er dan toch een revolverend duurzaamheidsfonds zou moeten komen,
dan zou dit fonds een hoger percentage revolverendheid moeten bevatten naar onze mening.
Waarom kan de provincie bijvoorbeeld niet inzetten op het ondersteunen van bedrijven middels
financiële steun voor isolatie? Een maatregel die zichzelf sneller terugverdient door een snellere
besparing van energie. Wij komen daarom met de volgende motie:

415

Motie 152/09112020

Focus op revolverende investeringen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

420

Constaterende dat:

- *PS van Noord-Holland per motie hebben ingestemd met het opzetten van een Herstel- en Duurzaamheidsfonds (€ 100 miljoen);*
- *Dit fonds werd gepresenteerd als revolverend;*
- 425 - *In de eerste tranche een meerderheid van de investeringen niet revolverend zijn en daarom dus kunnen worden aangemerkt als subsidie.*

Overwegende dat:

- *De motie uitgevoerd dient te worden zoals deze is gepresenteerd;*
- 430 - *Het opnemen van een minimaal terugverdien-percentages GS helpt om doelmatig en effectief keuzes te maken.*

Verzoeken GS:

435 *Bij het verstrekken van gelden uit het Herstel- en Duurzaamheidsfonds te streven naar minimaal 75% revolverendheid*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie FvD

440 Voorzitter, dan de hulpprogramma's zelf. Doorzetten van bestaande uitvoeringsregelingen – veel onderwerpen die samen met gemeenten verder vorm gegeven moeten worden – en het woningabonnement, dit laatste behoeft nadere invulling, zeker waar het de revolverendheid in het fonds betreft.

445 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik verbaas mij over de bijdrage van FvD tot zo ver. Het gaat hier over M42 en wij krijgen nog de tijd om daarop in te gaan, dat ligt nu niet voor. Waar ik wel heel blij mee ben is dat FvD ziet dat er middels dit fonds een bijdrage geleverd zal worden aan de economie en dat is heel mooi. Maar ik zou de heer Dessing toch graag willen vragen om deze discussie op een later moment te voeren en dan ook vooral de verantwoordelijkheid te nemen om bij te dragen in plaats van af te breken.

455 De heer **DESSING** (FvD): Daar wil ik graag op reageren, want in het vervolg van mijn betoog zal ik een motie indienen waarmee wij aansluiten op dit verhaal en waarin wij een wijziging zullen voorstellen. Bovendien hebben wij ook ideeën over hoe wij bijdragen, want wij breken niet alleen af, maar wij dragen zeker ook constructief bij, kan ik de heer Van der Maas verzekeren. Dan de hulpprogramma's zelf. Doorzetten van bestaande uitvoeringsregelingen, veel onderwerpen die samen met gemeenten verder vormgegeven moeten worden en het woningabonnement wat nadere invulling behoeft, zeker waar het het revolverend fonds betreft. De salderingsregeling wordt vanaf 2023 immers afgebouwd en dan valt het terugverdienen van

460 duurzaamheidsinvesteringen nogal tegen, zo is de verwachting. Het positieve effect voor de zwaarst getroffen sectoren in de provincie is dus mager, om niet te zeggen afwezig. Er wordt hoog opgegeven van de positieve effecten voor de techniek en installatiesector, maar dit is nou juist een sector die relatief beperkt geraakt is door corona. Liever zouden wij zien dat er bredere hulp aan het bedrijfsleven of het maatschappelijk middenveld wordt gegeven, zoals verwoord in

465 M41 en dat er opnieuw onderzoek wordt gedaan naar de financieringsmogelijkheden voor de getroffen sectoren. Daarom een motie:

Motie 153/09112020

Heronderzoek steun aan getroffen sectoren

470

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateernde dat:

475 *Er een Herstel- en Duurzaamheidsfonds van € 100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis.*

Overwegende dat:

Er andere sectoren zijn die vele malen zwaarder getroffen worden.

480 *Verzoeken GS :*

Een onderzoek te starten waarin zij op korte termijn de mogelijkheden heronderzoeken om de getroffen sectoren te helpen met inachtneming van de kaders waarbinnen de provincie moet opereren

485 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie FvD

Voorzitter, in het voorjaar kopten de kranten van Noord-Holland dat ondernemers een boost van € 100 miljoen krijgen. In werkelijkheid lijkt dit op € 100 miljoen voor de provinciale
490 klimaatplannen. Kortom, het fonds lijkt sympathiek maar is helaas meer duurzaam dan herstel. Het voegt economisch en qua CO2-besparing naar onze mening niets toe en bovendien introduceert het administratief problematische structuren. Wij zijn geen fan van deze plannen en als ze toch worden doorgevoerd, dan heeft het de voorkeur om de fondsstructuur te verlaten, de beoogde omvang van het fonds fors te verlagen en tegelijkertijd het revolverend karakter op te
495 geven. Wees eerlijk en zeg dat het hier eigenlijk gaat om duurzaamheidssubsidie. Vanwege het in onze ogen te hoge bedrag dat is gereserveerd door het aannemen van M42 en het te lage bedrag dat nu beschikbaar is voor M41, komen wij daarom met de volgende budget neutrale motie:

Motie 154/09112020

500 *Extra coronasteun maatschappelijk middenveld*

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateerende dat:

- 505
- *Er een Herstel- en Duurzaamheidsfonds van € 100 miljoen is ingesteld waarin sectoren worden geholpen die in financieel opzicht relatief licht getroffen zijn door de corona-crisis;*
 - *Er daarnaast ook een fonds is opgericht om samen met gemeenten culturele en maatschappelijke instellingen overeind te houden, die vanwege de corona-situatie in acute*
- 510 *financiële problemen zijn geraakt.*

Overwegende dat:

- *Sectoren op het maatschappelijk middenveld relatief zwaarder worden getroffen door de corona-crisis dan organisaties die profijt hebben van het Herstel- en*
- 515 *Duurzaamheidsfonds;*

- *Deze organisaties dus ook meer hulp behoeven dan de organisaties die profiteren van het Herstel- en Duurzaamheidsfonds.*

Verzoeken GS:

520 *Vanuit het Herstel- en Duurzaamheidsfonds € 10 miljoen over te hevelen naar het fonds dat bedoeld is voor culturele en maatschappelijke instellingen die in acute problemen zijn geraakt door de corona-crisis*

en gaan over tot de orde van de dag.

525 *Fractie FvD*

Dan nog een aantal algemene opmerkingen over de begroting. De deelbegrotingen van de diverse commissies bevatten naast het hierboven genoemde revolverende fonds, weinig andere specifieke posten waar wij het nu hier over willen hebben bij de begroting. Het opnemen van budgetten voor mobiliteitsprojecten in de jaarbegroting komt de overzichtelijkheid van de begroting zeker ten goede en de mobiliteitsbegroting als corebusiness van de provincie bevat als geheel geen grote verrassingen. Wel zijn in de begroting een aantal posten opgenomen die CO2-reductie tot doel hebben. U zult begrijpen dat wij principieel niet achter deze begrotingsposten staan. Overigens zien wij ook posten waar CO2-reductie als bijvangst kan worden gezien, zoals proeven met innovatief asfalt waarmee en passant CO2 wordt bespaard. Hier kunnen en willen wij niet tegen zijn omdat dit geld toch moet worden uitgegeven, maar geld uitgeven met als enig doel CO2-reductie, daar zijn wij op tegen. Dan nog enkele opmerkingen over het beleid van de coalitie waar wij vandaag tijdens deze financiële, maar ook algemene beschouwingen over spreken. Immers, beleid en financiering van coalitiebeleid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Duurzaam Doorpakken is een dichtgetimmerd akkoord waarin het afgelopen jaar weinig marge bleek te zitten. Duurzaam dichttimmeren dus eigenlijk. De ontoegeeflijke houding van GS op de diverse voorstellen, amendementen, moties en opmerkingen van bijna alle oppositiepartijen tijdens de behandeling van de concept-RES en de Omgevingsverordening waar unaniem afwijzend op werd gereageerd en waarbij ook niet naar noodkreten van gemeenten werd geluisterd, maakten dit het meest duidelijk. Een aantal kruimels werd schoorvoetend weggegeven aan een enkele oppositiepartij, maar de ruimte was en is feitelijk nul. De verbeterde samenwerking tussen oppositie en coalitie maar ook met andere overheden, zoals beloofd in het bestuursakkoord, blijkt voor de Bühne te zijn. Ook echte inspraak van burgers zien wij niet of nauwelijks terug in de dagelijkse praktijk. Wij betreuren deze constatering. Wij zien hierin de hand van een coalitie die de gelederen gesloten houdt, een coalitie waarin de VVD GL-beleid uitvoert onder het motto 'geven en nemen', maar ons bekruipt het gevoel dat de VVD behoorlijk wat van zijn idealen weggeeft en daar op dit moment weinig voor terugkrijgt. Zelfs het € 100 miljoen fonds werd verkocht als steun voor ondernemers, maar is in feite de uitvoering van de groene duurzaamheidsagenda die naadloos aansluit op de RES.

555

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U begrijpt dat ik deze woorden niet voorbij kan laten gaan zonder daarop te reageren. Nee, het is niet zo dat de VVD GL-beleid uitvoert, dat is duidelijk en dat blijkt ook uit de vooruitgang die wij maken op infrastructuurgebied, maar wat mij vooral

dwarszit en misschien kunt u daar zo uw mening over geven, is dat u anderhalf jaar geleden de
560 kans had om mee te doen in dit bestuur. U nam het voortouw bij de coalitievorming. U stelde een
formateur aan die op zoek ging naar een coalitie en wij stonden daar zeer welwillend tegenover,
dat kunt u zich herinneren. Vervolgens besloten u en Hans Smit na drie dagen daarmee niet door
te gaan. Daarmee gaf u eigenlijk min of meer uw recht op om mee te besturen en ik vind het heel
565 gek dat u vervolgens ons de maat neemt, terwijl u zelf niet mee wilde doen. Heeft u geen spijt
van de manier waarop u toen bezig bent gegaan met de coalitievorming en de kansen die u toen
heeft laten liggen?

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik meen dat deze vraag van de VVD vorig jaar ook al voorbij is
gekomen en ook toen heb ik geprobeerd om op een heldere manier te antwoorden.
570 Coalitieonderhandelingen, daar hebben wij zeker onze verantwoordelijkheid voor genomen,
omdat ik toen ook al heb gezegd en nu herhaal, dat voor coalitievorming en de bereidheid tot het
vormen van een meerderheidscoalitie meerdere partijen nodig zijn en uiteraard hebben wij de
welwillendheid van de VVD kunnen constateren om zeker in contact te treden met onze fractie.
Met name op mobiliteitsvraagstukken zijn wij het zeer eens, laat dat helder zijn. Maar het gaat
575 erom dat er meerdere fracties nodig zijn voor een coalitie en als er meerdere fracties tijdens
verkennde gesprekken duidelijk uitspreken dat er geen wil is tot het vormen van een coalitie
met FvD, dan houdt het vrij snel op. Dat is de conclusie die wij toen helaas hebben moeten
trekken en dat is zeker niet een kwestie van onze beurt voorbij laten gaan, maar het is een
kwestie van op dit moment gezien de verhoudingen binnen PS, dat het nu eenmaal zo ligt. Dat
580 wil niet zeggen dat wij over 2,5 jaar niet opnieuw weer een poging willen doen, sterker nog, wij
staan daar zeer positief tegenover, dus laat dat gezegd zijn dat wij onze uitgestoken hand die wij
toen hebben gedaan, zeker blijven uitsteken ook naar andere fracties die serieus tegen die tijd
met ons in zee willen. Maar laten wij dit gesprek tegen die tijd nog een keer voeren als de uitslag
van de verkiezingen bekend is.

585 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik ben zeer graag bereid om de heer Dessing van advies te
dienen tegen die tijd, want binnen twee dagen de conclusie bereiken dat andere partijen niet met
je willen samenwerken, is echt veel te snel, daar moet veel meer tijd aan besteed worden. Dus
mijnheer Dessing, bij deze dat aanbod voor over 2,5 jaar. Ik ben benieuwd of u dan inderdaad
590 nog de grootste bent.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dat zullen we tegen die tijd zien en bij deze genoteerd dit
aanbod en mijn welwillende acceptatie daarvan. Ik ga verder met mijn verhaal. Tot slot, deze
begroting bevat zeker goede inhoudelijke elementen en projecten die wij onderschrijven en
595 goedkeuren. Desondanks bevat deze begroting allocaties met name voor duurzaamheidseisen
die wij principieel afwijzen. Wij staan voor efficiënt en doelmatig geld uitgeven aan projecten die
passen binnen de provinciale scope. Wij nodigen GS van harte uit om positief te reageren op onze
moties om zo een goedkeuring voor de gehele begroting van ons te kunnen krijgen.

600 De **VOORZITTER**: Ik heb drie moties van u ontvangen en deze maken onderdeel uit van de
beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, de heer Dessing had een interessante bijdrage, goed om naar te luisteren. De overheveling tussen de twee moties gaan wij denk ik wel steunen, dat vinden wij
605 een goed idee, maar mijn vraag is, gelooft FvD nou nog steeds dat het hele klimaatverhaal een grote hoax en allemaal onzin is? Ik hoorde hem toch weer zeggen dat alles wat gericht is op vermindering van de CO2-uitstoot, FvD niet gaat steunen. Zit FvD nog steeds in die groef?

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, u kent ons standpunt. Ik weet niet of het handig is om daar
610 nu uitgebreid op in te gaan, maar laat helder zijn, nee, wij zijn zeker geen klimaatontkenners, maar wij hebben niet de illusie dat wij eigenhandig door in te grijpen in de reductie van CO2 het klimaat dusdanig kunnen beïnvloeden, dat het enig effect kan hebben op het klimaat. Zoals wij vaak hebben gezegd, de 0,00007 graden die € 1.000 miljard nodig heeft, vinden wij een
615 dusdanige investering die wij niet zelf zouden willen leveren. Nee, wij zitten niet in de groef, wij zijn geen klimaatontkenners maar wij denken niet dat wij door heel veel geld te investeren waarmee eventueel CO2 gereduceerd kan worden, daar het klimaat mee zouden kunnen redden. Dat is onze visie.

De heer **SMALING** (SP): Maar die 0,00007 is niet alleen voor mij maar voor veel mensen die veel
620 deskundiger zijn, de achterkant van het bierviltje van Thierry Baudet waarop dit wordt uitgerekend. Uw fractie bestaat uit allemaal intelligente mensen, dus ik verwacht dat er een stap is gezet en dat je toch beseft dat we met zijn allen in actie moeten komen. Dan kun je redetwisten over welke actie, prima, maar ik zou zo graag zien dat FvD meegaat in het toegeven dat er een grote noodzaak is om in actie te komen.

625 De heer **DESSING** (FvD): Ik moet herhalen wat ik heb gezegd, wij volgen zeker alle wetenschappelijke ontwikkelingen, maar wij kijken naar het feit dat de minimale reductie van de temperatuur, dat daar zo'n enorme investering voor nodig is, dat vinden wij op dit moment niet waard. Laat dat helder zijn.

630 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, ik begrijp dat de coalitieonderhandelingen voor de volgende periode wel heel vroeg geopend zijn en daarom leek het mij verstandig FvD nu vast de duidelijkheid te geven dat ons standpunt van twee jaar geleden nog altijd geldig is, er zitten te veel uitgangspunten bij FvD die het helemaal niet mogelijk maken om in een coalitie te stappen.
635 Wij zijn bovendien heel erg gelukkig met de coalitie met GL, D66 en ook met de VVD waarmee wij mooie dingen voor onze inwoners bereiken. Het leek mij een goed moment om FvD nog even aan te geven dat als hij het rondje gaat bellen richting 2023, wij niet bovenaan zijn lijst moeten staan, tenzij er hele wezenlijke zaken veranderen. De wisseling die hij net had met de heer Smaling, is illustratief voor wat er zou moeten veranderen, namelijk een acceptatie en omarming
640 van de wetenschap in plaats van het afdoen als een mening. Ik dacht dat het een mooi moment was om dat even duidelijk te maken en onze tevredenheid over de huidige coalitie uit te spreken.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik respecteer de mening van de PvdA en blij dat ze tevreden zijn met de coalitie, laat helder zijn, mijn uitgestoken hand blijft uitgestoken en laat ook helder

645 zijn dat wij niet alleen maar kijken naar meningen maar dat wij zeker blijven kijken naar de wetenschap op alle fronten en naar diverse inbrengen

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. De mooiste dingen in het leven zijn geen dingen. Het zijn mensen, plaatsen, ervaringen. Het zijn gevoelens van liefde, vreugde, verbinding, begrip en plezier. In tijden van corona wordt dit extra duidelijk. Het valt velen van ons zwaar. Sommigen hebben hun baan verloren of zien hun bedrijf op de rand van de afgrond staan. Anderen werken iedere dag thuis of hebben door corona als politieagent, boa, verpleger of onderwijzer een hele andere baan dan vorig jaar. Velen missen het wekelijks bezoekje aan hun ouders, kinderen of kleinkinderen. Horeca, theaters en bioscopen zijn dicht en thuiszitten is helaas voor te veel mensen verschrikkelijk door huiselijk geweld of slechte woonomstandigheden. Objectief gezien doen we het best goed, de overheid springt financieel bij. Ook in de provincie hebben we € 110 miljoen aan corona gerelateerde middelen vrijgemaakt. Maar hoeveel geld we er ook tegenaan gooien, het vervangt nooit het gevoel van verbinding, van samen zijn. De mooiste dingen in het leven zijn immers geen dingen. Die uitspraak bracht mij aan het denken over onze provincie. Op vele momenten hebben we onze complimenten uitgesproken voor het bestuur, de ondersteuning en voor onze ambtelijke organisatie. Van hen wordt net als van velen in deze tijden een extra inspanning gevraagd. Ik zie een betrokken provinciebestuur bij voedselbanken, culturele instellingen, gemeenten in financiële problemen en andere organisaties. Complimenten daarvoor. Er is echter nog een groep die onbetaald een grote inspanning pleegt ten behoeve van de provincie en dat zijn onze vrijwilligers: 13.500 vrijwilligers in het groen, 80 in het Huis van Hilde en ongeveer 560 in de buurtbussen. Een groep betrokken mensen, in meerderheid 65+. Een groep voor wie de aard van het vrijwilligerswerk door corona is veranderd en die het contact met anderen waarschijnlijk missen. Een groep die we ook na de coronatijden aan ons willen blijven binden. Het CDA ziet vrijwilligerswerk als één van dé bindmiddelen in de samenleving. In deze coronatijd willen we daarom ook nogmaals extra onze waardering uitspreken. Ik heb daarvoor de volgende motie die ik samen met de CU, PvdA, SP en GL indien.

Motie 155/09112020

Ondersteuning provinciale vrijwilligers in coronatijden

675

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland voor het bereiken van haar doelen afhankelijk is van vrijwilligers;*
- *In 2019 13.500 groene vrijwilligers aan de slag waren in Noord-Holland;*
- *Aan Huis van Hilde ongeveer 80 vrijwilligers verbonden zijn in verschillende mate van betrokkenheid;*
- *Er ongeveer 560 vrijwilligers betrokken zijn bij de buurtbussen;*
- *Veel vrijwilligers vallen onder de covid-19 risicogroep 65+.*

685

Constaterende dat:

- *De covid-19 crisis een grote impact heeft op de samenleving;*
- *In het programma Groen veel vrijwilligersactiviteiten zijn afgelast, zoals NL-doet en de natuurwerkdag;*
- 690 - *Bij het Huis van Hilde activiteiten teruggebracht zijn waardoor de inzet van vrijwilligers tijdelijk anders/minder is geworden;*
- *Vrijwilligers in buurtbussen te maken krijgen met de covid-19 regels voor het Openbaar Vervoer;*
- 695 - *De betrokkenheid van vrijwilligers nog steeds groot is;*
- *Het van groot belang is dat wij deze vrijwilligers aan ons blijven binden, ook na de covid-19 tijden;*
- *Er van iedereen, maar zeker ook van de provinciale vrijwilligers een extra (mentale) inspanning wordt gevraagd in deze covid-19 tijden.*

700

Verzoeken het college van GS:

- *Provinciale vrijwilligers een hart onder de riem te steken en waardering te betonen voor hun inzet in deze uitdagende covid-19 tijden;*
- *Te onderzoeken welke manier hiervoor het beste past en dit terug te koppelen aan PS*

705

en gaan over tot de orde van de dag

Fracties CDA, CU, PvdA, SP, GL

Voorzitter, verbinding is juist nu cruciaal. Het lontje van mensen lijkt steeds korter te worden.

710 Het nieuws laat grote tweespalt zien in de Verenigde Staten, maar ook dichtbij, aanslagen, racistische uitingen, inperking van godsdienstvrijheid, complottheorieën, opzettelijke beledigingen. Waar zijn we mee bezig? Natuurlijk moet iedereen kunnen zeggen wat hij denkt en kunnen zijn wie hij of zij is. Daar staan we pal voor, maar soms is het goed ook even te denken wat jouw acties voor gevolgen hebben voor de ander. Vrijheid komt met verantwoordelijkheid.

715 Juist nu in deze onzekere tijd waarin we snakken naar verbinding. Terug naar onze provinciale begroting. Onzekere tijden zijn het ook voor de provincie en dat zien we terug in de begroting waarvan we nu al weten dat er op onderdelen flink van afgeweken gaat worden. De begroting is verder een helder stuk en op onderdelen heeft deze onze volledige steun, zoals de extra inspanningen voor cultuur, economie, toegankelijkheid en diversiteit. En hoewel het proces

720 rondom de RES bij veel mensen nog niet erg leeft en er nog veel draagvlak gecreëerd zal moeten worden om de duurzame maatregelen daadwerkelijk te realiseren, staan wij achter het doel om een noodzakelijke duurzame stap vooruit te zetten. Ook wil ik nogmaals waardering en dank uitspreken voor de toezegging de POP-3 gelden te voorzien van provinciale cofinanciering, zodat het Europese geld benut kan worden voor het plattelandsontwikkelingsprogramma in Noord-

725 Holland. Graag wil ik oproepen om balans te brengen in de uitvoering van vele maatregelen. Balans tussen natuur en economie, recreatie, werkgelegenheid en balans tussen stad en platteland. Neem bijvoorbeeld het stikstofbeleid, een hoofdpijndossier, waarvan we erkennen dat er wat moet gebeuren om kwetsbare natuur te beschermen. Tegelijkertijd zien we een enorme impact op de industrie en agrarische bedrijven. Uitkopen, verplaatsen, opdoeken lijkt voor

730 sommigen de enige oplossing, waarbij het onduidelijk blijft of dit nu daadwerkelijk een oplossing

biedt voor betere groei van stikstofgevoelige planten. En dat doet ongelofelijk veel pijn, juist voor de kleinschalige familiebedrijven die ziel en zaligheid in het bedrijf hebben zitten. Afgelopen week is van Rijksweg opnieuw een opkoopregeling aangekondigd die door de provincie uitgevoerd moet worden. Daar is veel onrust over ontstaan, omdat er een beroepsverbod in de
735 regeling is opgenomen. Kan de gedeputeerde daar een toelichting op geven? Verder vraagt het CDA aan GS om de grootst mogelijke zorgvuldigheid bij de oplossing van het stikstofdossier en het CDA vraagt GS om verder te kijken dan bedrijven op te doeken. Er zijn technieken en innovatieve oplossingen die stikstofbronnen kunnen reduceren of wegnemen, zoals een ammoniakfilter. Innovaties die mogelijk voor velen de pijn kunnen verzachten en leiden tot een
740 substantiële afname van de stikstofuitstoot en daarmee tot een betere situatie voor de stikstofgevoelige habitats in de N2000-gebieden. Voor het realiseren van testopstellingen en certificering van deze innovaties is beleid en passende subsidie nodig. Door hier als provincie op in te zetten, is veel te bereiken in het stikstofdossier. Ik heb daarom de volgende motie.

745 **Motie 156/09112020**
Steun voor stikstofinnovaties

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

750 *Overwegende dat:*
De provincie van het Rijk de taak en opdracht heeft gekregen om via gebiedsprocessen stikstofuitstoot te reduceren.

Constaterende dat:

- 755 - *De reductie van stikstof gericht is op de bescherming van stikstofgevoelige planten in N2000-gebieden;*
- *Het Rijk financiële middelen ter beschikking stelt aan de provincie voor de reductie van de stikstofuitstoot;*
- 760 - *Innovatieve oplossingen stikstofbronnen kunnen reduceren of wegnemen, zoals een ammoniakfilter;*
- *Innovatieve oplossingen nodig zijn en mogelijk andere dure maatregelen overbodig kunnen maken;*
- *Door innovatieve oplossingen de reductie versneld kan worden en we eerder uit de stikstofimpasse komen, zodat stikstofgevoelige planten beter groeien en woningbouw en andere ontwikkelingen weer mogelijk gemaakt kunnen worden;*
- 765 - *De beschikbare innovatiefondsen in Noord-Holland niet in alle gevallen goed aansluiten op de financieringsvraag voor het verder ontwikkelen van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van stikstofinnovaties daardoor soms te lang duurt of niet van de grond komt;*
- 770 - *Er snelheid geboden is voor een goede oplossing van het stikstofprobleem.*

Verzoeken het college van GS:

- *Te onderzoeken of bestaande innovatiefondsen in Noord-Holland op korte termijn voldoende toegankelijk gemaakt kunnen worden voor stikstofinnovaties die als doel hebben stikstof te reduceren of weg te nemen;*
- *Indien bestaande fondsen op korte termijn niet kunnen worden aangepast te onderzoeken of er een nieuw fonds kan worden opgezet gericht op verdere ontwikkeling van stikstofinnovaties en het uittesten en laten certificeren van kansrijke stikstofinnovaties;*
- *Bij de eerste begrotingswijziging een terugkoppeling te geven aan PS*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie CDA

Naast stikstofreductie is de afronding van het NNN een grote uitdaging voor deze provincie. Het CDA is blij dat er een verkenningsjaar is en dat er pilots zijn uitgezet om agrarisch natuurbeheer binnen NNN ook in de toekomst te behouden. Wij maken ons echter zorgen over het feit dat er nog veel onduidelijkheid is over de financiële gevolgen van diverse regelingen die beschikbaar zijn in de pilotgebieden. Als de huidige gebruikers van gebieden die omgezet moeten worden naar natuur, geen financiële duidelijkheid krijgen, is het voor hen moeilijk om stappen te zetten en beslissingen te nemen. Dit vertraagt de aanleg van NNN. Wanneer wordt meer financiële duidelijkheid verwacht voor verdere uitwerking van de pilots agrarisch natuurbeheer in het verkenningsjaar? Graag een toelichting van de gedeputeerde. Een ander thema dat vaak terugkomt in onze algemene beschouwingen, is wonen. Naast de coronacrisis en stikstofcrisis hebben we ook een wooncrisis, er heerst woningnood met alle gevolgen van dien. Er is tijdens het debat over de Omgevingsverordening veel over gezegd, niet in de minste plaats door het CDA. De balans moet terug en we moeten veel meer bouwen voor al die starters, ouderen en gezinnen die een betaalbare geschikte woning zoeken. Ik zie dat inmiddels veel partijen in Den Haag dat ook in hun verkiezingsprogramma's hebben staan en dat deze partijen bereid zijn hiervoor naar veel meer locaties te kijken dan nu vanuit deze provincie is toegestaan. Na ingrijpen van Den Haag kan er echt veel meer dan u nu denkt – zeg ik nog maar even tegen de heer Voskuil (PvdA) – maar het is teleurstellend dat Haags ingrijpen nodig is, omdat lokale overheden er samen niet uitkomen en deze provincie er nu niet voor kiest de woningnood aan te pakken. Ik kom nog even terug op de beide Coronamoties van € 10 en € 100 miljoen. Er zijn op dat vlak nog een aantal aandachtspunten. Eerder vroegen wij aandacht voor de situatie van de dorpshuizen. Gedeputeerde Loggen heeft daarop een gesprek gevoerd met de vereniging van dorpshuizen. Hij gaf destijds (voor de zomer) aan dat de dorpshuizen op korte termijn geen grote financiële problemen zagen, maar hij zei toe op vragen van mijn fractie de vinger aan de pols te houden. Inmiddels zijn de dorpshuizen door deze tweede golf opnieuw hard geraakt en melden ze, ook in de pers, dat het water aan hun lippen staat. Heeft de gedeputeerde opnieuw contact gehad met de dorpshuizen? Zo ja, wat was hun boodschap en wat gaat hij daaraan doen? En zo nee, wil de gedeputeerde dat op zeer korte termijn doen en de resultaten terugkoppelen aan PS, met daarbij een overzicht van de mogelijkheden die de provincie zou kunnen doen? Over de invulling van de € 100 miljoen voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving is het CDA van mening dat er scherpere keuzes gemaakt moeten worden dan nu. € 100 miljoen is voor de provincie een hoop geld, maar voor de totale opgave van de energietransitie een druppel op de

gloeierende plaat. We kunnen hier niet alles doen en ik roep GS daarom op om in de volgende tranches duidelijke keuzes te maken waar de € 100 miljoen het beste tot hun recht komen. Een ander belangrijk thema voor mijn partij. Wij vinden het belangrijk dat ook de komende jaren weer wordt ingezet op het vergroten van de verkeersveiligheid in onze provincie. Als een goede
820 infrastructuur daaraan kan bijdragen, dan is dat wat ons betreft de investeringen waard. Vanuit dit perspectief vinden wij ook de verbinding A8-A9 van belang die onder andere zal bijdragen aan de verkeersveiligheid in Krommenie en Assendelft. Wij kijken uit naar de uitkomsten van de studie naar een verdiepte verbinding en hopen in 2021 knopen te kunnen doorhakken. Tot slot hoop ik van harte dat 2021 vooral weer het jaar mag worden waarin er opnieuw ruimte is voor
825 verbinding met mensen, plaatsen en ervaringen.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De Aarde leefbaar houden, dat is onze grootste uitdaging. Met
830 een straal van slecht 6.400 km is de Aarde letterlijk van levensbelang: de oceanen produceren de zuurstof die we ademen; het water lest onze dorst en zakt in de grond, waarin zaden ons voedsel worden en de bomen groeien; van hout maken we onze meubels en van de wind en zon onze energie. Bij het WNF kun je je impact op de aarde berekenen. We doen het verschrikkelijk slecht als Nederland, waarbij we 3.3 Aardes gebruiken om onze consumptie te voeden en dat
835 terwijl we op één van de meest vruchtbare delen van de aarde leven. Nog wel, want de aarde loopt leeg. Op 3 mei jl. hadden we onze Nederlandse Overshoot Day bereikt. De dag waarop we méér natuurlijke hulpbronnen voor het hele jaar hebben opgemaakt dan de aarde kan produceren. Op dat moment gaat dus al het voedsel dat wij eten, het hout dat wij gebruiken, het water dat wij drinken ten koste van iemand anders. Ten koste van de leefbaarheid van de aarde.
840 Dat is alsof je in mei al je hele jaarloon hebt besteed. De rest van het jaar leef je van een lening. De lening die niet terugbetaald wordt. Het is ook aan de Noordpool te zien die over 14-15 jaar ijsvrij is. Dat gigantische ecologische tekort creëert alle andere crisissen. Elke cent die de provincie nu besteedt aan vervuilende activiteiten, betekent subsidiëren van nieuwe problemen. Daarom riepen wij GS eerder op om niet alleen met een sluitende financiële begroting te komen,
845 maar ook met een sluitende ecologische begroting. Als GS zo'n begroting hadden gemaakt, dan hadden ze het niet alleen over de harde klap van de coronacrisis op onze economie gehad, maar ook over de oorzaken van zulke pandemieën. De coronacrisis heeft namelijk duidelijk gemaakt dat onze omgang met dieren, milieu en de natuur niet alleen onethisch maar ook letterlijk ziekmakend is. Zoönosen, overdraagbare dierziekten zoals het coronavirus, maar ook o.a. Ebola,
850 MERS, SARS, Q-koorts behoren tot grootste gevaren van onze tijd. Driekwart van de nieuwe infectieziekten is immers afkomstig van dieren. De manier waarop we onze landbouw en economie hebben ingericht, is een tikkende tijdbom. Het roer moet fundamenteel om, zo roepen ook internationale wetenschappers van IPBES en dit is het moment om te herbezinnen. Herbezinning betekent ook een begroting die reflecteert op het feit dat de keuzes die we hier
855 maken, grote impact elders in de wereld hebben. De grote uitdagingen van onze tijd houden niet meer op bij provinciegrenzen. Hoe de wereld in verbinding staat, werd onlangs zichtbaar door de bosbranden in Amerika, die voor verduistering hier in Nederland zorgden. Maar het middelpunt van de Aarde lijkt wel Noord-Holland te zijn. Als doorvoerhaven van de wereld, transporteren we

ons een slag in de rondte. We halen bloedkolen uit Colombia. In 2019 heeft de Port of
860 Amsterdam 18% meer kolen binnengehaald. Onze soja komt uit Brazilië, daarmee zijn we de
grootse soja-importeur van de EU. Dat is niet voor de cappuccino van veganisten, maar wordt
krachtvoer voor onze NH-koeien. Die koeien maken hier melk van, die daarvoor moeder moeten
worden, steeds opnieuw. De kalfjes worden afgedankt als afvalproduct, waarvoor we nieuwe afzet
zoeken in o.a. China. De Rabobank maakt dat mede mogelijk. En de moedermelk verkopen we
865 over de hele wereld, van Amerika tot Nieuw-Zeeland, twee derde van de Nederlandse melk is voor
de export. Alleen met de stront blijven we zitten die we met derogatie injecteren in onze grond.
Dood aan het bodemleven en stikstofuitstoot tot gevolg. Herbezinning betekent ook een
begroting waarin we lef tonen en niet het grijze compromisme, maar ook hiér de wetenschap
volgen om: 1. het voedselsysteem te hervormen; 2. grond van vee-industrie terug te geven aan de
870 natuur; 2. de grootste vervuilers aan te pakken. Deze begroting draait om de hete brei heen.
Hadden we vroeger zelfs nog beleid voor uitbreiding van de biologische sector, is dat nu
teruggebracht tot het stimuleren van biologische bollenteelt bij kwetsbare natuur. Het begint al
bij een door de grijze lobby kapot onderhandeld klimaatdoel, dat de provincie klakkeloos
overneemt. We weten dat we met de 49% CO2-reductie het 1,5-graden doel dat nodig is om
875 rampen te voorkomen, niet gaan halen. Toch gaat deze begroting uit van die 49%. De begroting
subsidieert hiermee de opwarming van onze aarde tot over de 3 graden stijging. Onverantwoord
en onaanvaardbaar. Daarom de volgende motie met het dictum:

Motie 157/09112020

880 Het 1,5 graden doel minimaal als maat hanteren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateerende dat:

- 885
- *Het Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
 - *Het IPCC echter stelt dat volgens de huidige koers rekening gehouden moet worden met minstens 3 tot 4 graden opwarming, wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watersnoden, voedselproblemen, etc.) zal hebben;*
 - *We nog niet eens weten of we het Urgenda-klimaatdoel eind dit jaar wel gaan halen. Een doel dat we met zekerheid moeten halen van de Hoge Raad.*
- 890

Overwegende dat:

- 895
- *Met het Klimaatakkoord de ambities (49% reductie van broeikasgassen) te laag liggen, omdat we hiermee volgens wetenschappelijke consensus – en erkend door GS – het doel van maximaal 1,5°C opwarming om rampen te voorkomen niet halen;*
 - *De begroting 2021 tóch uitgaat van deze 49%;*
 - *We als overheden ook volgens de beroemde Urgenda-uitspraak maximale inspanning moeten leveren om de klimaatcrisis aan te pakken.*
- 900

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *Om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid te richten op minstens het halen van het 1,5°C-doel;*
- 905 - *Als provincie ook in eigen beleid het maximaal 1,5°C -doel als maat te hanteren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

910 Kader Landbouw en Dieren. De provinciale gesprekspartner LTO spreekt al meer dan 20 jaar over verduurzaming. Gevolg is hogere productie per koe en verhoging van ammoniakemissie en fosfaatuitstoot. Het overlaten aan de sector resulteert in gecondenseerde melkfabrieken. Ondertussen wordt het Noord-Hollandse platteland steeds kaler en eenvormiger. Landschapspijn. Intensieve landbouw heeft tot platgespoten biljartlakens geleid, waar bodemdieren, insecten en

915 weidevogels geen kans meer maken. Ondertussen geven we dieren zoals kauwtjes en vossen, de schuld en subsidiëren hun dood. Ganzen – een van de weinige dieren die nog wat aan de ontstane monocultuur hebben en feitelijk dus de nieuwe “weide” vogels zijn – moeten gruwelijk geschoten en vergast worden van de provincie, hoewel zij niet de veroorzakers zijn. Ook de haas is het haasje en staat nu zelfs op de Rode Lijst, maar de Nederlandse Jagersvereniging (onderdeel

920 van onze NH FBE) is verbolgen en wil blijven schieten. Terwijl de provincie met het grootste gemak het doden van dieren als sportvisserij faciliteert, moeten stichtingen veel moeite verrichten voor een beetje provinciegeld om dieren in onze provincie te helpen. Meer geld naar het doden dan naar het helpen van dieren. Dat alleen al maakt deze begroting achterhaald. Daarnaast is het fokken, gebruiken en doden van grote aantallen dieren in de vlees- en

925 zuivelindustrie niet alleen een reservoir van infectieziekten en een bron van gezondheidsproblemen, maar ook één van de grootste oorzaken van de klimaat-, natuur- en milieuproblemen. De laatste waarschuwing komt van de GGD om 250 meter afstand te houden van veehouderijen. Begin dit jaar hadden we een topwetenschapper van Oxford in de Statenzaal voor ons Voedselsymposium. Hij liet met zijn onderzoek – grootste ooit in zijn soort – zien: het

930 beste wat we voor onze Aarde kunnen doen is de transitie maken van dierlijke naar plantaardige eiwitten, waarmee niet alleen onze broeikasgasuitstoot, verzuring, watervervuiling en watergebruik gigantisch afnemen, het helpt ook in de omschakeling naar meer natuur en ander landgebruik. Een serieuze en meest efficiënte aanpak van de natuur, milieu- en klimaatproblemen die we hebben, kan dus niet zonder een begroting die de groene, natuurinclusieve eiwittransitie

935 versnelt. Dat moet inclusief transitie van landgebruik, maar als speerpunt ziet provincie Noord-Holland de agrosector als speerpunt voor de economie, vooral op het gebied van export. De noodzakelijke omzetting wordt door GS vooruitgeschoven, misschien naar een voedselvisie, maar met een visie zijn we er niet. Het moet een uitvoeringsprogramma zijn: pakt vooral door! Met deze snelheid zitten we nog decennia lang te praten met de sector, die ondertussen de verkeerde

940 kant op groeit. Via o.a. Europees landbouwgeld investeren we vooral nog in greenwashing van de bestaande vee-industrie. Deze transitie in het landelijke gebied zou hét speerpunt voor de provincie moeten zijn. De helft van de ambtenaren zou ermee aan de gang moeten. Het gespreksonderwerp naast corona. Dan gaat het niet over ‘een tonnetje stikstof wegpoetsen, maar om systeemverandering, zegt ook de jeugd bij monde van de jonge Haarlemmer Wytze Walstra,

945 student 'Future Planet Studies' en actief via de Jonge Klimaatbeweging (JKB). Herbezinning
betekent ook een begroting die inzet op maximale aanpak van vervuiling en bescherming van
een schoon milieu. Naast de veehouderij, zijn de luchtvaart en Tata de grote vervuilers, maar ook
daar durven GS geen noodzakelijke keuzes te maken. Met Schiphol als middelpunt van de Aarde,
met de meeste verbindingen voor mensen en vracht. Bewoners weten hoe die 500.000
950 luchtbewegingen voelen met 72 miljoen passagiers en 1,6 miljoen ton aan goederen. En het is
niet alleen een hels lawaai, maar ook een aanslag op het klimaat en ernstige luchtvervuiling bij
starten en landen. Het invloedgebied is groot. Bij Enkhuizen en Egmond komen de vliegtuigen
binnen. Noord-Hollanders leven op de landingsbaan van Schiphol. Na de nieuwe
luchtruimindeling wordt dat alleen maar erger met mogelijke groei naar 600.000 bewegingen. GS
955 wachten gedwee op wat het Rijk gaat doen. Dat we overal heen kunnen, betekent ook dat alles
binnenkomt. Covid is op meerdere plekken tegelijk binnengekomen in februari (Italië, Libanon en
Oostenrijk). Terwijl theaters en bibliotheken dicht moeten, mag Schiphol door blijven denderen.
Ondertussen heeft Schiphol Area Development Company met behulp van onze provincie € 133
960 miljoen aan vermogen voor ontwikkeling, uitgifte, marketing en acquisitie, terwijl burgers
duidelijk hebben aangegeven een gezonde leefomgeving boven verdere ontwikkeling van de
luchtvaart te kiezen. Die schonere lucht is er ook niet bij Tata Steel. GS zijn niet erg ambitieus
met de opmerking dat "de komende decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen"
is. Het Rijk voert zelfs een rechtszaak tegen de provincie. De oplossing wordt gezocht in een
programma zonder duidelijke toezeggingen en concrete plannen en het loopt tot 2050, we zijn
965 weer een generatie verder.

Motie 158/09112020

Maak de noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid inwoners

970 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constaterende dat:

- *Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
- *We noch dit doel noch het 2 graden-doel met de huidige koers lijken te halen;*
- *De provincie de taak heeft om de gezonde leefomgeving voor haar inwoners te beschermen;*
- 980 - *Tien- tot vijftienduizend Nederlanders jaarlijks overlijden aan de gevolgen van vieze lucht en herrie en volgens gegevens van RIVM vooral rond Schiphol en Amsterdam de gezondheidsrisico's hoog zijn;*
- *De Randstad een van de meest vervuilde gebieden van Europa is;*
- *Experts (onderzoekers en artsen) hebben geconstateerd dat de uitgestoten ultrafijnstof*
- 985 *rondom Schiphol schadelijk is, vooral voor kinderen en jonge mensen, en hebben opgeroepen om drastische maatregelen bij Schiphol te nemen.*

Overwegende dat:

- 990 - *Schiphol en Tata één van de grootste bijdragen leveren aan de klimaatcrisis en luchtvervuiling;*
- *Noord-Hollanders in een publieksonderzoek hebben aangegeven het ‘verbeteren van de luchtkwaliteit’ van zeer groot belang te vinden en deze opgave te verkiezen boven economische doelen, waaronder meer vluchten op Schiphol;*
- *Er geen draagvlak onder Noord-Hollanders is voor groei van Schiphol;*
- 995 - *Greenpeace, Natuur en Milieu en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland hebben aangegeven dat als overheden echt de leefomgeving, gezondheid en het klimaat belangrijk vinden, krimp van Schiphol de enige logische keuze is.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

1000 *De noodzakelijke keuzes over Schiphol en Tata ten behoeve van gezondheid van de Noord-Hollandse inwoners te maken en zich daarom maximaal in te zetten voor forse krimp van het aantal vluchten op Schiphol en een strengere vergunning en handhaving bij Tata Steel en een transitietraject voor Tata-arbeiders richting werk in een meer duurzame sector*

1005 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie PvdD

Terwijl de wetenschap aangeeft dat de afbraak van biodiversiteit en groen, virussen vrij spel geeft, zien we dat de natuur afsterft.

1010

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, ik heb een vurig pleidooi gehoord van de heer Zoon, dank voor de inspanning daarvoor. Ik zie een plaatje staan met de instelling om maar liefst 1,5 graad te gaan verminderen en dat is nogal wat. Een vraag, het gaat over Schiphol. In de afgelopen maanden hebben wij door corona helaas behoorlijk wat minder vluchten op Schiphol gehad, ik zeg helaas maar u zult er zeker blij mee zijn. Is door die vermindering van de vluchten de afgelopen maanden de temperatuur significant gedaald? Heeft dat invloed gehad op het klimaat naar uw mening?

1015

De heer **ZOON** (PvdD): Nou ja, ik ben wel blij dat er minder vliegtuigen zijn geweest, ik denk dat vooral de bewoners van Noord-Holland blij waren met de lagere aantallen vliegtuigen en de rust die zij kregen, dat zij 's nachts eindelijk konden slapen. U weet ook dat het niet een jaar is dat wij minder vluchten nodig hebben. Er zullen structureel minder vliegtuigen moeten vliegen en dit ene jaar laat geen significante daling zien, daarvoor zullen wij echt meer moeten doen en daarom moeten wij dit structureel aanpakken en niet een jaar een vermindering van het aantal vluchten hebben. Dat weet u ook heel goed. Ik ga door met mijn betoog. Melkveehouders in en rond N2000-gebieden breiden vrolijk verder uit onder de salderingsregels stikstof om vervolgens met de zojuist opengestelde opkoopregeling voor agrarische bedrijven, duur te worden uitgekocht door de provincie en dus met gemeenschapsgeld. Op papier vrijgekomen stikstofruimte wordt weer snel ingevuld en de fouten van de PAS worden herhaald. Zelfs de belofte van 3.000 ha NNN aanleg uit het coalitieakkoord gaan GS niet nakomen. Volgende week gaat we daar in detail over

1020

1025

1030

spreken. Voorzitter, was ik vorig jaar nog hoopvol bij de begroting, schrok ik al bij de behandeling van de Omgevingsverordening en nu ben ik zwaar teleurgesteld. Dit had dé groene begroting moeten worden, maar de klimaatcrisis giert de pan uit, het biodiversiteitsverlies is dramatisch, onze gezondheid is in gevaar en wij lopen letterlijk achter de feiten aan. Als het gaat om landbouw, om bescherming van dieren en natuur, om klimaatdoelen, om echt schone lucht volgens de WHO-normen en om het halen van minimale Europese doelen voor schoon water. We schuiven de grootste uitdagingen voor ons uit. Deze begroting was revolutionair geweest in 1991 bij de uitgave van de Shell-film *Climate of Concern*, toen iedereen nog onder de veronderstelling was dat we met onze veehouderij de wereld voeden in plaats van leegzuigen. Shell negeerde de film, maar hij is nog steeds actueel. Ik heb getwijfeld, moeten we met amendementen komen, met een alternatieve begroting? We doen het niet, we gaan geen pleisters plakken op een zieke patiënt, maar proberen vooral de noodzaak voor een goede en spoedige verandering nogmaals over te brengen. De noodzaak is duidelijk bij wetenschappers, bij biologen, bij economen. Nu nog actie van politici die de moed hebben voor verandering. Dat zal niet eenvoudig zijn, maar wel noodzakelijk. Wij helpen graag mee voor mensen, dieren en onze mooie planeet.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, vandaag bespreken we de begroting voor het komende jaar. De begroting van het wensdenken en de maakbaarheidsideologie, kort samengevat. In 2021 en de jaren daarna zullen er weer miljoenen euro's belastinggeld gespendeerd worden aan duurzaamheidswaanzin en nepnatuur. Waar ieder weldenkend mens zou verwachten dat door de samenleving ontwrichtende coronacrisis en woningnood, de prioriteiten van het college nog meer naar deze onderwerpen zouden verschuiven, blijkt niets minder waar. Het is "groen" en "links" dat ook nu weer het beleid van het college domineert. GL, D66 en PvdA als koning, keizer en admiraal, waar de VVD de rol van lakei met veel passie lijkt te vervullen. Een paar huiveringwekkende voorbeelden van wat alleen al 2021 ons gaat brengen. Meer dan € 42 miljoen om nog meer nepnatuur te realiseren voor NNN ten koste van goede landbouwgrond. Bijna € 8,7 miljoen om bij te dragen aan de maatschappij ondermijnende energietransitie. Meer dan € 1 miljoen om bij te dragen aan de 'circulaire economie'. Meer dan een half miljoen euro om bij te dragen aan 'verduurzaming' van woningen en zo kan ik nog wel even doorgaan. Allemaal weggegooid belastinggeld voor onrealistisch maakbaarheidsdenken, want het Klimaatakkoord staat om meerdere redenen zwaar onder druk. Zo blijkt uit onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving dat het kabinet dubbel zo hard aan de slag moet om de klimaatdoelen te kunnen halen en viel vorige maand in Trouw te lezen dat de subsidiepot voor elektrische auto's nu al op is, wat natuurlijk geen verrassing mag heten. Dan hebben we het nog niet eens over de waslijst aan problemen die spelen bij het van het aardgas halen van woningen, een andere belangrijke pijler van het Klimaatakkoord. Zo bleek uit recente berichtgeving dat een op belastinggeld draaiend proefproject in de gemeente Purmerend vertraging heeft opgelopen door allerlei problemen, waaronder inzake kosten en de koppeling met rioleringswerkzaamheden. En de Tweede Kamer nam verleden week een motie van de SP aan waarin de regering wordt verzocht woonlastenneutraliteit te garanderen voor huurders en woningbezitters als zij van het aardgas gaan. Dat betekent dus nog meer belastinggeld in deze bodemloze put. Laten we vooral ook

1075 draagvlak niet uit het oog verliezen. Want is dat er wel? Zo bleek uit onderzoek van Maurice de Hond dat in de gemeente Rotterdam maar liefst 67% van de respondenten niet financieel wil bijdragen aan het aardgasvrij maken van de eigen wijk en dat 57% vindt dat de miljarden die nu worden uitgetrokken voor de energietransitie, beter kunnen worden uitgegeven aan sectoren en ondernemers die hard door de coronacrisis zijn getroffen.

1080 De heer **SMALING** (SP): Ik werd enthousiast toen de heer Deen letterlijk SP uitsprak. Ik neem dat hij enthousiast was over de motie, ik heb niet voor ogen of de PVV ook voor die motie heeft gestemd, maar het garanderen van financiële neutraliteit voor bewoners als ze van het gas afgaan, lijkt mij toch een wenselijke ontwikkeling.

1085 De heer **DEEN** (PVV): Dank mijnheer Smaling voor uw opmerking. Zoals u waarschijnlijk ook wel weet, hebben wij tegen gestemd en wel om de redenen die ik net noem. Het is namelijk niet zo – en ik weet dat dat in de ogen van de SP vaak anders is – dat er gratis geld bestaat, dat is er niet. Dus linksom of rechtsom zal dat betaald moeten worden. Dat is ook wat ik zeg in mijn bijdrage, dat er dus nog meer belastinggeld in deze bodemloze put zal verdwijnen. Maar het idee an sich,
1090 prachtig idee, alleen lastig in te vullen.

De heer **SMALING** (SP): Ik weet niet of het lastig in te vullen is. Misschien heeft de heer Deen het idee dat de SP vindt dat morgen in alle grote steden de gasleidingen uit de grond gehaald moeten worden, maar je kunt dat ook faseren. Er zijn wijken en steden waar de infrastructuur
1095 zijn tijd heeft gehad en aan vervanging toe is. Als je daar de randvoorwaarden stelt die wij nu via de Kamermotie hebben bevochten, dan moet ik de PVV toch aan mijn zijde vinden.

De heer **DEEN** (PVV): Zoals u weet, vindt u ons regelmatig aan uw zijde, maar op dit punt om huizen van het aardgas af te halen, de meest schone vorm van opwekking van energie, ja, dat
1100 gaat ons niet lukken. Dat gaan wij ook niet doen en daar staan wij niet achter. Ik had het over het draagvlak en dat dat een duidelijk signaal is. De PVV ziet sowieso geen nut en noodzaak om woningen van het aardgas te halen en naar de mening van onze fractie getuigt het van bitter weinig realiteitszin om een energiebron af te serveren die niet alleen veel energie levert, maar ook zeer betaalbaar en betrouwbaar is en daarnaast ook nog eens schoon, zeker als wordt
1105 gekeken naar het buitenland, waar juist volop wordt ingezet op aardgas. Het steekt onze fractie dan ook dat de provincie via het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau, de komende jaren miljoenen euro's belastinggeld gaat verkwanselen aan dit item. Daarom de volgende motie.

1110

Motie 159/09112020

Schrappen provinciale ondersteuning voor aardgasvrije woningen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

1115

Constateernde dat:

1120 *Het college gemeenten met miljoenen euro's belastinggeld ondersteunt inzake het aardgasvrij maken van hun woningvoorraad via het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau.*

Overwegende dat:

- *Er geen nut en noodzaak bestaat om woningen van het aardgas te halen;*
- *Aardgas naar verhouding met hernieuwbare energiebronnen veel energie levert, alsmede*
1125 *betaalbaar en betrouwbaar is;*
- *In het buitenland juist wordt geïnvesteerd in aardgas.*

Roepen het college op om:

1130 *Provinciale ondersteuning die gerelateerd is aan het aardgasvrij maken van woningen in Noord-Hollandse gemeenten zo spoedig als mogelijk te beëindigen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PVV

1135 Voorzitter, onze provincie staat voor een gigantische woningbouwopgave. Veel Noord-Hollanders staan jaren op een wachtlijst om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. Onze fractie maakt zich daar zorgen over. Niet in de laatste plaats omdat staatssecretaris Broekers Knol, het COA en minister Ollongren verleden week een brief naar de gemeenten hebben gestuurd waarin staat dat zij volgend jaar maar liefst 27.000 statushouders moeten huisvesten.

1140 Dit is dweilen met de kraan open. Immers, veel gemeenten kunnen nu niet eens alle statushouders huisvesten, terwijl zij al onterecht voorrang krijgen ten opzichte van Noord-Hollanders die al jaren op de wachtlijst staan. Daarom dient onze fractie een tweede motie.

Motie 160/09112020

1145 **Geen voorrangsregeling meer voor statushouders**

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Gemeenten een taakstelling hebben om statushouders te huisvesten;*
- *Het Rijk en het COA gemeenten hebben laten weten dat zij 27.000 statushouders moeten huisvesten in 2021;*
- *Er in Noord-Holland een enorm woningtekort is en veel Noord-Hollanders jaren op een wachtlijst moeten staan om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning;*
- *Bijna alle Noord-Hollandse gemeenten een voorrangsregeling hanteren voor*
1155 *statushouders.*

Overwegende dat:

- 1160
- *De door gemeenten gehanteerde voorrangregeling niet wettelijk verplicht is en oneerlijk uitpakt voor Noord-Hollanders die al jaren op een sociale huurwoning wachten;*
 - *De taakstelling voor het jaar 2021 een nog grotere druk zal geven op de voorraad sociale huurwoningen van gemeenten.*

Roepen het college op om:

1165 *Alle Noord-Hollandse gemeenten te verzoeken geen voorrangregeling te hanteren voor statushouders*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PVV

1170

Voorzitter, zoals ik al aangaf, zitten we middenin een coronacrisis, die zowel op korte als langere termijn zware schade zal toebrengen aan onze economie. De banen van veel van onze burgers staan op het spel en het aantal mensen met financiële problemen neemt snel toe. Dit betekent helaas dat er ook steeds meer huishoudens zijn die onvoldoende geld overhouden om voldoende voedsel te kunnen kopen. De Amsterdamse Voedselbank luidt dan ook de noodklok in de Telegraaf van 21 oktober jl. aangezien er in de afgelopen coronamaanden een stijging van maar liefst 35% in het aantal klanten is geconstateerd. Bestuurslid Margje Polman Tuin verwacht dat dit er alleen maar meer gaan worden. Een zeer zorgelijke zaak, ook omdat de voedselbanken minder voedseldonaties ontvangen. Zo liet voedselbank Zaanstreek op 20 oktober jl. in het NH Nieuws optekenen dat de voorraad terugloopt, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren. Om deze reden heeft de Purmerendse Voedselbank een actie moeten schrappen die stond gepland voor deze maand. Gedeputeerde Pels riep in haar blog op 23 oktober jl. mensen op om vrijwilliger te worden van de voedselbank. Tevens riep zij agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten op om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde

1175

1180

1185

“de grote nood die er nu is, wellicht te kunnen bedienen.” De PVV staat achter deze oproepen, maar is van mening dat de provincie meer kan en ook meer zou moeten doen. Om die reden maken we graag gebruik van de uitnodiging van gedeputeerde Pels die zij plaatste op haar blog: “Heeft u ideeën over onze rol? Laat het ons weten!” Wij laten het u weten. Onze fractie dient dan ook de volgende motie in.

1190

Motie 161/09112020

Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

1195 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constateernde dat:

- *Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;*
- 1200
- *Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;*

- 1205 - *Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen oproep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten oproep om de samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.*

Overwegende dat:

- 1210 - *De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstreckende sociaaleconomische gevolgen heeft voor onze samenleving;*
- *De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.*

Roepen het college op om:

- 1215 *Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten en voedselbanken een plan van aanpak te maken dat als doel heeft waar nodig extra provinciale ondersteuning te bieden aan voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PVV

1220

Als u denkt “deze motie komt me bekend voor”, dan klopt dat, maar gezien de zorgelijke economische ontwikkelingen en recente noodkreten van voedselbanken, ziet de PVV zich genoodzaakt dit punt opnieuw via een motie naar voren te brengen. Wij rekenen er daarnaast op dat de PvdA deze herkansing niet onbenut laat. Waar onze economie door de coronacrisis klap na klap krijgt en duizenden Noord-Hollanders jaren op een wachtlijst moeten staan om überhaupt in aanmerking te kunnen komen voor een sociale huurwoning, gaat het college inzetten op het stimuleren van ‘diversiteit’. Het gif van de identiteitspolitiek heeft helaas ook Noord-Holland bereikt. Zo valt in de begroting te lezen dat het college doorgaat met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan o.a. diversiteit. En in de beantwoording van een technische vraag van onze fractie geeft het college aan dat bij de evenementen die worden gesponsord, ook wordt gekeken of evenementen verschillende culturele achtergronden aanspreken. Bovendien wordt in sponsorovereenkomsten opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren en daarom met de evenementenorganisatie in gesprek gaat over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen. Maar het kan nog erger. In de jaarstukken van 2019 stond dat het college de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil laten zijn van de Noord-Hollandse samenleving, waarbij o.a. diversiteit een uitgangspunt is. Juist het benadrukken van ‘diversiteit’ en ‘multiculturele achtergronden’ bij het werven van personeel waarbij mensen die niet aan deze onfeilbare criteria voldoen, al bij voorhand worden uitgesloten, is niets anders dan discriminatie op zich. Het gaat om de kwaliteiten van het individu en niet om zijn of haar etniciteit of afkomst. Positieve discriminatie is ook discriminatie. Daarom dient onze fractie een motie in.

1240

Motie 162/09112020

Diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsorbeleid

1245

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateerende dat:

- 1250 - *Op blz. 150 van de begroting 2021 valt te lezen dat het college doorgaat met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan o.a. diversiteit;*
- *Het college in de Memorie van Antwoord aangeeft dat bij de evenementen die worden gesponsord o.a. wordt gekeken of evenementen verschillende culturele achtergronden aanspreken;*
- 1255 - *In sponsorovereenkomsten bovendien is opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren en daarom met de evenementenorganisatie in gesprek gaat over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen;*
- *Op blz. 132 van de jaarstukken 2019 stond dat het college de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil laten zijn van de Noord-Hollandse samenleving, waarbij o.a. diversiteit*
- 1260 *een uitgangspunt is.*

Overwegende dat:

- *De nadruk leggen op diversiteit bij het provinciale personeels- en sponsorbeleid bijdraagt aan segregatie in onze samenleving, met alle gevolgen van dien;*
- 1265 - *Positieve discriminatie ook een vorm van discriminatie is.*

Roepen het college op om:

Geen criteria inzake diversiteit toe te passen bij het provinciaal personeels- en sponsorbeleid

1270 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie PVV

Voorzitter, ik ga afronden. Wat onze Noord-Hollandse burgers nodig hebben, is een college dat de juiste prioriteiten stelt en verantwoordelijk omgaat met belastinggeld, dus geen tientallen
1275 miljoenen euro's voor nepnatuur en zinloze duurzaamheid, maar nog meer aandacht voor de woningnood en desastreuze gevolgen van de coronacrisis. Onze fractie ziet dat helaas niet terug in voorliggende begroting en daarom kunnen wij onmogelijk instemmen. Voor zover.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik luister naar de heer Deen en ik krijg toch een heel
1280 ongemakkelijk gevoel over de samenleving waar de PVV voor staat. De natuur die nu belangrijker is dan ooit in de coronacrisis, de PVV zegt nee. Iets doen aan klimaatverandering, de PVV zegt nee. Circulaire economie als normale vooruitgang in economische bedrijvigheid, de PVV zegt nee. De Omgevingsverordening en het Deltaplan Wonen, de PVV zegt nee. En dan een samenleving waarin iedereen meedoet, de PVV zegt nee. Dit is een samenleving waarin ik niet wil leven en ik
1285 vraag mij af wanneer de PVV eindelijk eens een keer mee gaat doen, een keer ja zegt tegen goede plannen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, ik heb niet alles op een rijtje wat de heer Van der Maas zojuist schetste aan vragen. Ik pik er een paar uit. Ten eerste dat wij het klimaat zouden ontkennen, dat is niet zo. Er is uiteraard een klimaat, maar wij zeggen dat de invloed van de mens nihil is ten opzichte van de enorme kosten die eraan besteed worden, niets meer en niets minder. Als de heer Van der Maas vindt dat je de natuur überhaupt steunt door landbouwgrond vol te zetten met zonne-akkers en windmolens, ja, dan vind ik dat een hele vreemde opvatting. Daarnaast vind ik het heel fijn dat de heer Van der Maas begint over het meedoen in de maatschappij. Over inclusiviteit en de heer Voskuil gaf daar zojuist naar aanleiding van de inbreng van de heer Dessing al het beste voorbeeld van, sloot alvast bij voorbaat FvD uit voor alle komende verkiezingen die nog gaan komen. U die samenwerkt in het college met ditzelfde PvdA, gaat mij als PVV de maat lezen over inclusiviteit, terwijl u samenwerkt met partijen die dit voor staan, die vooraan staan om partijen, mensen, stemmers op voorhand uit te sluiten voordat er überhaupt een verkiezing heeft plaatsgevonden. Dus wie staat hier nu voor inclusiviteit? De PVV in feite, want wij vinden dat iedereen mee mag doen, jong en oud, geel of groen, blank, donker, het maakt niet uit. Maar bij sollicitaties en andere zaken kijken wij naar waar het om gaat, kwaliteit, kennis, kunde, et cetera en niet naar andere zaken. Het mooie is dat partijen die in elke zin de mond vol hebben van samen of met elkaar, de eersten zijn die partijen uitsluiten.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Een korte opmerking, ik hoor de heer Deen nog steeds alleen maar nee zeggen. Ik vind het interessant dat hij de VVD de maat neemt door ons de mening van de PvdA aan te smeren. Wij zijn niet verantwoordelijk voor wat de PvdA zegt, zullen we ook nooit zijn, zouden we wel willen, maar dat lukt helaas niet. Ik wil nog een keer benadrukken dat ik de heer Deen vraag een keer mee te gaan doen en mee te gaan denken en een samenleving te creëren waarin wij vooruitgang nastreven.

De heer **DEEN** (PVV): Als ik hierop mag reageren, wij doen zeker constructief mee op bepaalde vlakken, ook bij circulaire economie. U heeft ons horen zeggen dat wij groot voorstander zijn van ledverlichting en van zaken als hergebruik van grondstoffen om op die manier mee te doen aan een circulaire economie, zodat het ook scheelt in de kosten. Dus wij zijn niet per definitie tegen alles, dat is een verkeerd beeld dat de heer Van der Maas schetst. Wij zijn wel selectief in waar wij voor of tegen stemmen. Dat klopt.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik had bedacht dat ik hem maar zou laten praten, maar toen begon hij over mij en over mijn partij en het is toch wel goed om een ding te verhelderen. Ik distantieer mij natuurlijk nadrukkelijk van alles wat er wordt gezegd en de suggestie dat de PVV een inclusieve partij zou zijn. Ontzettend leuk, maar inclusiviteit betekent niet dat je dat doet na de selectie aan de poort maar helemaal aan het begin van je samenleving en iedereen mee laat tellen en niet pas als je daarop gesorteerd hebt. Het punt dat ik even wil corrigeren, is het bij voorbaat uitsluiten van FvD. Ik heb gezegd dat er een wezenlijke verandering van standpunten van FvD zou moeten komen en dat wij tot die tijd inderdaad niets zien in een partij die ook mensen uitsluit en het klimaat ontkent en andere zaken. Misschien moet ik dan volledig zijn, dat geldt voor ons ook voor de PVV. Als u ons een partij vindt die uitsluit, wellicht op basis van uw standpunten, maar wij zijn wel de partij die voor de echte inclusiviteit is.

De **VOORZITTER**: Dat was niet echt een vraag.

1335 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zit een beetje op dezelfde lijn. Er waren zoveel dingen waar ik het niet
mee eens was. Mijnheer Deen, het zal u niet verbazen, maar dit wilde ik dit toch niet
onweersproken laten. Inclusiviteit betekent natuurlijk niet dat iedereen altijd in alles mee mag
doen, dat je nergens op mag selecteren. Ik zou heel graag willen selecteren en ik vind dat
1340 mensen die bijvoorbeeld de rechtsstaat niet onderschrijven, daar eerst in moeten keren. Als dat
niet mogelijk is, dan is er geen weg vooruit en dan sluiten wij ofwel de PVV ofwel FvD wat mij
betreft gewoon uit en dat is misschien niet vriendelijk, maar wel helder. Voor ons zijn bepaalde
uitgangspunten zo belangrijk, bijvoorbeeld de gelijkwaardigheid van alle mensen, dat wij daar
geen concessies zullen doen. Dus dat dat helder moge zijn. Ik neem aan dat u met dit college dat
u als een groot GL ziet, er sowieso niet uit zou komen, dus ik verwacht dat zowel u als de heer
1345 Dessing niet als eerste naar GL zullen bellen. Ik sluit mij geheel aan bij de PvdA, met de
programma's die u thans voorstaat, heeft het ook geen enkele zin.

De heer **DESSING** (FvD): Omdat mijn naam en partij werden genoemd, moet ik daar even op
reageren. Helder van mevrouw Kocken, helder standpunt. Ook mijn uitgestoken hand richting GL
blijft zeker, want er valt altijd met ons te praten, want wij zijn een heel redelijke partij. Ten
1350 tweede richting de heer Voskuil, die vermeldde in een bijzin dat FvD ook mensen uitsluit, maar
dat wil ik met nadruk ontkrachten. Als er een partij is die mensen beoordeelt op hun merites en
daden en als er een partij is die achter de rechtsstaat staat, dan is dat wel FvD.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik ben klaar met mijn bijdrage, maar nog even een kleine reactie
1355 op de PvdA en GL en in het verlengde van wat de heer Dessing zegt. Ook wij sluiten namelijk
geen mensen uit. Wat gebeurt is dat de partij van mevrouw Kocken en ook andere partijen
mensen dit land binnenlaten die juist andere mensen uitsluiten en juist het probleem van
segregatie en discriminatie vergroten doordat wij in ons land homo, Joden en vrouwenhaat
importeren en dat wij dat nu weer recht moeten gaan zetten met een motie. Ik vind het een krom
1360 verhaal. Wij sluiten niemand uit. Juist hiermee draag je dus ook zelf bij aan segregatie en
discriminatie in Nederland door het importeren van een heleboel kansarme immigranten wat
maar door blijft gaan, wat ook de woningmarkt niet ten goede komt.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mijnheer Deen rijgt het ene probleem aan het andere en houdt zich niet
1365 bij de feiten. Ik neem afstand van wat u zegt, homohaar is geen probleem wat wij hebben
geïmporteerd, homohaar heeft hier heel lang welig getierd en is geen probleem van recente
datum. Veel anti-homogeweld is helemaal niet etnisch gekleurd en daar zou u zich dan ook over
uit moeten spreken. Dat doet u niet en daarmee is het van de PVV altijd een
gelegenheidsargument, niet om op te komen voor homo's maar om andere bevolkingsgroepen te
1370 bashen en daar zou u eens mee moeten stoppen.

De heer **DEEN** (PVV): Dank u mevrouw Kocken. Wat ik wel weet, is ...

1375 De **VOORZITTER**: Mijnheer Deen, ik heb geen vraag gehoord, dus als u het goed vindt, anders gaat dit leiden tot een verkiezingsdebat en dat lijkt mij niet goed. Wij zijn bezig met de begroting. Ik proefde net dat u bijna klaar was met uw spreektekst.

1380 De heer **DEEN** (PVV): Klopt, maar nog een laatste opmerking naar mevrouw Kocken. Ik wil even constateren dat het er door de import van de Shariawetgeving in ieder geval niet beter op is geworden.

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

1385 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, dat was even pittig net, toch wel leuk. De vraag is, waar zal ik het vandaag eens over hebben. Over de begroting die door GS aan ons is gestuurd, die wij met belangstelling hebben gelezen, die ook heel goed leesbaar is. Wat dat betreft complimenten en wij zien ook geen reden om tegen de begroting te stemmen, dat kan ik meteen wel weggeven. De essentie van onze bijdrage bestaat uit dat wij natuurlijk een heel gek jaar achter de rug hebben en waarschijnlijk ook nog een gek jaar voor de boeg hebben. Als je dan kijkt naar de rol van de provincie, wat ons allemaal parten speelt, is dat wij meer over dingen gaan dan over mensen, dat 1390 wij heel veel met verbonden partijen bezig zijn, dat wij in onze subsidies vaak faciliterend zijn op een manier dat je niet meteen heel erg zichtbaar bent. Wij zien dat vaak als een probleem, mensen zijn zo weinig gebonden aan de provincie, wat is dat nu de provincie Noord-Holland? Is het de streek of dorpen, of is het landelijke politiek, terwijl wij nu door deze situatie die ontstaan is, juist de kans hebben om dat gezicht meer te laten zien, om meer in wat wij uiten – of dat nu 1395 in de tekst van de begroting is of bij de besteding van € 110 miljoen van het noodfonds – wij nu wel de mogelijkheid hebben om ons te profileren als een democratische entiteit die ook concreet met zicht op wat zich achter de voordeur afspeelt en op wat zich in verzorgingshuizen afspeelt, zeker ten aanzien van het personeel, met zicht op hoe docenten moeten strijden om deels fysiek, 1400 deels online les te geven en dat allemaal in te passen en ook een beetje oog te houden op wat er met de kinderen gebeurt als ze zoveel thuis zitten, zeker tijdens de eerste coronagolf, mijn boodschap zou zijn aan GS, zet bovenaan de to do lijst dat de provinciale sociale infrastructuur beschermd moet worden. Dat is een hoofdtaak en dat betekent dat je in alles wat je doet, de mens in beeld moet hebben, de heer Heijnen begon zijn betoog min of meer op deze manier en 1405 ik wil dat graag nog een keer benadrukken. Concreet vinden wij dat de stukken die vorige week bij de EFB-vergadering over het noodfonds en de twee moties werden gepresenteerd, dat daar nog wel wat aan gedaan zou moeten worden. Het bedrag dat nu wordt weggezet, in totaal € 110 miljoen is heel erg laag, je krijgt een beetje het gevoel dat het noodfonds een soort paarse krokodil is. Je hebt financieel last van de coronamaatregelen, als museum of je bent je flexibel kwijt of je bedrijf moet tijdelijk dicht, en dan is er € 110 miljoen beschikbaar en in de brief van GS wordt hier maar een fractie van weggezet. Je staat aan de toonbank, je ziet het noodfonds liggen, je zegt, ik heb er recht op, maar de mijnheer achter de toonbank zegt, no way, gaat nu niet gebeuren. De eerste motie is een motie die wij misschien in elkaar moeten schuiven met de 1410 PVV, want die gaat ook over de voedselbanken. Wij hebben eerder een motie ingediend en daar is toen een discussie over geweest, van dat is geen taak voor de provincie. Die discussie zouden wij nu weer met gedeputeerde Pels kunnen gaan voeren, maar ik weet niet of het zinvol is om dat te 1415

gaan herhalen. Het lijkt ons evident dat er iets moet gebeuren. Voedselbanken geven signalen af dat zij in nood komen en daarom willen wij opnieuw proberen om via een motie GS op te roepen.

1420 **Motie 163/09112020**

Voedseloverschot bij boeren naar de Voedselbank

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

1425 *Overwegende dat:*

- *Het onaanvaardbaar is als in onze provincie honger wordt geleden;*
- *Het onaanvaardbaar is als supermarkketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten.*

1430 *Constaterende dat:*

- *De coronapandemie ook effect heeft op de financiële toestand van mensen;*
- *De rijen bij de voedseluitgiftepunten langer worden en er naast werkende minima nu ook 60-plussers, studenten en ongedocumenteerden aankloppen;*
- *De situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken;*

1435

- *Deze voedseluitgiftepunten volledig afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers;*
- *Doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten.*

1440 *Besluiten:*

GS op te roepen alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren door het overschot aan voedsel niet in de afvalverwerker te laten belanden, maar het bij zowel de voedselbanken als de alternatieve voedseluitgiftepunten te laten terechtkomen en verslag te doen van de bereikte resultaten

1445

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

1450 Die win-winsituatie heeft betrekking op onder andere de aardappeloverschotten in de provincie en ook andere typen voedsel die niet hun weg naar de restaurants en overige horeca vinden omdat die dicht zijn.

1455 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, even terugkomend op de vorige keer dat een dergelijke motie werd ingediend, daar is toen een toezegging op gekomen van gedeputeerde Pels dat zij in haar contacten met de diverse producenten dit onderwerp zou bespreken, dus ik snap de zorg en erken die, maar is hij het met mij eens dat het wel fijn zou zijn als wij eerst horen wat die contacten hebben opgeleverd en nog kunnen gaan opleveren in de huidige situatie.

1460 De heer **SMALING** (SP): Het lijkt mij prima wanneer GS in hun eerste termijn wanneer zij ingaan
op de moties, aangeven wat er is bereikt inmiddels en dan kunnen we zien wat wij daarmee doen.
Het is zo'n duidelijke kwestie waarbij twee problemen met een actie kunnen worden opgelost dat
wij het belangrijk vinden om het op deze manier onder de aandacht te brengen. Een tweede
1465 motie gaat over de mensen met een minimumloon. Het lijkt ons wenselijk als partijen die gelieerd
zijn aan de provincie, dat is de dienst van de provincie maar ook verbonden partijen, partijen die
subsidies ontvangen van de provincie, dat die een ondergrens voor het minimumloon van € 14
per uur gaan hanteren. Daarom de volgende motie.

Motie 164/09112020

1470 "Voor 14!" ook bij de provincie Noord-Holland!

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 1475 - *Steeds meer mensen op of rond het minimumloon nauwelijks meer kunnen rondkomen, omdat zij niet genoeg geld verdienen voor de huur, zorgverzekering, energielasten en boodschappen;*
- *Er binnen het provincieapparaat opdrachten aan derden worden verstrekt, voor wie mogelijk geldt dat zij hun werknemers niet meer betalen dan het minimumloon.*

1480 *Overwegende dat:*

- *Onze provincie en ons provincieapparaat als werkgever een voorbeeldfunctie hebben voor andere sectoren;*
- *De 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, fungeren als 'verlengd werkgeverschap';*
- 1485 - *Het provincieapparaat evenals de werkgever 'verbonden partij' een flinke stap kunnen zetten naar het hanteren van een minimumloon van € 14 per uur;*
- *Er in sommige gevallen sprake is van onderaannemerschap onder auspiciën van het provincieapparaat of een 'verbonden partij'.*

1490 *Besluiten het college van GS op te roepen:*

- *Het minimumloon voor het eigen personeel te verhogen naar minimaal € 14 per uur;*
- *Alleen derden opdrachten te verstrekken die voor hun personeel een minimaal uurloon van € 14 hanteren;*
- *Bij de 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, aan te dringen op het hanteren van een uurloon van minimaal € 14;*
- 1495 - *Bij de 'verbonden partijen' waarin de provincie Noord-Holland participeert, aan te dringen op het slechts verstrekken van opdrachten aan derden die als werkgever voor het personeel een minimumloon hanteren van minimaal € 14*

1500 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP

Op deze manier draagt de provincie wezenlijk bij aan het ondersteunen van mensen die aan de onderkant van de samenleving bivakkeren. Dan een motie gericht op mbo-studenten. Ik zie en hoor om mij heen dat mbo-studenten met name in de technieksector, moeilijker aan stageplekken kunnen komen, vooral omdat bedrijven huiveriger worden om leerwerkplekken aan te bieden. Tegelijkertijd is de ambitie van de provincie zeker op het gebied van duurzaamheid en techniek hoog en is er behoefte aan geschoold personeel op mbo, hbo en universitair niveau. Ik zie ook veel statushouders, ik heb daar iets meer affiniteit mee dan de PVV, vaak flex- of parttime banen die nog een stukje uitkering genieten en daarnaast al actief zijn in dit soort sectoren, die verliezen ook hun flexbaan door corona. Ons inziens kan via de werkambassadeur van de provincie daar nuttig aan worden bijgedragen. Ik meen dat in de brief van GS over het noodfonds daar iets over opgenomen staat, maar wij vinden het zinvol om een motie in te dienen.

1515 **Motie 165/09112020**

Stimuleren stageplekken voor mbo-studenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

1520 *Constaterende dat:*

- *Mbo-studenten grote moeite hebben met het vinden van geschikte stageplekken;*
- *Dit tekort aan stageplekken enorm is gegroeid door de coronacrisis;*
- *In het ‘raamwerk voor de uitvoering van motie 42’ (Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds) wordt aangegeven dat er versterking nodig is van de arbeidsmarkt en in het bijzonder de arbeidsmarkt in de technieksector;*
- 1525 - *Er grote behoefte is aan goed, praktisch geschoold technisch personeel, nu en zeker in de toekomst, om de grote uitdaging op het gebied van de energietransitie aan te kunnen gaan;*
- *Het ‘raamwerk’ spreekt van het stimuleren van mensen die door de coronacrisis hun baan verliezen, te kiezen voor een baan in de technische sector.*

1530

Overwegende dat:

- *De werkambassadeur prioriteit zou moeten geven aan het stimuleren van de arbeidsmarkt in (vooral) de technieksector;*
- 1535 - *Nu investeren, al dan niet financieel, in meer – ruim voldoende – stageplekken voor studenten in de mbo-techniek zeer positieve gevolgen kan hebben voor het aantal werknemers in de technieksector in de nabije toekomst;*
- *Ook bedrijven in de technische sector veel profijt kunnen gaan hebben van de stimulans die onze provincie gaat geven aan stageplekken in de technische sector;*
- 1540 - *De uiteindelijke gevolgen voor de werkgelegenheid in onze provincie positiever kunnen uitpakken.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *De werkambassadeur van de provincie Noord-Holland de opdracht te geven bij*

- 1545 *bedrijven en instellingen aan te dringen op het uitbreiden van de capaciteit aan stageplekken voor mbo-techniek-studenten;*
- *PS uiterlijk 1 maart 2021 te informeren over de acties en werkzaamheden van de werkambassadeur op dit vlak, evenals over de resultaten hiervan*

1550 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie SP

Dat heeft met name betrekking op BBL-studenten die het grootste deel van de week in dienst zijn bij een bedrijf en dan nog een dag in de week op het ROC zitten. Dan nog twee specifieke moties over twee instellingen die zeer belangrijk zijn voor Noord-Holland en ook daarbuiten en die onvoldoende gesteund kunnen worden door de gemeente waar zij onder vallen. Het gaat er niet om dat deze gemeenten dat niet kunnen opbrengen, het gaat erom dat deze instellingen echt gered moeten worden en dat onze provincie daartoe in staat is op dit moment. De eerste gaat over Artis, de renovatie van het monumentale aquarium.

1560

Motie 166/09112020

Steun renovatie monumentaal aquarium Artis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

1565

Constaterende dat:

- *Het aquarium van dierentuin Artis, een Rijksmonument uit 1882, hoognodig moet worden gerenoveerd en dat deze renovatie gepland is voor 2021 (en eigenlijk niet kan worden uitgesteld);*
- 1570 - *De dierentuin door de coronamaatregelen een enorm verlies lijdt en gaat lijden door een flinke teruggang in het aantal bezoekers;*
- *De renovatie van het aquarium van Artis door de inkomstenderving van de dierentuin financieel in gevaar is gekomen;*
- *Het onmogelijk is om de kosten voor deze renovatie te kunnen dragen;*
- 1575 - *Artis en ook het aquariumgebouw van belang zijn voor onze provincie op toeristisch, cultureel en educatief gebied.*

Overwegende dat:

- *De provincie een noodfonds heeft ingesteld ten behoeve van maatschappelijke en culturele organisaties;*
- 1580 - *Het aquarium een belangrijke functie vervult in het culturele en educatieve aanbod van onze provincie;*
- *Een groot deel van de bezoekers van Artis woonachtig zijn in onze provincie, waardoor Artis alsook haar aquariumgebouw een toeristische trekpleister is voor Noord-*
- 1585 *Hollanders;*
- *Onze provincie een bijdrage zou moeten leveren aan de renovatie van het aquarium, zeker nu het voor Artis zelf vrijwel onmogelijk is om deze kosten te kunnen dragen.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- 1590
- *Een substantiële financiële bijdrage te doen aan de renovatie van het Rijksmonumentale aquarium van Artis en deze bijdrage te dekken uit het eerder genoemde noodfonds;*
 - *Als bovenstaande uiteindelijk niet mogelijk blijkt, zich tot het uiterste in te spannen te zoeken naar mogelijkheden tot medefinanciering van de renovatie en PS over deze inspanning te informeren*

1595

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

- 1600
- Aan de andere kant van de stad ligt museum Het Schip, net achter de Spoordijk in de Spaarndammerbuurt, een klassiek Amsterdamse School museum dat ook internationaal heel veel belangstelling heeft opgeroepen. Dit museum staat op omvallen en wij verzoeken GS welwillend naar de volgende motie te kijken.

Motie 167/09112020

- 1605
- Steun voor Museum Het Schip, Amsterdam

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 1610
- *Museum Het Schip een positieve beoordeling heeft gekregen in het Amsterdamse Kunstenplan;*
 - *De gemeente Amsterdam door corona echter pijnlijke bezuinigingen heeft moeten doorvoeren, waardoor Museum Het Schip vanaf 2021 € 147.185 tekort komt op haar exploitatiebegroting;*
- 1615
- *Het museum reeds voor twee-derde in haar eigen inkomsten voorziet;*
 - *Door de verlaging van de Amsterdamse subsidie het betalen van vaste lasten in de knoei komt.*

Overwegende dat:

- 1620
- *Museum Het Schip een bijzondere positie inneemt in het vertellen van de geschiedenis van de sociale woningbouw;*
 - *Het museum een bijzondere positie inneemt in het tonen van een unieke architectuurstroming;*
 - *Museum Het Schip verder reikt dan Amsterdam: van over de hele wereld komen mensen zien hoe aan het begin van de twintigste eeuw zogeheten paleizen voor de arbeiders zijn gebouwd.*
- 1625

Besluiten het college van GS op te roepen:

1630 *Museum Het Schip in Amsterdam overeind te houden door het benodigde bedrag van € 147.185 te doneren en dit bedrag te vinden in het noodfonds coronasteun maatschappelijke en culturele organisaties*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

1635

Dit waren de vijf moties, maar ik heb nog een paar opmerkingen. Wij geven veel subsidies aan instellingen en bedrijven die willen innoveren. Veel van die bedrijven vragen ook NOW-steun aan en wij zouden van GS willen weten of deze zaken elkaar niet in de weg zitten als wij subsidie verlenen op kwesties die zich vertalen in het aannemen van personeel en vervolgens daarvoor NOW-steun wordt aangevraagd, is dat geen reden om die subsidie te bevriezen? Zo ja, wordt daarnaar gekeken? Dan horen wij graag wat dat voor consequenties heeft en of er op die manier nog geld vrij te spelen valt. Dan over het klimaat. Ik wil de gedeputeerde van dienst vragen of het actieprogramma Klimaat zoveel mogelijk mensgericht kan worden, hij zou nog met een brief komen. Het is nu nog een beetje een glossy, dat actieprogramma, er staan veel behartenswaardige dingen in, maar we waren het er bij de behandeling daarvan allemaal over eens dat er nog een tijdpad ontbrak, maar ook concrete resultaatpunten. Ik zou hem willen vragen, maak de resultaten gebonden aan mensen. Vorige week stond er een bericht van TNO op de NOS-site waarin werd aangegeven dat 650.000 mensen in dit land energiearm zijn en dat dreigen er nog meer te worden als we te veel maatregelen gaan opleggen waarbij niet zoals door mijn fractie in de Kamer is verlangd, dat op een financieel neutrale manier gebeurt, zoals het afhaken van bewoners van het gas. Daar zou ik graag een gerichte brief op zien van de gedeputeerde. Verder wat betreft gezondheid, Tata Steel, Schiphol, het is uitermate belangrijk dat er wordt gehandhaafd op milieu. Wij hebben regelmatig insprekers bij commissievergaderingen NLG, maar nogmaals mijn vraag aan de gedeputeerde, zijn de OD's voldoende toegerust om de handhaving te laten plaatsvinden en als dat nou een probleem blijft, dan kan dat noodfonds daarvoor eventueel ook ingezet worden. Wees creatief met dat noodfonds en stop het niet allemaal in een soort fictieve schatkist op het moment dat het nodig is om het uit te zetten. Dan kom ik bij de laatste punten, dat is het thema Wonen. Wij hebben even nagedacht over het indienen van een motie, maar ik denk dat het verstandig is dit eerst even in de week te leggen bij de gedeputeerde. Er spelen twee kwesties. Er is net een rapport verschenen over de situatie van huisvesting van arbeidsmigranten. Hoe gaan GS met dit rapport om? Leidt dit tot concrete acties op korte termijn? Een tweede vraag is, heel veel mensen waar ik het ook over gehad heb in mijn bijdrage die een beetje in de lagere regionen van de maatschappij zitten qua inkomen, scholing en positie op de arbeidsmarkt, zijn ook de mensen die een sociale huurwoning nodig hebben. Daarvan zijn statushouders maar een heel klein percentage, maar ook voor die andere mensen zou het fijn zijn als wij vanuit de provincie zodra er ergens bouwplannen zijn en bouwvergunningen worden afgegeven, toch met een soort sociale huurquote werken. Ik hoor graag van GS of zij daar brood in zien, gezien ook de huidige situatie. Wij zouden graag een sociale huurquote van 40% willen zien bij bouwplannen. Ik zie nu af van een motie op dit punt, dat kan op een andere moment nog, maar ik hoor graag hoe GS hier tegenaan kijken.

1640

1645

1650

1655

1660

1665

1670

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

1675 De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter, we hadden het allemaal niet gedacht, vorig jaar, dat onze bussen bijna leeg zouden zijn, de sportvelden stil, de musea verlaten, de theaters uitgestorven, de stoelen in de dorpshuizen opgestapeld. Dat zo veel mensen zich zorgen zouden maken over hun kwetsbare familieleden, hun bedrijf of hun inkomen, dat studenten in afzondering online hun lessen zouden volgen, dat sommige ouderen nauwelijks meer anderen ontmoeten, dat de eenzaamheid groeit en de somberheid toeneemt. Dat we snakken naar een hug, een klap op een

1680 schouder of een arm om je heen. Maar we hadden ook niet gedacht dat we de herfstzon weer zó zouden waarderen, dat we de natuur dichtbij zouden herontdekken, de stilte opnieuw konden horen, de hemel blauwer dan ooit zouden zien, dat de creativiteit en veerkracht in de samenleving zo groot zouden zijn en dat we zo scherp zouden zien wat écht telt. Als ons iets duidelijk is geworden de afgelopen maanden, dan is het dat wij ons leven niet in de hand hebben.

1685 Dat deze wereld niet zo maakbaar is als we misschien dachten. In de afgelopen weken hebben wij al gedebatteerd over de twee corona-fondsen van de provincie, die bedoeld zijn om maatschappelijke organisaties te steunen om bij te dragen aan een duurzaam herstel uit de crisis. Vandaag moeten wij met alle onzekerheid die er is, de financiële kaders voor het volgende jaar vaststellen. Wij zijn in grote lijnen tevreden met de begroting. In tegenstelling tot vorig jaar

1690 zien wij dat de ambities van dit college om het provinciale beleid op een duurzamer spoor te zetten, dit jaar zichtbaar zijn doorvertaald in de begroting. Dat is onverminderd belangrijk, want de coronacrisis mag dan op dit moment enorme gevolgen hebben, we zitten middenin een grotere crisis waarvan de gevolgen op de lange termijn nog veel meer impact zullen hebben. De manier waarop onze economie en Westerse samenleving zijn ingericht, vraagt meer van de aarde

1695 dan wat zij kan geven. Het klimaat verandert, de natuur verslechtert. Het is onze opdracht om een goed beheerder voor de prachtige schepping te zijn en te zorgen dat mensen ver weg en mensen die na ons komen, niet tekort wordt gedaan. De provincie kan daaraan bijdragen door beleid dat fossiel energieverbruik reduceert, het gebruik van grondstoffen terugdringt, de CO₂-uitstoot laat afnemen en dat bijdraagt aan de versterking van de natuur en de biodiversiteit. Dit

1700 krijgt o.a. vorm in het Actieprogramma Klimaat en straks in het Regionaal Mobiliteitsprogramma, maar ook in het Masterplan Biodiversiteitsherstel en het Programma Natuur. Wij zullen u het komende jaar scherp houden op deze onderwerpen. Wij willen u een vijftal aandachtspunten meegeven. Ik richt mij virtueel tot een aantal gedeputeerde en de eersten zijn gedeputeerden Pels en Zaal. Ten eerste, u bent het met ons eens dat economische ontwikkeling geen doel op zich is,

1705 maar gericht moet zijn op het welzijn van mensen. Niet de euro's die we uitgeven, maar wat ze bijdragen aan het geluk van mensen is bepalend. In Noord-Holland hebben we al een aantal jaren de "Barometer Welvaart en Welzijn", maar die is in de begroting een beetje weggestopt in programma 6.5 over Economie en de data zijn deels verouderd. Het is daarom niet direct duidelijk in welke mate ons beleid bijdraagt aan de welzijnsdoelen. Wij willen u uitdagen om in

1710 het komend jaar concreter te laten zien hoe deze factoren zich ontwikkelen als gevolg van ons beleid. Dat betekent wellicht een directere koppeling met de monitoring van de verschillende natuur- en duurzaamheidsdoelen en een prominentere plaats in de begroting. Wilt u daaraan werken? Dan richt ik mij tot gedeputeerde Zaal. Ten tweede: de agrarische sector heeft het zwaar, omdat allerlei uitdagingen samenkomen op het boerenerf. De reductie van de stikstofuitstoot, de

1715 versterking van de natuur, het behoud van de weidevogel, de zorg voor ons landschap, alles raakt aan het boerenbedrijf. Terwijl veel boeren zich met hart en ziel inzetten voor gezond voedsel en hun kennis en kunde gebruiken voor de zorg voor hun land en dieren, ervaren zij weinig waardering en soms veel kritiek. Dit moet echt beter. De Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving. Berno Strootman, roept in een advies aan de minister op tot een "nieuwe deal"

1720 tussen boeren en maatschappij, waarin boeren zorgdragen voor het klimaat, de biodiversiteit, een rijk bodemleven, schoon water en een aantrekkelijk landschap in ruil voor eerlijke prijzen voor het voedsel dat ze produceren. Wilt u deze adviezen meenemen in de Voedselvisie die u aan het maken bent? Dan richt ik mij virtueel tot de heer Loggen. Ten derde de woningbouw: de vraag naar woningen is sowieso groot, maar de vraag naar betaalbare woningen is helemaal

1725 groot. De huizenprijzen zijn in een groot deel van onze provincie echter zo gestegen dat het voor veel (jonge) mensen nauwelijks mogelijk is een huis te kopen. Vaak eisen gemeenten in nieuwbouwprojecten wel dat een deel van de woningen in de categorie "betaalbaar" valt, maar soms gaat dat om huizen van € 350.000 tot € 400.000 en voor de meeste mensen is dit veel te duur, omdat het bedrag dat je kunt lenen niet hoger is dan vijf keer je jaarsalaris. Het probleem

1730 is dat de term "betaalbaar" niet gedefinieerd is. Wij vinden dat dit beter moet en daarom dienen we een motie in:

Motie 168/09112020

Betaalbare woningen echt betaalbaar

1735

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Overwegende dat:

- *De behoefte aan woonruimte in Noord-Holland onverminderd groot is;*
- 1740 - *De prijzen van woningen zo sterk zijn gestegen dat het voor veel (jonge) mensen nauwelijks mogelijk is een huis te kopen;*
- *Veel gemeenten en regio's afspraken hebben gemaakt dat een deel van de nieuwe woningen in de categorie "goedkoop"/"betaalbaar" moet vallen;*
- *Deze categorieën niet helder gedefinieerd zijn;*
- 1745 - *Soms huizen van € 350.000 tot € 400.000 worden geschaard onder de noemer "betaalbaar";*
- *Zelfs "starterswoningen" tot € 310.000 euro mogen kosten;*
- *Het hypotheekbedrag dat mensen kunnen lenen, veelal niet hoger is dan 5 keer het jaarinkomen.*

1750

Constaterende dat:

De provincie volgens de Noord-Hollandse Woonagenda 2020-2025 o.a. een rol heeft als beleidsmaker en verbinder met als doel "om te komen tot een zo goed mogelijke afstemming van vraag en aanbod".

1755

Van mening dat:

Er meer woningen moeten komen die betaalbaar zijn voor starters op de woningmarkt.

Dragen GS op:

1760 *Te stimuleren dat in de regionale Woonakkoorden een duidelijke definitie wordt opgenomen van wat wordt beschouwd als de categorie "goedkoop"/"betaalbaar" en daarbij uit te gaan van een prijs van maximaal 5 maal het modaal inkomen in Nederland (zijnde € 182.500 in 2020)*

en gaan over tot de orde van de dag.

1765 *Fractie CU*

Ten vierde, het Openbaar Vervoer, richting de heer Olthof. Wij maken ons grote zorgen over de lange termijngevolgen van de coronacrisis op het busvervoer. De vicieuze cirkel is duidelijk: minder mensen in de bus, minder inkomsten, minder aanbod en ga zo maar door. U noemt dit

1770 probleem ook in de begroting, maar presenteert nog geen oplossing. Wij willen u oproepen om alles in het werk te stellen om te voorkomen dat de kwaliteit van het OV permanent verslechtert als gevolg van deze crisis. De motie van de SP die wij mede indienen, is een eerste stap, maar er moet meer gebeuren. Kunt u toezeggen dat uw ambitie is om het aanbod van ons OV op de lange termijn in stand te houden? En kunt u vertellen hoe en wanneer u daar bij ons op terugkomt? Dan

1775 richting de heer Stigter. Ten vijfde: de provincie zet stevig in op de verduurzaming van particuliere woningen, onder andere in het kader van het Actieprogramma Klimaat en in de uitwerking van het Duurzaam Herstelfonds. Dat is een prachtig streven, maar het risico bestaat dat vooral mensen met financiële middelen mee kunnen doen en ook dan ontstaat een vicieuze cirkel. De energielasten van armere mensen nemen toe ten opzichte van de energielasten van

1780 mensen die verduurzaming kunnen betalen, wat leidt tot energiearmoede. Dat willen wij niet laten gebeuren. In een recent onderzoek concludeert TNO dat samenwerking en regie nodig zijn om energiearmoede aan te pakken. Zij schrijven: "Met name de provincies Utrecht, Zuid-Holland en de noordelijke provincies financieren en stimuleren onderzoek, zetten provinciale programma's op en ondersteunen gemeenten in hun energiearmoede projecten." Bent u bereid

1785 om in contact te treden met deze provincies om te zien wat Noord-Holland daarvan kan leren? Tot zover de aandachtspunten van de CU. Tot slot een persoonlijke noot. Ik begon met het schetsen van de enorme maatschappelijke impact van de coronacrisis. Hoe alles zo anders is dan we een jaar geleden dachten. De moeite en de zorg die er is, maar ook de positieve kanten, dat we nu beter zien wat écht telt. Dit laat voor mij ook een glimp zien van hoe de wereld zou

1790 kunnen zijn, hoe de wereld bedoeld is. Ik wens u van harte de zegen van God toe bij het bijdragen aan die wereld.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1795 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij hebben een bewogen jaar achter de rug en ik ben maar eens gaan kijken naar de afspraken in het coalitieakkoord. In het voorwoord staat dat er samenwerking met de bewoners van Noord-Holland moet plaatsvinden en daar horen ook de kwetsbaren, gehandicapten en ouderen bij. In het hele coalitieakkoord is er eigenlijk een behoorlijke groep vergeten mensen. Ik sprak hier aan het begin van deze periode van PS over en

1800 had gehoopt dat de coalitie het akkoord misschien zou bijstellen. Helaas. In het coalitieakkoord

1805 Duurzaam Doorpakken komen de woorden ouderen, gehandicapten en mensen met een beperking nul keer voor. Het verdrag Gehandicapten dat op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden bepaalt dat mensen met een beperking – en daar vallen ouderen en gehandicapten ook onder – volwaardig moeten kunnen deelnemen in de samenleving. Hiervoor dien ik een aantal moties in.

Motie 169/09112020

Gedeputeerde ouderenbeleid

1810 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constaterende dat:

- *Het VN-verdrag "handicap op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden";*
- *Dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving;*
- 1815 - *Er in Noord-Holland inmiddels 2,8 miljoen mensen wonen, werken en recreëren en gebruik maken van het openbaar vervoer;*
- *In deze coronatijd er veel werknemers ontslagen worden waaronder ouderen;*
- *De coalitie weinig aandacht heeft in hun programma;*
- 1820 - *Het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen.*

Overwegende dat:

1825 *Ouderen, gehandicapten en mensen met een beperking extra aandacht verdienen in deze corona tijd.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *Bij het college van Gedeputeerde Staten een coördinerend gedeputeerde aan te stellen specifiek voor kwetsbare ouderen, gehandicapten, die zicht houdt op wonen en recreëren en vervoer;*
- 1830 - *Te zorgen voor bankjes in de openbare ruimte en alles wat het voor gehandicapten mogelijk maakt om aan de samenleving te kunnen blijven deelnemen;*
- *Kleinschalige (bejaardenhuisvesting), zodat de grotere woningen weer vrijkomen voor gezinnen;*
- 1835 - *Dit onder de aandacht te brengen bij gemeenten*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

1840 De volgende motie is:

Motie 170/09112020

Naleven VN-verdrag Handicap

1845 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constaterende, dat:

- *Het VN-verdrag 'Handicap' op 14 juli 2016 in Nederland in werking is getreden;*
- *Dit verdrag bepaalt dat mensen met een beperking volwaardig moeten kunnen deelnemen aan de samenleving.*

1850

Overwegende dat:

- *In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'handicap' of 'beperking' nul keer genoemd word;*
- *Het belangrijk is dat overheden bij het maken van beleid en wetgeving rekening houden met deze grondbeginselen.*

1855

Van mening dat:

- *Mensen met een beperking volwaardig mee moeten kunnen doen om deel te nemen aan de samenleving;*
- *Zelfredzaamheid van mensen met een beperking alleen vergroot kan worden als daadwerkelijke blokkades in de samenleving worden opgeheven;*
- *Er nu te weinig stappen worden gezet om de provincie voor iedereen toegankelijk te maken.*

1860

1865

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

Het VN-verdrag 'Handicap' toe te passen en daar beleid op te maken en periodiek de voortgang te rapporteren aan en te bespreken met Provinciale Staten

1870 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie 50plus/PvdO

Motie 171/09112020

Ouderenbeleid Noord-Holland 2020-2024

1875

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- *Het ouderenbeleid in Noord-Holland nog niet optimaal is;*
- *In Noord-Holland veel ouderen wonen en de groep de komende jaren alleen maar zal toenemen.*

1880

Overwegende dat:

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' het woord 'senioren' of 'ouderen' nul keer genoemd worden.

1885

Van mening dat:

- 1890
- *Ouderen een kwetsbare groep zijn en zelfredzaamheid van de senioren geen vanzelfsprekendheid is, zeker niet in een sterk geïndividualiseerde samenleving;*
 - *Zelfredzaamheid van ouderen alleen gestimuleerd en gerealiseerd kan worden in een samenhangend ouderenbeleid.*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- 1895
- Periodiek de voortgang van het ouderenbeleid te rapporteren aan en te bespreken met Provinciale Staten*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

- 1900
- Motie 172/09112020**
Eenzaamheid bij kwetsbare ouderen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

1905

Constaterende dat:

Eenzaamheid onder ouderen mede door de coronacrisis, sterk is toegenomen.

Overwegende dat:

- 1910
- *In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' het woord 'ouderen' en 'eenzaamheid' nul keer genoemd worden;*
 - *We weten dat in relatie tot eenzaamheid bij kwetsbare ouderen 'zingeving' de meest gezond makende factor is;*
 - *Eenzaamheid er in verschillende soorten is: sociale eenzaamheid (isolement, gemis aan contact), emotionele eenzaamheid (geen betekenisvolle contacten) en existentiële eenzaamheid (gevoel van zinloosheid, levensvragen niet kunnen delen).*
- 1915

Van mening dat:

Je er als mens, zeker op hoge leeftijd, door er gewoon te zijn van voldoende waarde bent voor de samenleving.

1920

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- *In de participatieregelingen van de provincie een versterkte focus te leggen op die initiatieven die eenzaamheid verminderen, mensen leren omgaan met de eigen eenzaamheid of zingeving verhogen;*
 - *In het ondersteunen, stimuleren en het netwerken van gemeenten en alle andere partners 'eenzaamheid, vooral bij kwetsbare ouderen' te blijven agenderen omdat dit een verantwoordelijkheid is van ons allemaal;*
 - *PS actief te informeren over de betreffende initiatieven in de jaarlijkse voortgangsrapportage*
- 1925

1930

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie 50plus/PvdO

1935

Tevens dien ik een aangehouden motie in waarin wij oproepen om een ouderenvriendelijke provincie te worden.

Motie 173/09112020

Noord-Holland, meest ouderenvriendelijke provincie

1940

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

Diverse Nederlandse steden zich aangesloten hebben bij de Age Friendly Cities van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

1945

Overwegende dat:

- *In de hele provincie het aantal inwoners boven de 65 plus sterk toeneemt.*

- *Ouderen steeds langer thuis blijven wonen;*

- *Eenzaamheid een groot maatschappelijk probleem is;*

1950

- *Veel ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam en veerkrachtig willen zijn, ondanks toenemende kwetsbaarheid;*

- *Ouderen geconfronteerd worden met obstakels om deel te kunnen nemen en bij te kunnen dragen aan de samenleving;*

- *De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een gestructureerd kader heeft opgesteld*

1955

om inzicht te krijgen en te komen tot meet ouderenvriendelijke omgevingen.

Van mening dat:

De provincie kan bijdragen aan het verbeteren van de fysieke en sociale omgeving van ouderen zodat zij op een prettige en waardevolle manier langer zelfstandig kunnen blijven wonen en deel kunnen nemen aan de samenleving.

1960

Spreken uit:

- *Te inventariseren in hoeverre de provincie Noord-Holland al invulling geeft aan het kader ouderenvriendelijke omgeving van de Wereldgezondheidsorganisatie en waar de ontwikkelkansen liggen;*

1965

- *In samenspraak met ouderenbonden te inventariseren welke knelpunten worden ervaren en deze te prioriteren*

en gaan over tot de orde van de dag.

1970

Fractie 50plus/PvdO

Graag willen wij dat er een gedeputeerde wordt aangesteld die dit verdrag gaat uitvoeren waarvoor ik een motie heb ingediend. Dan de begroting. Er is geen duidelijk overzicht van de dekking voor de beschikbare € 100 miljoen, dus graag nog een schriftelijke uitleg over waaraan u

1975 dat geld gaat uitgeven. Wij vinden dat er meer duidelijkheid en transparantie moet komen van de uitgaven en dekkingen en hopen dat dit wordt opgepakt en meegenomen in de volgende jaren. PS en GS hebben een overeenkomst met betrekking tot het vullen vanuit het herstelfonds. Nu blijkt weer uit het voorstel van GS dat de dekking van het bedrag niet helder is onderbouwd. Men gebruikt allerlei potjes, maar geeft niet aan wat er gebeurt als het potje leeg is. Wat gaan wij

1980 doen als zich een calamiteit voordoet? Ik mis de onderbouwing van de dekking. Uit welk potje wordt geld gehaald en wat heeft dat tot gevolg voor de reservering? Wij willen dus een onderbouwing van het herstelfonds. Dan het versneld van het gas afhalen, wij zijn daar geen voorstander van en de medewerking van bewoners loopt aardig terug. In Elsevier van 24 oktober 2020 staat 'ontnuchtering over van het gas los groeit' maar minister Ollongren stoomt door,

1985 terwijl er in Purmerend voorlopig geen huizen meer van het gasnet worden afgekoppeld. Zo waren de alternatieve warmtebronnen duurder dan verwacht en de gemeente zegt keihard tegen een muur te zijn opgelopen. Tevens is er veel verwarring over hoge en lage warmtenetten. Voor een hoge temperatuur kun je af met smalle buizen, maar voor lage temperaturen heb je grotere buizen nodig, maar wij gaan dit wel voor 30 jaar aanleggen en dus kun je snel een verkeerde

1990 keuze maken. Hoewel het hier om 1.300 woningen gaat, is dit een nederlaag voor minister Ollongren, schrijft Elsevier. Voelt de gedeputeerde dit ook zo? Het is te hopen dat de nuchterheid het overneemt voordat er grote ongelukken gebeuren en het is wachten op de volgende botsing met bewoners die van het gas af moeten. Wij zullen het arbeidsmarktfonds niet blokkeren, maar zullen kritisch blijven volgen of er daadwerkelijk arbeidsplaatsen worden gecreëerd. Er zijn ook

1995 geen garanties dat er daadwerkelijk arbeidsplaatsen bijkomen. Graag willen wij een doorlopende rapportage van GS van het overleg met werkgevers en werknemers en hopen dit zonder een motie te doen, anders moet ik die de volgende vergadering weer indienen. Wij vinden dat met de stichting EC Modernisme dat wij een einde moeten maken aan al het gepruts met zon, wind, kolen en het kappen van bomen voor de bio-industrie. Het kabinet moet de CO2-uitstoot dit jaar

2000 met een kwart terugdringen, maar de kolencentrales blijven open voor het geval wij het met zon en wind niet redden, zo blijkt uit een Kamerbrief. Op dit moment gaat er een biomassacentrale open in Amsterdam, gestookt op afvalhout uit de omgeving van Amsterdam. Dit wordt de grootste openhaardkachel van Amsterdam en de mensen die last hebben van hun longen, vrezan voor meer last. Is de gedeputeerde het met mij eens dat wij die krenge zo snel mogelijk moeten

2005 sluiten? Minister Wiebes laat weten dat hij naar de subsidie gaat kijken, maar inmiddels staat er al een in Amsterdam die voor 70% op subsidie draait. Wij willen de bomen die nodig zijn voor de uitstoot van CO2 en om een klimaatramp te voorkomen, zo spoedig mogelijk overgaan op kernenergie. Die staan er voorlopig ook nog niet, maar laten wij een begin maken, zodat wij in 2030 de problemen opgelost hebben. Nu komen er overal datacentra en per datacentrum hebben

2010 we zeker vier windmolens nodig. De verdozing neemt een vlucht. Wat doen wij met alle auto's die op elektra rijden terwijl de infrastructuur nog bij lange na niet voldoende blijkt te zijn? Nu al worden de netwerkverspreiders gevraagd om mee te denken waar zij even wat uit moeten zetten om een andere wijk van stroom te voorzien. Lees de kranten en tijdschriften en stel uw doelstellingen bij en kijk of er snel gebruik gemaakt kan worden van moderne methoden. Ik kan

2015 er uren over praten met deskundigen die ons waarschijnlijk waarschuwen dat er een ramp dreigt
als wij niet ingrijpen. Nog even over de begroting. Ons bereiken berichten dat er nog steeds
allerlei potjes worden aangesproken om de klimaatdoelstellingen te halen. Kan de gedeputeerde
ingaan op welke dat zijn en hoe de verdeling is? Ook in de toekomst is er extra financiering
nodig of is de gedeputeerde daar al mee bezig? Wij wensen een betere sturing in de toekomst
2020 van de begroting, maar zetten vraagtekens bij de algemene reserve die snel afneemt.

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik het
woord aan de heer Baljeu die zijn maidenspeech houdt als ik goed ben geïnformeerd. Na deze
bijdrage in eerste termijn ga ik schorsen voor de lunch.

2025

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voorzitter. Dat is niet juist, ik wens geen gebruik te maken van
mijn spreektijd. Ik had het ook al in de chat gezet, maar het kwam niet door.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor te schorsen voor de lunch tot 13.30 uur. De vergadering is
2030 heropend en het woord is aan mevrouw Kocken voor de eerste termijn.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Vorig jaar zei ik ter gelegenheid van de algemene
beschouwingen dingen over een eerste keer. Toen was ik opgewekt en blij want het was ons
gelukt om van oppositie naar coalitie te bewegen en ook nog met een akkoord waar wij trots op
2035 zijn. Mijn centrale thema toen was 'niet alles kan'. Toen dacht ik dat de PAS-uitspraak die de hele
machinerie piepend en krakend tot stilstand had gebracht, de grote gebeurtenis was die deze
coalitieperiode zou bepalen, maar een jaar later zien wij ons met de volgende crisis
geconfronteerd, corona. Nog veel directer en heftiger bepaalt dit ons leven nu en de komende
tijd, want bijna niks is meer zoals het was. Velen werken voornamelijk thuis, familiebezoek kan
2040 bijna niet, we halen geen borrel meer in de kroeg, theater- of museumbezoek zit er niet in,
winkelen is beperkt tot een boodschap doen en verjaardagen vieren kan eigenlijk ook niet meer.
Sint Maarten en de feestdagen zullen anders zijn dan andere jaren. Ook het democratisch proces
heeft er flink onder te lijden. Goed, we zijn nog wel operationeel als Staten maar toch duidelijk
op halve kracht. Complimenten aan de griffie hoe zij alles in deze uitdagende tijden in goede
2045 banen leidt, daarover absoluut alleen maar lof, maar als wij nu met elkaar vergaderen, het debat,
de creativiteit, het lijdt duidelijk onder de beperkingen. Wij kijken vandaag allemaal van en naar
een beeldscherm en ik zie niet of mijn verhaal bij iemand op instemming of misschien een
besmukt lachje kan rekenen of dat ik iemand boos maak. Natuurlijk, er mag geïnterrumpeerd
worden maar ik denk dat wij allemaal voelen dat echt debat lastig is op deze manier. Daarom had
2050 ik mij voorgenomen het maar kort te houden, maar u zult wel horen, dat voornemen heb ik niet
helemaal waargemaakt. Het wordt toch een lang verhaal, zoals ook eigenlijk bij alle anderen.
Allereerst wil ik iets zeggen over de begroting als geheel. Op basis van de huidige cijfers kunnen
wij constateren dat de provincie er financieel gezond voorstaat. Het weerstandsvermogen is
robuust en de structurele exploitatieruimte voor de komende jaren ziet er positief uit. Onze
2055 provincie doet in opdracht van PS iets heel unieks, maar liefst € 100 miljoen wordt vrijgemaakt
om het economisch herstel te bevorderen door extra inzet op de verduurzaming van de
gebouwde omgeving, het versterken van de arbeidsmarkt en de maatschappelijke en culturele

sector. € 100 miljoen is een groot bedrag voor de provincie en terecht gezien het herstel, maar dat vraagt wel van het college dat dit zorgvuldig wordt uitgewerkt om ervoor te zorgen dat in de toekomst ook een bestendige begroting gemaakt kan worden. Wij zien uit naar de uitwerking hiervan in de eerste begrotingswijziging en roepen GS maar eigenlijk ook onszelf als PS op om te sturen op effectiviteit, om er zo voor te zorgen dat de middelen die wij vrijmaken voor het bestrijden van deze crisis, een zo groot mogelijk positief effect hebben, want dat zij niet alleen het herstel nastreven maar daarnaast ook duurzaamheid bevorderen, zien wij als een grote plus.

2065 Wij maken ons wel zorgen over twee zorgen en daar vragen wij aandacht voor van het college. Enerzijds gaat dat over de capaciteit van gemeenten om samen met ons projecten uit te voeren en anderzijds over de open huishouding van de provincies op de langere termijn. Door de bestaande tekorten van de gemeenten en teruglopende inkomsten door corona zijn zij mogelijk niet in staat om gezamenlijke projecten te financieren en samen met ons uit te voeren.

2070 augustus zond het college daarover een brief aan de minister waarin zij om meer geld voor gemeenten vraagt, ik zou graag horen of daarover inmiddels een gesprek op gang gekomen is met het Rijk. Waar gemeenten nu al in een penibele financiële situatie zitten, is het voor de provincie in de toekomst ook niet uitgesloten daar te geraken, want door de gewenste vrijstelling van elektrisch vervoer voor de motorrijtuigenbelasting en daarmee voor de opcenten, zullen de inkomsten uit de opcenten teruglopen en het provinciefonds is voor het Rijk al eerder een gemakkelijke bron voor bezuiniging geweest. Wij vragen het college om hier bovenop te zitten en te zorgen dat de open huishouding gewaarborgd kan blijven. Dan het volgende, vorig jaar maakten wij al een punt van de oude prestatie-indicatoren die in de begroting worden gebezigd, zoals in het programma Ruimte waarin de indicatoren nog geheel economisch zijn ingestoken.

2080 Wij zijn blij met de uitnodiging van de portefeuillehouder om te bezien hoe voor de begroting van 2022 meer kwaliteit en actualiteit in de indicatoren kan worden aangebracht, zodat het coalitieakkoord ook in de begrotingssystematiek beter tot zijn recht zal komen. Verder complimenten voor de invulling van onze wens om meer transparantie en meer sturingsmogelijkheden op de uitvoering en uitputting van de bestemmingsreserves door het

2085 nieuwe bestedingsplan bestemmingsreserves. Wij krijgen zo een beter inzicht of er in de reserves middelen blijven vastliggen die geen nuttige aanwending kunnen vinden. Zo verhogen wij de effectiviteit van het begrotingsinstrument voor PS en zo kunnen we tot een beleid komen waarin wij nog meer werken aan een gezondere leefomgeving, een toekomstbestendig klimaatbeleid, een betere bereikbaarheid voor alle vormen van vervoer, een meer circulaire economie, een groen

2090 landelijk gebied en een bestuurscultuur die dichterbij de mensen staat. Hartelijk dank daarvoor. Ik heb nog wel een verzoek voor de volgende begroting en ook voor andere belangrijke provinciale documenten. Maak deze toegankelijk voor een breder publiek door van die documenten ook een versie te maken in het meest voorkomende taalniveau. Begrijpelijke taal is belangrijk om burgers in de gelegenheid te stellen mee te doen, het taalniveau B1 is het meest

2095 voorkomende taalniveau in Nederland en 95% van onze bevolking begrijpt dat taalniveau. De Rijksoverheid heeft hier al flinke stappen in gemaakt en nu is de beurt aan de provincie door in ieder geval de belangrijkste publicaties een niveau B1-versie mee te geven. Daarvoor een motie.

Motie 174/09112020

2100 Helder taalgebruik

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 2105
- *Politieke en ambtelijke stukken niet altijd voor iedereen begrijpelijk zijn;*
 - *De Rijksoverheid de nieuwe teksten op haar website al op taalniveau B1 maakt;*
 - *De meeste mensen in Nederland taalniveau B1 kunnen begrijpen;*
 - *Ook mensen met een hoger taalniveau over het algemeen de voorkeur geven aan begrijpelijke teksten.*

2110

Overwegende dat:

- *De toegankelijkheid van de politiek belangrijk is;*
- *Het gebruik van begrijpelijke taal de politiek toegankelijker maakt.*

2115

Spreken uit:

Zelf ook te streven naar het gebruik van heldere en begrijpelijke taal.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2120
- *Een tweede toegankelijke versie van de begroting volgens de richtlijnen voor taalniveau B1 op te stellen;*
 - *Te verkennen voor welke andere publicaties een tweede versie volgens de richtlijnen B1 passend zou zijn;*
 - *Daarbij ook de communicatie op de website mee te nemen*

2125

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL, D66, PvdA, PvdD

2130

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, altijd goed om naar mevrouw Kocken te luisteren. Die motie zullen wij zeker steunen, want wij houden ook van eenvoudig en voor iedereen begrijpelijk taalgebruik, maar die mensen willen misschien ook wel geld en ondersteuning. Als je dan kijkt dat een ontzettend klein percentage van het noodfonds nu wordt uitgezet, is mevrouw Kocken het met de SP eens dat er wat royaler de portemonnee kan worden getrokken op het moment dat iedereen omhoog zit. We kunnen dat fonds wel gaan uitsmeren over ik weet niet hoeveel jaar, maar mensen zitten daar meer op te wachten dan op een publieksvriendelijke versie van de

2135

begroting.

2140

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Volgens mij zitten mensen op verschillende dingen te wachten en misschien ook wel op beide. Ik denk dat toegankelijke documenten niet moeten worden ingewisseld voor meer middelen voor een bepaalde doelgroep. Dit is een doel op zich, het toegankelijk maken van de politiek. Of wij de middelen op de goede manier verdelen, daar moeten wij binnenkort nog eens goed met elkaar over praten. Het kan heel goed zijn dat ik mij bij de SP aansluit, dat sluit ik helemaal niet uit, maar dat moet niet een of/of keuze zijn. Ik weet niet of ik de heer Smaling nu verkeerd begrijp, maar duidelijke taal gaat niet verschrikkelijk veel

2145 kosten en dat is gewoon een taak van de overheid. Mensen moeten snappen wat wij hier doen, dat zal ik mij ook meer proberen aan te trekken, best lastig, maar een begrijpelijke begroting voor alle burgers wil ik graag handhaven en niet wegschuiven, zodat andere burgers misschien nog meer tegemoet kunnen worden gekomen.

2150 De heer **SMALING** (SP): Ik ben het helemaal eens met wat mevrouw Kocken zegt over dat teksten begrijpelijk moeten zijn, maar het is zo perifeer als je het vergelijkt met de middelen die nu nodig zijn om een groot percentage van de Noord-Hollanders tegemoet te komen of instellingen die op omvallen staan. Ik wil vragen of mevrouw Kocken ook vindt dat gezien de situatie en het feit dat de twee moties zijn aangenomen, dat dat de kern van de zaak is en deze motie hoe goed ook, een perifere motie is.

2155

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik wil de heer Smaling best gelijk geven, want natuurlijk is dit als het gaat over wat hebben mensen nodig, dan hebben mensen ondersteuning nodig en daarna gaan ze misschien onze begroting lezen. Dat ben ik zeker met u eens, maar ik ben het niet met u eens dat wij dat nu moeten beslissen, want nu ligt de begroting voor en de besteding van die € 100 miljoen komt erachteraan bij de begrotingswijziging en daar kunnen wij als PS nog op sturen. € 2160 100 miljoen zeker gelet op onze begroting, is een heel groot bedrag. Als u ruimte ziet om dat te verhogen, dan hoor ik graag waar wij dat vandaan moeten halen en misschien moeten wij dan nog meer uitgeven, maar op dit moment dit verzoek doen hoeft niet achterwege te blijven omdat er ook grotere verzoeken te doen zijn. Ik handhaaf de motie en reken op uw steun, mijnheer 2165 Smaling. Kijkend naar wat zich in verschillende portefeuilles afspeelt of aftekent in de begroting, ik zie met grote tevredenheid dat het college voortgang boekt met de doelstellingen uit het akkoord, maar naast tevredenheid hebben wij toch ook wel wat zorgen. Allereerst kijk ik naar de groene portefeuille. Daar gebeurt veel en hoewel wij de ambities enigszins hebben moeten bijstellen en compromissen onvermijdelijk zijn, want zelfs waar voor sommige partijen dit 2170 kennelijk een groot GL-feest is, hadden wij nog steeds wel wat te wensen over en zien wij ook soms dat wij wat moeten inleveren. Zo was dat bijvoorbeeld bij NNN, maar dat neemt niet weg dat wij tevreden zijn met het aanvalsplan dat er nu ligt. Dat geldt ook voor de Schoorlse duinen. Een compromis sluiten is soms nodig en de bereidheid voor bewoners om in te stemmen met een 2175 compromis, verplicht ons, Staatsbosbeheer en de provincie, om participatie van deze betrokken burgers serieus te nemen, nog serieuzer dan wij eerder al hebben gedaan. Wij zijn ook heel blij met het glyfosaatverbod in de pachtcontracten, een hele betekenisvolle stap naar een gezonder leefmilieu op het platteland, maar nadrukkelijk een eerste stap, want er is nog een lange weg te gaan en wij zijn dan ook heel benieuwd naar de Voedselvisie, zeker na de desastreuze 2180 besluitvorming in Brussel over het landbouwbeleid. Wat ons betreft, dwingt het gebrek aan politieke moed of wil in Europa en de besluiteloosheid in Den Haag ons om tempo te maken. Volgens het EU Milieubureau staat 81% van de N2000-gebieden in Europa er slecht voor. Dat maakt ons provinciale Masterplan Biodiversiteit extra belangrijk. Ik benadruk nogmaals dat wij grote behoefte hebben aan een integrale aanpak voor het hele landelijke gebied samen met alle betrokkenen, niet alleen met de sectororganisaties. Portefeuille Mobiliteit, wij zijn op dit moment 2185 met name bezorgd over de financiële gevolgen van de tweede coronagolf die die voor het OV zal hebben. Wij vinden dat het college een compliment dient te krijgen voor de keuzes die zij heeft

2190 gemaakt door ervoor te kiezen waar geschraapt wordt, alleen te schrappen in de hoeveelheid, maar dat waar weinig OV rijdt, de ritten in stand zijn gehouden, dat is zeer te prijzen, zodat iedereen in ieder geval toegang houdt tot het OV. Wij zijn blij met hoe de gedeputeerde Mobiliteit zich in korte tijd heeft ingewerkt en de open houding richting de Staten, onze complimenten daarvoor. Een ander dossier waarover wij ons zorgen maken, is woningbouw, hoewel de intentie er zeker is, is het tempo nog niet op peil. In Den Haag heeft het kabinet net ingestemd met een voorstel van GL....

2195 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik wil reageren op hetgeen mevrouw Kocken hiervoor zei. Ik ben het met haar eens dat het heel mooi is dat wij bijvoorbeeld een glyfosaatverbod hebben en dat er allerlei mooie kleine stapjes gemaakt worden, maar GL is nu de grootste partij in de coalitie en die zou grote stappen moeten kunnen maken. Hoeveel stapjes denkt GL nog dat er nodig zijn om tot een einddoel te komen? Wat is de eindvisie van GL voor over twee jaar als deze coalitie erop zit?

2200

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik hoop dat wij over twee jaar ons hele akkoord hebben uitgevoerd. Ik zie nu al nee van mijnheer Zoon, ik kan u nu als enige toevallig zien en ik zie dat mijn antwoord u niet bevalt, maar ik hoop dat wij dan het hele akkoord hebben uitgevoerd maar ik heb niet de illusie dat wij in deze vier jaar alle problemen hebben opgelost. Dat is een kwestie van lange adem, maar ik hoop wel dat wij de komende 2,5 jaar nog een aanzienlijk aantal meters kunnen maken want er is genoeg te doen.

2205

2210 De heer **ZOON** (PvdD): Ik moet concluderen dat GL graag zegt grote stappen te maken, maar vervolgens het bij kleine stapjes houdt en het de natuuraanleg al niet haalt die in het coalitieakkoord staat. Ik hoop dat GL dat ook heel erg verdrietig vindt en ik hoop dat wij daar de komende twee jaar grote stappen in gaan maken.

2215 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ja, daar baal ik enorm van, kan niet anders zeggen. Ik was supertrots op de ambitie NNN, maar daar zit wel een maar aan, uiteindelijk zullen we behalve iets opschrijven ook moeten kijken hoe wij het gaan realiseren en soms moet je vaststellen dat je ambitie gewoon niet te realiseren is in de korte tijd die je hebt. Ik ben de eerste die daar verdrietig van is geworden, maar ik ben ook trots op hoe wij dat hebben opgepakt en hoe wij daarmee verder gaan. Ik ga terug naar de woningbouw. In Den Haag heeft het kabinet net ingestemd met een voorstel van GL en de PvdA voor een stevige extra impuls voor het verduurzamen van de woningvoorraad en het vergroten van de leefbaarheid. College, dring aan op snelle en strenge Haagse besluiten, kort uitstellen en terugdringen van de stikstofuitstoot, want de onzekerheid over dit dossier helpt de woningbouw niet vooruit. De sector zit vast en daar hebben wij als provincie een verantwoordelijkheid zelf, maar ook om aan te dringen in Den Haag op snelheid, want alleen dat fonds zal daar niet genoeg voor zijn. Aangaande de stikstofkwestie wil ik u sowieso vragen om ook in het belang van andere dossiers een meer proactieve houding aan te nemen. Wij zien uit naar de doelstellingen binnen de gebiedsgerichte aanpak alsmede de daaraan verbonden tijdlijn. Wanneer kunnen wij concrete plannen verwachten? Voor het behalen van de benodigde verlaging van de uitstoot is het nodig dat wij als provincie voortvarender te werk gaan.

2220

2225

- 2230 Wij hebben geen tijd om op het Rijk te wachten, onze burgers, ondernemers en boeren willen vooruit en ze hebben duidelijkheid nodig. Wat de woningbouwopgave betreft, zijn wij zeer benieuwd naar Deltaplan Wonen dat onder andere door mevrouw Kaamer van Hoegee al meerdere malen is genoemd. Ik veronderstel dat daarin veel aandacht zal zijn voor betaalbare, duurzame woningen die zorgvuldig worden ingepast. Laten we daarover snel in gesprek gaan.
- 2235 Dan de Omgevingsverordening, wij kijken al uit naar de 2.0 versie zo gezegd, omdat wij in die versie belangrijke punten voor veel Noord-Hollanders kunnen gaan regelen, zoals leefbaarheid en gezondheid.

2240 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, ziet zij ook een punt in dat ik eerder naar voren bracht om vanuit de provincie een minimale sociale huurquote vast te knopen aan woningbouwplannen en projecten?

2245 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Of ik daar iets in zie? Ik ben oprecht heel nieuwsgierig naar het Deltaplan Wonen. Sociale woningbouw zien wij net als de SP, als zeer belangrijk. De sociale woningbouw die er het afgelopen jaar bijgekomen is, is bedroevend te noemen en dat is het grootste deel van ons probleem, namelijk dat er in die sector niet genoeg bijkomt, dan lijkt het alsof bepaalde mensen andere mensen verdringen, maar het probleem is dat er gewoon te weinig woningen zijn. Ik ben er niet helemaal van overtuigd dat wij een minimum moeten stellen omdat ik vrees dat dat in sommige gevallen de bouw niet vooruit helpt, maar ik zou graag willen zoeken naar een

2250 manier waarop wij dat wel zoveel mogelijk kunnen stimuleren, want ik ben het helemaal met de SP eens dat sociale woningbouw uiterst belangrijk is.

2255 De heer **SMALING** (SP): Vindt mevrouw Kocken ook dat wij dat dan randvoorwaardelijk moeten maken in de woonakkoorden met gemeenten en bouwpartijen of is het dan toch weer dat wij aan de zijlijn wat adviseren en een beetje uit beeld blijven als je de koe toch bij de horens kunt vatten op dit dossier?

2260 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Als wij de koe bij de horens kunnen vatten, dan moeten wij dat zeker doen. Als wij daarmee de boel verder op slot helpen, dan moeten wij er nog eens goed over nadenken of er niet een andere manier is waarop wij dat doel kunnen bereiken. Iedereen – dat heb ik ook in de vorige periode gezien – onderschrijft het belang van woningbouw en toch gebeurt er weinig en daar moeten wij doorheen. Als wij dat zo inrichten dat er in ieder geval beweging in komt, dan is dat sowieso winst en dan hoop ik met u dat wij kunnen sturen op woningbouw die veel sociale woningbouw inhoudt. Om op uw vraag te antwoorden, ik heb mijn

2265 twijfels bij een keiharde eis, omdat ik vrees dat daarmee eerder minder dan meer gebouwd zal worden.

2270 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Mijn vraag aan mevrouw Kocken is of zij het met mij eens is dat er simpelweg gewoon te veel kandidaten zijn voor de huidige woningvoorraad.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat er meer behoefte is dan aanbod, dat ben ik zeker met u eens, maar als u een bruggetje wil maken naar zijn rare motie, dan kan ik u meteen al zeggen, die zal ik

2275 nooit steunen omdat u daarmee – en dat doet u vaker en daar heb ik u net ook op gewezen – het
probleem totaal verkeerd representeert, want ik zal het u meteen zeggen, dan hoeft u de vraag
niet meer te stellen, ons probleem met sociale woningbouw is niet dat er opeens de verkeerde
2280 mensen in uw optiek in die woningen gaan, het probleem is dat wij te weinig sociale
huurwoningen hebben. Er zijn er veel te veel van verkocht en er worden er veel te weinig
bijgebouwd, er zijn te veel mensen die daarvan afhankelijk zijn. Daar moeten wij iets aan doen,
wij moeten niet tegen een groep zeggen, jij mag er niet meer in, wij moeten zorgen dat er voor
iedereen voldoende is, dat is onze taak.

2285 De heer **DEEN** (PVV): Wel leuk dat mevrouw Kocken mijn zogenaamde tweede vraag al
beantwoordt, maar dat was helemaal mijn vraag niet. Ik wil vragen hoe zij aankijkt tegen
doorstroming.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat is iets wat wij moeten bevorderen, omdat scheefwonen een groot
probleem is, alleen kun je het moeilijk bevorderen als er voor de volgende groep weer geen plek
is, dan blijven mensen zitten waar ze zitten omdat er geen reële alternatieven zijn. Laten wij dat
vooral aanpakken en dat betekent dat er voor het middensegment ook veel moet worden
2290 gebouwd.

De heer **DEEN** (PVV): Dat bedoelde ik, dank u wel.

2295 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Zijn we het zo maar een keer eens, mijnheer Deen. Wij hopen dat wij in
de 2.0 versie van de Omgevingsverordening de verschillen kunnen beslechten, omdat iedereen in
de provincie recht heeft op een schone en gezonde leefomgeving. Daar willen wij in ieder geval
op inzetten. Dat brengt mij bij Tata Steel, een lastig dossier, grote speler in Noord-Holland en als
werkgever in de regio een factor van belang. Maar toch, een duurzame staalproductie is nog geen
2300 realiteit en in de tussentijd leven onze burgers in Wijk aan Zee in een omgeving waarover zij bijna
elke maand inspreken in onze commissievergadering. Ik dring er daarom bij het college op aan
om daar waar zij mogelijkheden heeft, die te benutten om Tata in beweging te brengen. Wij zien
ons gesterkt door het oordeel van de rechter dat strengere milieueisen nodig zijn en door de
onlangs aangekondigde vervolging van Tata Steel voor de grafietregens door het OM. Wij zijn blij
2305 met hetgeen de gedeputeerde heeft aangekondigd, het doorlichten en waar mogelijk
aanscherpen van de vergunningen. Hij heeft daarvoor onze volledige steun. Evenzeer spreek ik
steun uit voor het klimaatbeleid. Er wordt hard gewerkt om de ambities te realiseren en dat is
mooi en belangrijk, want laten wij niet vergeten dat de klimaat- en biodiversiteitscrisis waar al
tijden voor wordt gewaarschuwd en die misschien niet de heftige korte termijneffecten van
2310 corona heeft waardoor sommige mensen ze nog steeds negeren, een veel grotere bedreiging
vormen voor de wereld. Ik ben dan ook blij met de huidige koers van de provincie, met het hoge
Bod dat voorkomt uit de RES'en – 6,9 Terrawatt – zijn we goed op weg en werken wij hard aan
een duurzaam Noord-Holland. Ook het Actieprogramma Klimaat draagt daaraan bij. Ik kan goed
zien dat het verschil maakt, dat GL meedoet in deze coalitie. Dan nog net als de vorige keer iets
2315 over de bestuurscultuur. Naast een college dat lof toegewuifd krijgt hier, wil ik ook jullie
allemaal, collega-politici in PS, danken voor het vertrouwen dat geregeld getoond wordt voor de

koers van deze coalitie en de veelal constructieve opstelling tot op heden. Wij hebben ons ten doel gesteld de bestuurscultuur te veranderen, meer debat maar vooral meer ruimte voor de inbreng van de oppositie was – niet in de laatste plaats voor mij persoonlijk – heel belangrijk. Ik zie dat wij die ruimte redelijk weten te vinden, niet altijd en ongetwijfeld vanuit de oppositie
2320 bekeken, lang nog niet naar tevredenheid, maar ik ben trots op de verandering die zich heeft afgetekend. Er zijn regelmatig moties die op verschillende coalities kunnen rekenen en dat is mooi, want democratie is nadrukkelijk niet de macht van de meerderheid, democratie betekent dat ook de minderheid gehoord wordt, elke minderheid. En toch, sommige geluiden stemmen niet hoopvol, veel mensen missen het gevoel van vertrouwen en zoeken en vinden hun heil bij
2325 partijen waar ik ver vanaf sta. Dat geluid mag er zijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik wil even aanhaken op de bestuurscultuur. Ik denk met haar dat het op sommige plaatsen beter gaat en ik zie ook de inspanningen zoals vandaag de motie over vrijwilligers, maar is het wat mevrouw Kocken betreft genoeg of zou er nog meer moeten
2330 veranderen in de bestuurscultuur?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat is een goede vraag. Ik ben op zich eerlijk gezegd tamelijk tevreden gezien waar wij vandaan kwamen, maar ik ben een idealistisch mens, dus laten wij voortgaan en als u concrete suggesties heeft, dan sta ik daar zeker voor open.
2335

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben blij met het feit dat er vooruitgang is, maar wij zijn er zeker nog niet. Ik kijk naar de discussie over de verantwoordelijkheden van GS en PS, de discussie die in het presidium wordt gevoerd. Ook zie ik bij moties over cruciale onderwerpen nog iets te veel de scheidslijnen. Ik wil mevrouw Kocken oproepen de weg voorwaarts te gaan, maar zeker nog niet
2340 te claimen dat het eindpunt al bereikt is. Ik hoop dat zij dat met mij eens is?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij zijn gelukkig pas in het midden, dus het eindpunt is nog niet bereikt. Mijnheer Heijnen, laten wij daar nog eens over doorpraten. Ik zei net dat dat geluid er mag zijn, waar ik ver vanaf sta. Het mag er zijn, maar het mag en in mijn optiek moet het ook
2345 tegengesproken worden. Ik zal nu niet zeggen dat populistische politiek soms harteloos, dom en vaak kortzichtig is, want dat zou maar interrupties uitlokken, maar het is bemoedigend om te zien dat vasthouden aan de Rule of Law, de rechtsstaat, de wetenschap – en dan niet de obscure wetenschap van uitzonderingen maar de breed gedeelde opvattingen van deskundigen – en ook vasthouden aan hoop aan de andere kant van de wereld heeft overwonnen. Ik hou mij vast aan
2350 die overwinning van de verbinding tussen hoofd en hart in de wetenschap dat alleen licht het donker kan verdrijven. Laten wij met warmte en positieve energie de uitdagingen van onze tijd aangaan. Als wij hier bepalen uit naam van onze burgers hoe onze leefomgeving, natuur, arbeidsmarkt en samenleving er straks uitzien, hoe willen wij dat die eruitzien? Zijn er kansen voor alle jongeren? Zal een transgenderpersoon zonder enige reserve een sollicitatiebrief sturen
2355 als een organisatie op zoek is naar dat waarin hij of zij uitblinkt? Zullen onze kinderen paddenstoelen zoeken in het Beusebos? Zijn wij dan klimaatneutraal, circulair? Als volksvertegenwoordigers hebben wij een belangrijke taak. Denk aan wie na je komt en vraag je af, hoe maken wij het beter voor hen, want met die idealen en een brandende liefde voor onze

2360 provincie en zijn inwoners in het hart zullen wij elkaar inspireren. Ik reken daarbij op een sterke
actieve overheid die o.a. pal staat voor wat kwetsbaar is. Noord-Holland heeft laten zien dat dat
kan. Met een nood- en herstelfonds zorgen wij ervoor dat culturele instellingen van regionaal
belang, behouden blijven. GS hebben aangegeven de noodsteun te verlengen naar 2021 gezien
de dramatische situatie waar de sector zich momenteel in bevindt. Dat is fijn voor de instellingen
maar tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de makers. Nu de theaters en poppodia dicht zijn,
2365 worden er ook geen nieuwe producties gemaakt. In principe is dat een taak van het Rijk, maar tot
op heden stelt de opstelling van het kabinet richting makers teleur en zitten veel makers thuis,
zonder inkomen, sommigen ineens aan de afgrond van de armoede. Wat voor kansen zien GS om
makers te steunen in 2021? Zijn GS bereid net als eerder, een lobby op te zetten om naast de
steun voor de regionale culturele infrastructuur ook steun voor de makers te vragen aan het
2370 kabinet? Wij zullen in ieder geval altijd knokken voor wat kwetsbaar is, zoals voor kunst en
cultuur dat een waarde heeft die niet altijd in economische termen is te vatten. Het zijn juist
kunst en cultuur die ons hart voeden en die ons de ogen openen. Of je nou je inspiratie vindt in
een regel als Rage against the dying of the light of in de Rage against de machine of de drie J's,
het maakt weinig verschil. Hoog of laag cultuur, jouw of mijn smaak. Iedereen kan zijn inspiratie
2375 in iets anders vinden, in een mooi boek, een heftige hiphoptrack, in de verfijning van een
balletdanser of in de rust van een 18^e-eeuws stilleven, waar je je inspiratie ook vindt, het maakt
niet uit. Cultuur helpt ons om perspectief te houden in een situatie als deze. Cultuur kan een
platform geven om je te ontwikkelen, dat gebeurt bijvoorbeeld in onze bibliotheken. In de Kamer
is een motie van GL om bibliotheken in de huidige lockdown open te houden, met algemene
2380 stemmen aangenomen. Echter, de bibliotheken stuiten lokaal op problemen door
noodverordeningen die niet aansluiten op die wens van de Kamer. Om toch de toegang tot een
deel van de inspiratiebronnen open te houden, dien ik vandaag een tweede motie in.

Motie 175/09112020

2385 Bibliotheken openhouden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

2390 *De maatschappelijke meerwaarde van bibliotheken tijdens de coronacrisis groter is dan ooit, juist
voor kwetsbare groepen in de samenleving.*

Overwegende dat:

- 2395 - *Na een motie van GL het kabinet heeft beaamd dat het belangrijk is dat bibliotheken open
kunnen blijven voor bepaalde activiteiten;*
- *Het onder de huidige regels mogelijk is voor bibliotheken om open te gaan maar dat het
in praktijk moeilijk blijkt dat binnen de huidige noodverordening te doen.*

Roepen Gedeputeerde Staten op:

- 2400 - *Het belang van het snel weer kunnen openen van bibliotheken te benadrukken bij de
veiligheidsregio;*

- *Contact op te nemen met de gemeenten om te kijken welke ondersteuning hierbij nodig is;*
- *Te onderzoeken hoe ProBiblio bibliotheken kan ondersteunen in het opzetten van aanbod dat past binnen de mogelijkheden die door het kabinet zijn gegeven;*
- 2405 - *In overleg te treden met het IPO en de minister van OCW om sluiting van bibliotheken bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

2410

Daarmee ben ik aan het einde van mijn algemene beschouwingen.

De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

2415

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter, er zijn bijna 12 maanden voorbijgegaan sinds de vorige algemene beschouwingen. We stonden 12 maanden geleden zonder dat wij dat toen wisten, aan de vooravond van de coronacrisis en die crisis begon snel daarna en trok diepe sporen door Noord-Holland, onze provincie is bijzonder hard geraakt. Wij leven mee met de vele getroffen, zoals met de mensen die hun dierbaren verloren hebben of nog aan het herstellen zijn van een zwaar ziekbed, met de ondernemers die hun levenswerk in duigen zien vallen en werknemers die hun baan hebben verloren. We leven mee met de ouderen en studenten die al maandenlang in isolement leven. De slijtage die optreedt in sociale verhoudingen als er amper meer persoonlijk contact is, vraagt veel van de veerkracht van de Noord-Hollander. Gelukkig zien wij vele voorbeelden van die veerkracht. In stad en dorp blijken bewoners elkaar te vinden en

2420

bereid te zijn elkaar te helpen waar nodig. Creatieve ondernemers springen in op kansen. Daarnaast draait de zorg overuren. Wij hebben veel waardering voor al deze doeners. Zij zijn het die ons land door de crisis helpen. Deze beschouwingen zijn belangrijker dan ooit. Het gaat om niets minder dan de toekomst van het welzijn en de welvaart van de Noord-Hollander in crisistijd en laten wij als PS en GS goed voor ogen houden dat het daarom gaat, het welzijn en de welvaart van de Noord-Hollander. Door hen zijn wij gekozen en aan hen leggen wij verantwoording af.

2425

Graag herinner ik iedereen nog een keer aan de wijze waarop wij de samenleving ingericht willen zien en dat is dat wij een open liberale samenleving zien waarin iedereen gelijkwaardig is en waar iedereen binnen de democratische rechtsstaat in vrijheid het leven kan leiden zoals hij of zij dat wil. Wel horen hier bepaalde afspraken bij die voor iedereen gelden. Zo eindigt de vrijheid van de een waar de vrijheid van de ander begint. Wij spreken af dat als je de verantwoordelijkheid krijgt om je leven op jouw manier te leiden, je die verantwoordelijkheid neemt.

2430

2435

2440

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik ben het helemaal eens met de oproep van de VVD dat het heel erg is wat er gebeurt door de coronacrisis en de ondernemers die gevaar lopen, mensen die ziek zijn en dat er heel hard gewerkt wordt en de economie die enorm geschaad is. Wil de VVD het dan ook niet oplossen bij de bron? Ik hoor van de VVD vooral dat wij een open samenleving moeten zijn, maar wij zien in Nieuw-Zeeland bijvoorbeeld dat juist het beperken van de open samenleving, ervoor heeft gezorgd dat de coronacrisis grotendeels voorkomen is. Hadden wij

2445 onze omgeving niet anders moeten inrichten om tot een betere bescherming te komen van onze omgeving?

2450 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik interpreteer deze vraag van de heer Zoon zodanig dat hij een crisis probeert te herleiden naar een algemene duurzame verandering van de samenleving, daar ben ik niet voor. Ik denk dat de pandemie een incident is waar wij zo goed mogelijk mee om moeten gaan en dat wij daarna terug moeten naar een open liberale samenleving, dus nee, ik denk niet dat wij onze grenzen dicht moeten gooien. Ik begin bijna te denken dat u bij de PVV thuishoort als u dat zegt.

2455 De heer **ZOON** (PvdD): Dat zeker niet, maar wij zien een opeenstapeling van incidenten. Q-koorts waar wij ook in Nederland actie hebben genomen om de hoeveelheid geitenhouderijen te stoppen, de groei daarvan, wij zien SARS en MERS en wij zien nu Covid. Hoeveel incidenten wil de VVD nog meemaken voordat er door hen een trend wordt waargenomen?

2460 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het is interessant dat de heer Zoon hier een trend ziet, wij zien die niet. De geschiedenis van de mensheid bestaat sowieso uit het opdoemen en oplossen van problemen en ik heb groot vertrouwen in de kracht van de mensheid om dit soort problemen iedere keer op incidentele basis op te lossen. Wij vinden dat er afspraken horen bij het houden en hebben van een open liberale samenleving en die gelden voor iedereen. De vrijheid van meningsuiting is onlosmakelijk verbonden aan verdraagzaamheid. Daarbij moet ondermijnd en gewelddadig extremisme niet geaccepteerd worden, het moet niet gedoogd worden en wij moeten het ook niet goedpraten. Wij moeten ingrijpen en met elkaar afspreken dat iedereen dezelfde kansen verdient om zich te ontplooiën en dat wij sociale rechtvaardigheid nastreven, dat is het punt wat ik net probeerde te maken tegenover de PVV. Deze uitgangspunten en afspraken zijn leidend in het maken en kaderen van beleid, dat gekenmerkt moet worden door realisme en haalbaarheid en betaalbaarheid, deze drieslag kent u nog van vorige jaar, en het beleid moet ook kunnen rekenen op een hoge mate van democratische legitimiteit, dus op draagvlak. Misschien het belangrijkste van alles in deze onzekere tijden is dat het beleid perspectief moet bieden. Hoe komen wij uit deze crisis en waar willen wij naartoe? Wij hebben deze vragen ons gesteld bij het beoordelen van het voorgestelde beleid. Ik begin met mobiliteit en zelfs met een compliment aan de nieuwe gedeputeerde. Het deed en doet ons deugd om te zien dat GS de motie over het versnellen van infrastructurele projecten die zo goed als unaniem werd aangenomen, voortvarend hebben opgepakt. Zo'n € 20 miljoen aan projecten wordt in de planning verschoven zodat de werkgelegenheid in de infraketen blijft en er projecten worden versneld. Een punt van zorg op het gebied van mobiliteit blijft de situatie rondom Amsterdam, zowel het OV als de wegen rond Amsterdam zijn overbelast. Wij moeten breder denken en investeren in OV en wegen om Amsterdam te ontlasten. Denk daarbij aan de Oostwestverbinding tussen Alkmaar en Zwolle, de N242 en de opwaardering Houtribdijk. Dan verkeersveiligheid, een punt dat wij vaker hebben opgebracht. Dit keer willen wij onze aandacht richten op veilig fietsverkeer voor ouderen. Uit de cijfers blijft dat er steeds meer zwaargewonden en doden vallen onder ouderen. Wij willen dat de inzet op de veiligheid voor ouderen in het fietsverkeer wordt geïntensiveerd en wij vragen hoe en of dit gerealiseerd kan worden. Om als Noord-Holland sterker uit de crisis te komen, is het van

2470

2475

2480

2485

het grootste belang dat de provincie blijft investeren in infrastructuur, dit zorgt niet alleen voor de broodnodige werkgelegenheid in de grond-, weg- en waterbouw, maar ook voor onze economie, essentiële doorstroming en bereikbaarheid. Wij dringen er bij GS op aan om haast te maken met alle voorbereidingen voor de verbinding A8/A9, de opwaardering van de Nieuwe Bennebroekerweg en een toekomstbestendige uitvoering van de onderdoorgang van de N247. Bij het laatste project gaat onze voorkeur uit naar de meest robuuste variant en dat is de variant waarbij in beide richtingen een rijbaan uitsluitend bestemd zal zijn voor de bus, zodat Waterland en Edam nog beter ontsloten worden met het OV. Landbouw. Wij constateren dat er druk staat op onze sterke agrarische sector die bijdraagt aan de voedselvoorziening, aan werkgelegenheid en innovatiekracht en daarmee de Nederlandse positie op het wereldtoneel. Voor ons is dit in de provincie een van de vitale sectoren waar wij niet zonder kunnen of willen. Wij hebben dan ook verwachtingen bij de voedselvisie die in 2021 naar PS komt, maar tekenen wel aan dat de provincie rolvast moet zijn in relatie tot haar wettelijke bevoegdheden. Dat zal ons uitgangspunt zijn en wij rekenen daarbij op een sterke feitelijke analyse van de voedselketen van boer tot consument, op goede gesprekken met de agrarische sector vanuit een gezamenlijk belang van voedsel, werk en innovatie en wij rekenen op realistisch beleid dat in de praktijk van een internationaal speelveld het verschil kan maken. Dan de stikstofcrisis. De kern van het probleem en dus de oplossing ligt in de natuur. Daar willen wij vol op inzetten, wij zijn voorstander van langjarig natuurbeheer met maatwerk per gebied om stikstofdepositie in N2000-gebieden te voorkomen. Wij willen een goede en onafhankelijke monitoring van de effecten op de natuur. Tegelijkertijd merken wij dat de economische pijn van de stikstofcrisis toe begint te nemen, bijvoorbeeld voor boeren die voorheen PAS-melder waren en naar de letter van de wet een illegale activiteit ondernemen. Of bouwbedrijven die mensen moeten ontslaan, mede vanwege leeglopende orderportefeuilles door vastlopende vergunningverlening. Op zowel korte als lange termijn is actie vereist. Wat kunnen GS doen om in 2021 onnodige economische schade te voorkomen en wat kunnen GS nog meer richting de minister doen om de PAS-melders te legaliseren? Wanneer verwacht het college meer duidelijkheid te kunnen geven over de doorvertaling van landelijk beleid naar Noord-Holland?

2515

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, een vraag. De heer Van der Maas stelt veel vragen aan GS, zoals wat te doen met de bouwsector. Heeft de heer Van der Maas ook zelf suggesties om een oplossing te zoeken voor het probleem van stikstof en bouw? Wat denkt u dat daarvoor een oplossing zou kunnen zijn?

2520

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wij hebben veel gesprekken gehad in de commissie en ook met de gedeputeerde. Er wordt hard aan gewerkt op dit moment en om daarop vooruit te lopen, lijkt ons geen goed idee.

2525

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik wil de heer Van der Maas complimenteren met zijn geweldige speech en de aandacht voor de ouderen, ik dacht dat hij bijna aan het eind was.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Ik hoor het de heer Van der Maas hebben over de stikstofcrisis. Is hij het met ons eens dat om deze crisis goed aan te kunnen pakken, het

2530 noodzakelijk is dat wij in de gebiedsgerichte aanpak heldere doelen en kaders stellen aan de voorkant, zodat iedereen weet wat onze inzet is als provincie en wat wij in de gebieden moeten en kunnen bereiken?

2535 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U viel hier en daar een beetje weg, maar u vraagt mij of er kaders gesteld moeten worden aan de manier waarop wij de stikstofcrisis gaan oplossen. Dan zeg ik dat alles binnen de beschikbare kaders bekeken moet worden en dat wij alles in ons provinciaal mandaat moeten oplossen.

2540 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik hoor de heer Van der Maas een aantal vragen stellen aan GS, zoals wat GS meer kunnen doen om de crisis te voorkomen. Mogen wij daaruit concluderen dat de VVD onze motie heronderzoek zal steunen?

2545 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De crisis voorkomen kunnen wij niet, want de crisis is al hier. Overigens vind ik het wel jammer dat het voorbeeld van mevrouw Van Soest niet gevolgd wordt door de andere fracties, want complimenten zijn altijd welkom. Wij bekijken alle moties die voorliggen in de vergadering en wij zullen bekijken of wij die al dan niet ondersteunen.

2550 De heer **DESSING** (FvD): Dan wachten wij dat met spanning af. Overigens op de rest van de speech heb ik weinig commentaar, als u dat compliment van mij wilt hebben, met name als het gaat om infrastructuur, maar dat terzijde.

2555 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Complimenten geef ik graag hoor. Ik heb de heer Van der Maas over veel dingen horen praten, maar nog niet over mensen die niet zoveel geld hebben en die steeds meer moeite hebben om rond te komen en elk dubbeltje tien keer moeten omdraaien voordat zij het uitgeven omdat eigenlijk alle vaste lasten die zij hebben, gelijk zijn aan de inkomsten. Hoe gaat u met de moties die mede door uw inzet tot extra grote fondsen hebben geleid, ervoor zorgen dat met name mensen aan de onderkant van de samenleving door deze crisis heen worden gesleept?

2560 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Inkomenspolitiek en het ondersteunen van mensen aan de onderkant van de samenleving behoren niet tot het mandaat van de provincie. Waar wij ons op richten met deze moties is om dat te doen wat wij kunnen en daarmee een impuls aan de economie te geven samen met duurzaamheid en door middel van die impuls zal dat doorsijpelen in de rest van de samenleving en op die manier worden er banen gecreëerd, waardoor zoveel mogelijk werkgelegenheid in de provincie zal blijven. Dat is de indirecte manier waarop deze motie werkt.

2570 De heer **SMALING** (SP): Dat gaat uit van een soort trickling down gedachte wat heel oud economisch denken is en bijna niemand gelooft daar eigenlijk nog in. Als je mensen die weinig hebben, ondersteunt dan is het multiplier effect van de middelen die je aan de mensen geeft, extreem hoog want die mensen geven dat meteen uit aan huur, eten en dingen die ze anders niet kunnen kopen. Waarom kijkt u er niet wat meer op deze moderne manier tegenaan?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Deze trickling down economie mag dan volgens de heer Smaling oud zijn, het is nog steeds wel de overheersende mening op economisch gebied dat dat de
2575 manier is om economie en werkgelegenheid en dus welvaart en welzijn te stimuleren. Het ondersteunen van mensen met uitkeringen en subsidies direct aan de persoon gericht op bevolkingsgroepen behoort niet tot het mandaat van de provincie, ik vrees dat u daarvoor landelijk moet aankloppen. Tata heeft de gemoederen de laatste tijd sterk beziggehouden en bezorgde Noord-Hollanders hebben hun stem prachtig laten horen. Wij hebben zelf ook
2580 poolshoogte genomen en gesproken met omwonenden en met Tata. De zorgen van alle partijen nemen wij zeer serieus. Alles in beschouwing nemende hebben wij vertrouwen in de toekomst om economisch duurzaam te werken aan een gezonde toekomst voor de hoogovens en voor omwonenden. De provincie investeert in versterkt toezicht en in verbetering van de relaties tussen betrokken partijen. Van de andere kant heeft Tata het afgelopen jaar veel geld gestoken in
2585 de vermindering van grafiet en is druk bezig geweest om stof- en geluidsoverlast terug te dringen. Voor de rol van de provincie denken wij niet direct of indirect aan het stellen van bovenwettelijke maatregelen, maar juist aan duidelijke kaders, adequaat en effectief toezicht en een Europees gelijk speelveld. Een goede combinatie tussen een gezonde leefomgeving en economische bedrijvigheid is het doel. Daar zetten wij ons voor in. We zijn er nog niet, maar wij
2590 hebben er vertrouwen in dat wij er wel komen. Over de ruimere leefomgeving in de provincie is het duidelijk dat uitwaaien en sportmogelijkheden in de buurt enorm belangrijk zijn, dat heeft de coronacrisis wel bewezen, dat was net ook de opmerking van de PVV, moeten wij wat aan natuur doen? Zeker moeten wij wat aan natuur doen, maar de druk op parken en natuurbeleving is te groot. Het versnellen van de uitvoering van recreatiegebieden die eenvoudig te bereiken zijn,
2595 vinden wij belangrijk. Juist in deze tijden waarin de politiek stuurt op verdichting van steden, is ruimte voor spel en ontspanning van groot maatschappelijk belang. Als laatste merk ik op dat er een leefbaarheidsfonds in het leven is geroepen. Wij hebben eerder gevraagd of het leefbaarheidsfonds ingezet kan worden voor zaken zoals een geluidswand langs de A27 bij Hilversum en op een aantal andere knelpunten in de provincie. Over de leefbaarheid en op een
2600 aantal andere knelpunten in de provincie. Er zouden hiervoor criteria worden opgesteld, hoe staat het hiermee? Geluidswanden zijn volgens de RES goed te combineren met zonnepanelen, zodat wij twee vliegen in een klap kunnen slaan. Onlangs hebben wij als PS de Omgevingsverordening vastgesteld en dat is een goed voorbeeld van hoe wij een goed woon-, werk- en leefklimaat in onze provincie vormgeven. Het proces, de betrokkenheid van Noord-Hollanders en de
2605 besluitvorming waren van hoog niveau, mijn complimenten aan de gedeputeerde en aan PS, maar het is belangrijk om goed te beseffen dat een wenkend perspectief geboden moet worden aan woningzoekenden in de provincie. Het door ons met ondersteuning van andere partijen gelanceerde Deltaplan Wonen is een mooi startpunt, maar het moet niet alleen bij een verkenning blijven, er moet ook uitvoering aan gegeven worden. Wij roepen GS op uit te gaan van de
2610 behoefte van Noord-Hollanders en de veranderende woonwensen mee te nemen. Er is voldoende capaciteit maar er moet realisme in de bouwplannen gebracht worden, zowel qua tijdsplanning en locaties, waar kan wat gebouwd worden en hoe snel? Dat zijn de vragen die in het Deltaplan beantwoord moeten gaan worden. Wij moeten wel alert blijven op mogelijk beperkende maatregelen van andere overheden, zoals hinderende regels over de accumulatie van geluid. Het
2615 punt is dat deze beperkende maatregelen ervoor kunnen zorgen dat wij een stuk minder

woningen zouden kunnen gaan bouwen. Hoe wordt er zicht gehouden op beperkende maatregelen van andere overheden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat die ons niet gaan hinderen bij onze ambitie bij het bouwen van woningen? Het college zet in op verduurzaming van de gebouwde omgeving, dat is een goede inzet, maar wij moeten er wel voor zorgen dat de lusten en lasten gelet op het maatschappelijke draagvlak en de financiële consequenties, goed verdeeld worden. Het mag niet zo zijn dat woningeigenaren nu of in de toekomst op hele hoge lasten worden gejaagd en dat dreigt wel te gebeuren nu de provincie de ambitie heeft om woningen voor 2030 van het gas af te willen hebben. Wij willen het accent plaatsen op doelmatige, haalbare, betaalbare en realistische maatregelen, gebaseerd op de feitelijke situatie en die is als volgt. Minder dan 3% van ons huidige energieverbruik komt uit groene energie, het versnellingsprogramma geothermie is teniet gedaan en het gaat nog vele jaren duren voordat warmtenetten op geothermie voor woonwijken beschikbaar komen. Het gevolg is dat het versneld afhaken van woningen van het aardgas in de meeste gevallen zal leiden tot het gebruik van elektriciteit die nog jarenlang wordt opgewekt uit fossiele brandstoffen. Het is dan efficiënter en beter voor het klimaat om vooralsnog niet en zeker niet te snel van het aardgas af te gaan. Bovendien zijn bestaande woningen niet geschikt voor verwarming met elektrische warmtepompen en het gasloos maken van bestaande woningen is volgens het Planbureau voor de Leefomgeving onrealistisch en niet terug te verdienen. Daarnaast kan het elektriciteitsnet een massale omschakeling van woningen van aardgas naar elektriciteit niet aan qua capaciteit, ook niet in de komende jaren. Wij hebben het gasnet als energie-infrastructuur dan ook hard nodig naast ons elektriciteitsnet en het moet functionerende gehouden worden. Over het elektriciteitsnet heb ik sowieso grote zorgen. Het is voorwaardelijk voor al onze mooie plannen en het piept en kraakt aan alle kanten. De leveringszekerheid komt in het geding en het kan als we niet uitkijken, de economie in bepaalde regio's of sectoren de komende jaren op slot gaan zetten, en dan hebben wij het nog niet eens voor tijdige beschikbaarheid van netcapaciteit voor alle ambities voor laadpalen, teruglevering van wind- en zonne-energie en ga zo maar door. Wat gaan en kunnen GS doen om dit probleem voortvarend aan te pakken? Wij pleiten voor verstandige verduurzaming, daarom vragen wij het college de komende jaren vol in te zetten op woningisolatie en eigen elektriciteitsopwekking in plaats van op het volledig gasloos maken van bestaande woningen, ook moet het geothermieversnellingsprogramma uit de vertraging gehaald worden. Geothermie is een veelbelovende en schone energievorm zonder horizonvervuiling en met een zeer beperkt ruimtebeslag. Volgens onderzoek van Aardwarmte in de toekomst kan het een kwart van de huizen verwarmen, dus daar moeten wij aandacht aan schenken. Uiteraard kan ik de moties 41 en 42 niet onbesproken laten. Met motie 41 geven wij € 10 miljoen euro noodsteun aan onze culturele sector. Wij willen deze sector instandhouden, het gaat om 350.000 banen en € 26 miljard omzet en de sector is belangrijk voor onze economie. Maar weet wel dat slechts € 4 miljard van die 26 gesubsidieerd is en € 22 miljard niet. Daarom hechten wij eraan om juist de ongesubsidieerde culturele ondernemers te ondersteunen. Het zou toch jammer zijn als wij volgend jaar niet meer kunnen genieten van de parade of een mooie musicalvoorstelling. Hoe kijken GS hier tegenaan? De uitvoering van motie 41 doen wij samen met partners en instellingen en gemeenten. Zij kennen het werkveld het beste en daarom komt de steun daar terecht waar deze het meest nodig is. In dat verband zijn wij blij dat wij onze gemeenten kunnen helpen bij het instandhouden van de gemeentelijke maatschappelijke infrastructuur. Wij staan als

2660 provincie en gemeenten voor dezelfde uitdagingen om onze ondernemers, inwoners en instellingen door de crisis te helpen. Dat doen wij met optimisme en met oog voor nieuwe kansen, want die zijn er ook. Dan motie 42. Er is al aardig wat over gezegd en ik ben mij ervan bewust dat die eigenlijk geen onderdeel uitmaakt van de voordracht, maar wij zijn blij met de voorspoedige uitvoering van die motie en met het voorgestelde raamwerk van GS. Begin 2021 kunnen wij starten. Het is verstandig om dit fonds in tranches uit te voeren, zo kunnen wij tijdens 2665 het proces monitoren, de vooruitgang evalueren en eventueel bijsturen. Wij kunnen ons vinden in de geselecteerde doelgroepen. Als het duurzaamheidsmaatregelen voor particulieren en bedrijven aangaat, pleiten wij voor zinnige en efficiënte maatregelen, zoals isoleren en zon op platte daken waar mogelijk en niet geforceerd van het gas afhalen van bestaande wijken en woningen. Het is belangrijk bij deze substantiële motie dat PS de controlerende taak goed 2670 kunnen uitvoeren. Wij blijven rekenen op heldere, tijdige en transparante communicatie door GS. Vraag aan de gedeputeerde die wij te zijner tijd wel graag bespreken, is hoe de governance en de controlerende taak van PS gewaarborgd kunnen worden. Dit geldt ook voor andere provinciale fondsen waarin de provincie tientallen miljoenen investeert, zoals het fonds PDENH. Als publieke middelen worden ingezet via apart opgezette fondsen of direct, is het noodzakelijk dat PS een 2675 kaderstellende en controlerende rol goed kunnen vervullen. Wij zijn blij dat de discussie hierover binnen PS loopt en wij zien de verdere discussie tegemoet. Dan een laatste opmerking over M42 en dan hou ik erover op, het is overigens wel een uitstekende duurzame impuls aan de economie in de provincie, maar deze motie maakt geen onderdeel uit van de begroting en uiteraard onderschrijven wij een zorgvuldige uitvoering van de motie. Wij hebben er alle begrip voor dat 2680 daar tijd voor nodig is en ook voor de zorgvuldigheid waarmee dat gebeurt, kunnen wij waardering opbrengen, maar toch een punt van aandacht en reflectie. Hoe wordt de voorspellende waarde van een begroting beïnvloed als de gevolgen van een financieel substantiële motie er niet in opgenomen zijn? Met welk perspectief moeten wij dan aan de slag? Als wij ergens een hekel aan hebben, dan is het wel aan financiële verrassingen, dus mogelijk kan 2685 de gedeputeerde daar comfort bieden. Ik heb het nog niet gehad over de opzet en onderbouwing van de begroting. Daar willen wij graag waardering voor uitspreken. De gewijzigde opzet van de programma-indeling maakt dat de aansluiting met het coalitieakkoord beter te volgen is. Al met al is er weer een stap gezet in het transparanter maken van de besteding van middelen en de wereld achter de cijfers. Wij worden blij van een begroting die structureel in evenwicht is en dat 2690 meerjarig.

De heer **SMALING** (SP): Een vraag over de grote motie. Vindt de heer Van der Maas het niet teleurstellend dat zo'n klein percentage van het bedrag nu is weggezet? In tranches werken, 2695 prima, niks op tegen, maar als je ziet in welk tempo de zaak nu wordt aangepakt, dan is het straks een kwestie van de put en het verdronken kalf.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De benadering die wij gekozen hebben, is juist om eerst een dringend noodfonds op te zetten van € 10 miljoen en van dit grotere fonds van € 100 miljoen was het sowieso de bedoeling om dat op de midden tot lange termijn tot uitdrukking te laten 2700 komen. Dus eerst met de € 10 miljoen de nood lenigen zoals die er was en is en met die 100 miljoen goed doordacht gaan investeren om tot een duurzaam herstel van de economie en

samenleving in de provincie te komen. Nee, ik ben er niet teleurgesteld over, het is goed dat wij die zorgvuldigheid betrachten.

2705 De heer **SMALING** (SP): Voor de zomer hebt u toch vurig deze motie aan de man gebracht, wat u ook gelukt is bij ons, maar dan vind ik het jammer dat het percentage nu echt zo laag is, want het is klip en klaar hoe groot de nood is op allerlei plekken in de provincie. Onder het mom van het moet wel effectief zijn en langere termijn, het stelt mij een beetje teleur want het is zo klaar als een klontje dat de nood overal heel hoog is.

2710

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik hoor geen vraag, maar ik kan er wel een reflectie op geven. Daarom hebben wij die € 10 miljoen juist ter beschikking gesteld. Bij de presentatie van de motie heb ik juist gezegd dat de € 10 miljoen voor dit jaar 2020 is en vanaf 2021 gaan wij met de andere motie aan de slag en dat is wat de gedeputeerde nu aan het doen is, dus ik geloof niet dat er een incongruentie is tussen wat ik toen zei en wat ik nu weer zeg. Nog een vraag over de druk op de organisatie en de effecten hiervan op de uitvoering van primaire taken. Waar loopt de provincie zelf klem bij de uitvoering van de primaire taken als gevolg van de langer durende dan verwachte coronacrisis? De gedeputeerde heeft aangegeven dat de organisatie zo goed als mogelijk doorgaat met de uitvoering van beleid en de noodzakelijke taken. Wij vragen de gedeputeerde om een meer gedetailleerd en concreet beeld. Dan ga ik afsluiten. Ik constateer dat wij in een enorm onrustige tijd leven, in Noord-Holland, Nederland en in de wereld. Zaken als corona, stikstof, Black Lives Matter, spotprenten, terroristische aanslagen, buitenlandse en binnenlandse verkiezingen zorgen voor een steeds verdere polarisatie van meningen en lijken de samenleving in kampen te verdelen. Er wordt veel geschreeuwd en weinig geluisterd en begrip voor elkaars standpunt is vaak ver te zoeken. Dat is ons echt een doorn in het oog. Het is dan ook goed om te zien dat wij in dit huis het tegenovergestelde zien, zelfs daarnet in de discussie. De discussie en debatten worden wel scherp gevoerd – dat hebben wij net gezien – maar wel met de insteek begrip voor elkaar op te brengen, er samen uit te komen en het beste te bereiken in het algemeen belang. Ik roep PS op om juist deze wijze van handelen voort te zetten. Laten wij samen het goede voorbeeld blijven geven, voor onszelf, voor Noord-Holland en voor Nederland.

2715

2720

2725

2730

2735

2740

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Het zijn bijzondere tijden. Het coronavirus heeft ons leven op zijn kop gezet. Mensen worden getroffen door persoonlijk leed of zien hun bestaansgrond onder zich wegvallen. In de zorg werken mensen onvermoeibaar door. Leraren ontwikkelen razendsnel nieuwe lesmethoden. Talloze mensen staan non-stop paraat om ons door deze moeilijke periode heen te helpen. De pandemie legt gebreken en onrechtvaardigheden bloot in onze samenleving. Deze crisis leert ons dat het loont om te investeren in een robuuste samenleving, een samenleving die tegen een stootje kan, waarin mensen gezond kunnen leven en de zekerheid hebben dat zij er na een tegenslag weer bovenop kunnen komen, waarin een huis en sociaal netwerk voor iedereen toegankelijk zijn, waarin mensen en bedrijven niet bij het minste of geringste door hun financiële buffers raken, waarin we niet afhankelijk zijn van een bedrijf of een land voor essentiële producten als schone energie en geneesmiddelen en waarin ons klimaat niet langer onder druk staat van een economie die constant op zoek is naar enkel de laagste prijs. Voor D66 is dit een extra aansporing om door te gaan. Wij geloven dat we dit moment moeten

2745 aangrijpen om te investeren in een gezonde toekomst met gelijke kansen voor alle mensen. Als provincie kunnen en moeten we onze bijdrage daaraan leveren. Met die focus kijken wij naar deze begroting. De inzet van D66 in de provincie is altijd geweest dat investeringen in ecologie en economie in balans moeten zijn. Dat we ons inzetten voor het waarborgen van een hoge kwaliteit van de leefomgeving en ons landschap en tegelijkertijd voldoende ruimte bieden voor
2750 ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Dit zien we terug in deze begroting. Zo zijn wij bijvoorbeeld positief over de investeringen die we doen in natuurontwikkeling en onze inzet om te zorgen dat de woningbouw versneld wordt. Ook het vaststellen van de Omgevingsverordening is voor ons echt een prestatie die bij deze lijn past. Deze begroting laat ook zien dat deze coalitie voortvarend te werk gaat. Wij zijn blij dat er geen geld op de plank blijft liggen, maar dat ook de
2755 reserves worden ingezet voor de dekking van de bestedingsplannen. Dit toont ambitie, daadkracht en zorgvuldig bestuur.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor mevrouw Strens een mooi verhaal vertellen over natuur en woningbouw. Ik wil mevrouw Strens eraan herinneren dat landelijk gezien door D66 opgeroepen wordt voor halvering van de veestapel. Mevrouw Strens weet ook wel dat de halvering uiteindelijk
2760 gedaan moet worden door het uitvoeringsorgaan dat provincie heet. Maar ik zie in deze begroting nergens terugkomen dat D66 er voorstander van is om die halvering ook in Noord-Holland te gaan doen. Zou het mevrouw Strens helpen als wij met een motie komen om een halvering van de veestapel in Noord-Holland te onderzoeken?

2765 Mevrouw **STRENS** (D66): Dat is een uitspraak die D66 inderdaad op landelijk niveau heeft gedaan en ik hoef de heer Zoon er niet aan te herinneren dat de agrarische sector in onze provincie een hele andere is dan bijvoorbeeld in Brabant waar wij te maken hebben met grote varkenshouderijen. Ik vind het te kort door de bocht om te zeggen dat wat landelijk toepasbaar
2770 is, wij een-op-een moeten toepassen in Noord-Holland. Wij hebben hier gezegd dat wij groot voorstander zijn van een transitie naar een kringlooplandbouw met meer aandacht voor natuur, bodem en tegelijkertijd een goede boterham voor de boer die hij kan verdienen. Dat debat gaan wij graag met u aan maar of dat ook betekent dat een landelijke uitspraak een-op-een toepasbaar is voor Noord-Holland, vind ik wat te voorbarig op dit moment.

2775 De heer **ZOON** (PvdD): Dat zie ik eigenlijk als een steunbetuiging. Ik herken mij erin dat het per provincie verschillend is en dat wij anders zijn dan Gelderland, dus ik zal straks in tweede termijn inderdaad met een motie komen.

2780 Mevrouw **STRENS** (D66): Daarnaast weten we ook dat de financiële onzekerheid plotseling heel groot is geworden. Door de noodzakelijke covid-maatregelen zien bedrijven en ondernemers hun inkomsten flink teruglopen en zijn culturele en maatschappelijke instellingen wederom genoodzaakt hun deuren te sluiten. Wij zijn heel blij dat dit college zowel een noodfonds aan het neerzetten is als een duurzaam herstelfonds dat noodzakelijke transities naar een duurzame,
2785 circulaire economie combineert met een impuls voor nieuwe banen en economisch herstel. De provincie trekt hiervoor flink geld uit en wil dat ook gericht en effectief doen. We zullen dat terugzien bij de eerste begrotingswijziging en dan verder het debat voeren. Ik hoor u denken,

heeft D66 dan niks meer te wensen over? Nee. Uiteraard zien we mogelijkheden om verder richting te geven aan een gezonde toekomst aan de hand van drie hoofdthema's: nieuwe perspectieven, democratie en klimaat en daar ga ik nu graag op in. Nieuwe perspectieven. Wij richten ons op de toekomst. We vinden het cruciaal dat er in onze snel veranderende samenleving geïnvesteerd wordt in een innovatieve circulaire economie met volop ruimte voor nieuwe verdienmodellen. We willen een arbeidsmarkt die daarbij aansluit en kansen biedt voor mensen om zich blijvend te ontwikkelen. Noodzakelijk is een goede match tussen onderwijs en arbeidsmarkt, iets wat helaas nog niet altijd het geval is, met name bij technisch geschoold personeel zien we blijvende tekorten. Ook zorgt deze tijd ervoor dat de kwaliteit van met name het praktijkonderwijs onder druk staat. Het aantal stageplekken neemt af en de begeleiding is niet overal meer mogelijk, terwijl dit essentieel is voor jongeren die nu een opleiding volgen en perspectief nodig hebben voor hun toekomst. Wij dienen daarom samen met de PvdA de motie 'Investeren in stageplekken' in en dat zal de heer Voskuil straks doen. Ook in de agrarische sector zijn nieuwe perspectieven nodig. Uit een zeer recent onderzoek blijkt dat voor onze agrariërs alternatieve inkomsten belangrijk zijn en steeds belangrijker zullen worden. De minister van Landbouw heeft een Kamerbrief geschreven waarin zij aangeeft hoe belangrijk het is om te komen tot aanvullende verdienmodellen. Toerisme is één van de mogelijkheden. Door corona ervaren we daarnaast het grote belang en de waarde van recreatie en toerisme in eigen land. Het stimuleren van agrotourisme biedt op dit moment een mooie kans. Daarom dienen wij hiervoor samen met de VVD en GL een motie in.

Motie 176/09112020

2810 Impuls voor agro-toerisme

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateernde dat:

- 2815
- *Landbouwbedrijven hebben steeds meer bronnen van inkomsten (bron: onderzoek WUR oktober 2020: Ongeveer een derde legt zich toe op primaire productie van agrarische producten voor de wereldmarkt tegen zo laag mogelijke kosten. Twee derde heeft een verbreed verdienmodel.);*
 - *De verbrede landbouwbedrijven een grotere toegevoegde waarde hebben in de zin van productwaarde, werkgelegenheid en leefbaarheid van het platteland;*
- 2820
- *De verbreding uit een divers scala van activiteiten bestaat waaronder agro-toerisme;*
 - *De coronacrisis ook voor landbouwbedrijven het verdienmodel onder druk zet.*

Overwegende dat:

- 2825
- *Agrarische ondernemers in Noord-Holland zich geconfronteerd zien met veel veranderingen in de landbouw en alle kansen moeten hebben om hun verdienmodel te versterken;*
 - *Agro-toerisme mensen in staat stelt om beter begrip te krijgen voor wat er op een agrarisch bedrijf gebeurt en zij daardoor meer inzicht hebben in hoe ons voedsel geproduceerd wordt;*
- 2830

- *De Omgevingsverordening NH2020 voldoende kansen biedt voor het realiseren van agro-toerisme.*

Van mening dat:

- 2835
- *Het van het grootste belang is dat agrarische ondernemers die zich in de transitie naar kringlooplandbouw bevinden, een gezond verdienmodel houden en de provincie dit Rijksbeleid zou moeten versterken (bron: Kamerbrief Schouten MinLNV 15okt2020);*
 - *Er samenhang zou moeten bestaan tussen het landbouwbeleid en recreatiebeleid zodat agrarische ondernemers nieuwe verdienmodellen kunnen ontwikkelen en uitvoeren.*

2840

Vragen het college:

Het creëren van kansen voor agro-toerisme proactief op te nemen in het beleid

en gaan over tot de orde van de dag.

2845 *Fracties D66, GL, VVD*

Democratie. Wij staan voor een eerlijke politiek. Een politiek gebaseerd op feiten, niet op fabels. Mede door de invloed van grote tech-bedrijven zien we dat dit niet altijd meer vanzelfsprekend is. Onze democratie heeft onderhoud nodig in een veranderende wereld. Dit vraagt dat we altijd kritisch blijven kijken naar de wijze waarop we ons democratisch proces hebben ingericht. Is iedereen in staat mee te doen aan het debat? Is het voor iedereen begrijpelijk en zichtbaar welke besluiten we als provincie nemen? Luisteren we wel goed genoeg naar onze inwoners? En is de schaal waarop samenwerking plaatsvindt, effectief? Hier zijn ook op dit moment concrete stappen in te zetten. Zo maakt bijvoorbeeld het gebruik van begrijpelijke taal de politiek toegankelijker. Dit is ook de reden dat wij vinden dat de provincie daar het goede voorbeeld in moet geven en we de motie 'Helder taalgebruik' mede indienen. In deze tijd doen we ook in ons politieke werk veel ervaring op met digitale manieren van samenwerking. Dit geeft mensen de mogelijkheid om zonder reistijd en reiskosten elkaar op iedere gewenste plek te treffen. Dit verlaagt niet alleen de drempel om mee te doen, maar geeft ook nog eens een positieve invulling aan de D66-Ladder van duurzame mobiliteit waarbij de onderste trede – het niet reizen – zorgt voor de minste impact op onze leefomgeving. Wij kijken uit naar de tijd waarin we het debat weer fysiek met elkaar kunnen voeren. Tegelijkertijd willen wij graag de positieve ervaringen van het digitaal werken ook in de toekomst benutten. Zo zouden wij voor onze inwoners van Texel tot aan het Gooi – aanvullend op de bestaande inspreekmogelijkheden – een digitaal inloopspreekuur willen instellen. Wij zijn benieuwd naar de reactie van andere partijen en het college op dit voorstel. Vertrouwen tussen bestuur en burgers is cruciaal voor onze democratie. Burgers moeten volop ruimte hebben om hun inbreng te leveren en de politiek moet hier ontvankelijk voor zijn. Zo riep de minister van BZK recent in haar Thorbeckelezing gemeenten op om zelf invulling te geven aan hun lokale democratie. Dat noemde ze maatwerkdemocratie: "Een bestuur dat meebeweegt met de tijd waarin ruimte is voor variatie". Veranderingen gaan vaak stapsgewijs en kunnen vanuit de praktijk succesvol ontstaan. Nieuwe instrumenten voor maatwerkdemocratie worden bevorderd vanuit het Thorbecke programma dat in 2018 gestart is. Een mooi voorbeeld hiervan is hoe de nieuwe gemeente Dijk en Waard de samenwerking in de

2875 regio wil vormgeven. Namelijk besturen over de gemeentegrenzen heen met het belang van de kern voorop. Wij vinden dit soort nieuwe instrumenten positief en willen gemeenten die hiermee aan de slag willen, graag ondersteunen.
Daarom dienen wij samen met GL een motie in.

Motie 177/09112020

2880 Maatwerkdemocratie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constateernde dat:

2885 - *Gemeenten in Noord-Holland veel gemeenschappelijke regelingen hebben om service te kunnen bieden aan hun inwoners;*
- *Er daarnaast op vele andere terreinen samenwerkingsverbanden bestaan die vaak leiden tot onoverzichtelijke besluitvorming en minder democratische controle.*

2890 *Overwegende dat:*

- *Democratie onderhoud nodig heeft in een veranderende wereld;*
- *Veranderingen vaak stapsgewijs gaan en vanuit de praktijk succesvol kunnen ontstaan;*
- *Nieuwe instrumenten voor maatwerkdemocratie bevorderd worden vanuit het Thorbecke programma dat in 2018 gestart is.*

2895

Dragen het college op:

- *Gemeenten in Noord-Holland te attenderen op de maatwerkdemocratie-instrumenten;*
- *Op verzoek gemeenten te ondersteunen die vorm willen geven aan nieuwe, gemeentegrens overstijgende bestuursvormen die zowel goede sturing voor de raad als betrokkenheid van inwoners kunnen bieden*

2900

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties D66, GL

2905 Klimaat. Het reduceren van de CO2-uitstoot in de wereld is van essentieel belang om onze planeet ook voor toekomstige generaties leefbaar en gezond te houden. Wij vinden dat onze provincie daar een gedeelde rol en verantwoordelijkheid in heeft.

2910 De heer **SMALING** (SP): Nog even op het vorige punt. Het is mij niet helemaal duidelijk wat D66 hiermee voor ogen staat. Ik heb een beetje het proces met de RES'en in het achterhoofd en ik weet dat D66 hier enthousiaster over was dan de SP. Als ik die aan elkaar koppel en ik zie hoe de participatie bij de ateliers bijvoorbeeld heeft plaatsgevonden, is dat het model dat D66 voor ogen heeft? Dat dat soort vormen bestaan naast de officiële democratische kanalen?

2915 Mevrouw **STRENS** (D66): Nee, dan denk ik dat wij elkaar toch niet zo goed begrijpen. Voor ons is democratische legitimiteit altijd heel belangrijk en dat altijd te controleren is wat uiteindelijk een

overheidsinstelling doet, of dat nou op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau is. Waar wij met name kansen zien, is dat in de maatwerkdemocratie er instrumenten en handvaten zijn en nieuwe manieren waarop met name gemeenten hun bestuur kunnen inrichten, zodat ook
2920 inwoners snel weten waar zij moeten zijn en dat inwoners het bestuur krijgen dat in staat is om de taken uit te voeren waar zij ook voor staat.

De heer **SMALING** (SP): Krijg je dan niet een concentratie van D66-stemmers die vaak een universitaire opleiding hebben die die kanalen weten te vinden?

2925

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat zou natuurlijk niet enkel de bedoeling zijn. Het gaat erom dat democratie voor iedereen toegankelijk is en dat de overheid in staat is om al die groepen aan te spreken en iedereen te betrekken bij het democratische proces en juist niet de usual suspects die wij vaker terugzien. Dan is het wat ons betreft een te smalle vertegenwoordiging van onze
2930 inwoners. Ik was gebleven bij klimaat. Daarom heeft onze fractie in eerdere vergaderingen haar uitdrukkelijke wens uitgesproken om ook in de provincie de doelen uit het Klimaatakkoord te willen bereiken. Daartoe hebben we tijdens de behandeling van de concept-RES met elkaar gesproken over waar en op welke wijze duurzame energie kan worden opgewekt. Uit die
2935 behandeling werd ook duidelijk dat het transport van de nieuw-op-te-wekken duurzame energie op dit moment misschien wel de grootste uitdaging is. Netwerkbeheerders kunnen namelijk niet makkelijk investeringen doen als er geen expliciete vraag naar energie voorligt. Investeringen in uitbreiding van het huidige elektriciteitsnetwerk zijn ingrijpend, duren lang en zijn kostbaar. Dat leidt tot grote zorgen over de toekomstige capaciteit van het elektriciteitsnetwerk bij uitbreiding van lokale opwekking van duurzame energie. Wij willen graag alle goede mogelijkheden benutten
2940 om dit probleem te ondervangen in de toekomst en denken dat gelijkstroom daar een goede oplossing voor zou kunnen zijn. Het vergt minder investeringen dan wisselstroom omdat er minder infrastructuur nodig is om energie te transporteren. Het kan naar ons idee aanvullend aan wisselstroom ingezet worden. Wij dienen daarom samen met de PvdA een motie in.

2945 **Motie 178/09112020**

Onderzoek naar toepassing gelijkstroom

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

2950 *Constaterende dat:*

Er grote zorgen zijn over de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk bij uitbreiding van lokale opwekking van duurzame energie, met name in Noord-Holland Noord.

Overwegende dat:

- 2955
- *Netwerkbeheerders niet makkelijk investeringen kunnen doen als er geen expliciete vraag naar energie voorligt;*
 - *Investeringen in uitbreiding van het huidige elektriciteitsnetwerk ingrijpend en kostbaar zijn;*

- 2960 - Een systeem van gelijkstroom complementair zou kunnen functioneren naast wisselstroom en minder hoge investeringen vergt.

Vragen het college om te onderzoeken:

- 2965 - Hoe er in de provincie gebruik gemaakt zou kunnen worden van gelijkstroom om knelpunten op te lossen voor de energietransitie;
- Hoe de eigen infrastructuur van de provincie gebruik zou kunnen maken van gelijkstroom en welke voordelen daaruit te behalen zijn

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties D66, PvdA

2970

Een laatste concrete kans die wij nog zien om te investeren in ons klimaat, gaat over laadpalen. Daar zijn de afgelopen tijd in de provincie al goede stappen in gezet, onder andere door het programma MRA-elektrisch. Een goed functionerend en dekkend laadnetwerk is van groot belang voor de energietransitie. Op bedrijventerreinen zien wij – zeker nu de financiële middelen van bedrijven teruglopen – nog mogelijkheden. Wij willen daarom ook graag een motie indienen.

2975

Motie 179/09112020

Meer laadpalen

2980 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Constaterende dat:

- 2985 - Voor meer duurzame mobiliteit in 2030 alle nieuwe auto's elektrisch aangedreven zullen zijn en opgeladen zullen moeten worden;
- Elektrische auto's daarnaast een belangrijke functie krijgen als batterij thuis;
- De provincie uitvoering geeft aan uitbreiden van het publieke oplaadnetwerk voor auto's via het samenwerkingsprogramma MRA-Elektrisch;
- De provincie daarin samenwerkt met gemeenten als uitvoerende partij en het aantal oplaadpunten daardoor groeit.

2990

Overwegende dat:

- 2995 - Zowel het aanleggen van publiek als bedrijfsgebonden laadpalen dit jaar stagneert; zowel gemeenten als bedrijven worstelen met andere prioriteiten vanwege de corona-uitdagingen;
- Het aantal publieke oplaadpunten op bedrijventerreinen nog steeds gering is. Deze zouden ook voor inwoners in nabijgelegen woonwijken een alternatief kunnen zijn, omdat bedrijfsgebonden laadpalen op deze terreinen vaak niet toegankelijk zijn.

Van mening dat:

3000 *In coronatijd verder bouwen aan het laadnetwerk voor de energietransitie van groot belang blijft.*

Dragen het college op:

3005 *Te bekijken in welke provinciale programma's het aanleggen van publieke oplaadpalen ingepast kan worden om de groei van het aantal laadpalen aan te jagen, zoals het HIRB-programma voor verduurzaming van bedrijventerreinen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie D66

3010 Voorzitter, ik kom tot een afronding. D66 zal zich – extra gemotiveerd door de situatie waarin we zitten – blijven inzetten voor een gezonde toekomst, voor een balans tussen ecologie en economie, altijd vanuit de overtuiging dat mensen gelijke kansen verdienen. Dat mensen vrij moeten zijn zelf over hun leven te beslissen. Dat we bij elke keuze die we nu maken, oog hebben voor de toekomstige impact. Met een provincie die onze gezamenlijke publieke belangen
3015 beschermt en met onze ogen gericht op de wereld om ons heen, omdat we alleen zo samen vrij kunnen zijn.

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

3020 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Dank aan gedeputeerde Financiën en haar staf voor een leesbare en duidelijke begroting. Waardering is niet de reden dat wij het verder niet over de cijfers gaan hebben. De begroting is een belangrijk instrument, maar het gaat om wat dat voor de mensen betekent. We leven echt in een bijzondere tijd. Een tijd van grote onzekerheid, maar ook een tijd van doen. De tijd om de bestaanszekerheid van de inwoners van onze prachtige
3025 provincie te versterken en de leefbaarheid te verbeteren. Een tijd waarin we hoop en daadkracht tegenover onzekerheid zetten. Onzekerheid op mondiale schaal, bijvoorbeeld over de klimaatverandering zoals die onmiskenbaar zichtbaar wordt gemaakt door de smeltende ijskappen en het afwezige zee-ijs rond de Noordpool. Op Europese schaal, waar de coronapandemie hard om zich heen grijpt en de aandacht voor andere grote uitdagingen waar wij
3030 voor staan, naar de achtergrond drukt. De vluchtelingen crisis en de onmenselijke omstandigheden in de kampen in Griekenland, Italië en Turkije bijvoorbeeld. Op nationale schaal waar de tweede coronagolf over ons heen spoelt, maar de zorg nog altijd niet de steun noch de verlichting van de werkdruk krijgt waar zij aanspraak op mag maken en dan heb ik het niet alleen over complimenten en applaus. Maar de grootste onzekerheid voor onze inwoners, is de
3035 onzekerheid die wij allemaal zelf ook voelen en direct ervaren. Over de eigen gezondheid en die van de mensen om ons heen. Over behoud van werk of juist het vinden van een baan met een fatsoenlijk salaris. Over het kunnen vinden van een betaalbaar en passend dak boven je hoofd of het behoud daarvan. Het brengt de bestaanszekerheid van mensen aan het wankelen, een zekerheid die juist in moeilijke tijden houvast zou moeten bieden. Maar ondanks alle
3040 onzekerheid is mijn fractie optimistisch, zelfs hoopvol gestemd. De verkiezingsuitslag in Amerika herbergt de belofte van herstel van mondiale solidariteit, van aanpak van de klimaatcrisis en de terugkeer van fatsoen, wetenschap en gelijkwaardigheid als toetsstenen. Er wordt hard gewerkt aan een coronavaccin voor Europa en de hele wereld en dankzij al die mensen die ontzettend hun best doen om de maatregelen zo goed mogelijk na te leven, daalt het aantal besmettingen en het

3045 aantal ziekenhuisopnames in Nederland inmiddels weer. Het zijn maatregelen die hard ingrijpen
in het dagelijks leven, die echt niet altijd makkelijk zijn om aan vast te houden en toch doen de
meeste mensen het. Voor zichzelf, maar ook uit solidariteit en zorg voor de mensen om hen
heen. Voor ons allemaal dus. Het optimisme van mijn fractie wordt verder gevoed door een
3050 simpel gegeven. Wij kunnen er wat aan doen. Wij kunnen er echt wat aan doen om de
onzekerheid te verkleinen of zelfs weg te nemen. Wij gaan er wat aan doen. Of het nou gaat om
het aanjagen van de woningbouw, om het versterken van initiatieven die van werk-naar-werk
begeleiden, over stageplaatsen zodat jongeren hun opleiding af kunnen ronden, over versterking
van de positie van onze inwoners in het maatschappelijk verkeer, ongeacht hun geslacht, leeftijd,
inkomen, herkomst of overtuiging. Wij kunnen er wat aan doen. Gelukkig doen wij als provincie
3055 NH ook al een heleboel. En dankzij de moties “Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur” en
“Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds”, kortweg bekend als moties 41 en 42 die wij in
mei hebben aangenomen in de Staten, gaan we nog veel meer doen. Dat doen we niet alléén. Dat
kan alleen maar samen met onze inwoners, onze maatschappelijke organisaties, het
bedrijfsleven, onze gemeenten en het Rijk. Echte participatie, echte betrokkenheid. De door GL
3060 geuite zorgen over de financiële situatie van gemeenten, toch onze primaire
samenwerkingspartner op veel onderdelen, delen wij daar wel bij. Er kan immers veel meer
bereikt worden als we enerzijds de krachten weten te bundelen en anderzijds de taken goed
verdelen. Daarbij moeten we niet alleen kijken naar wat we al deden, maar vooral naar welke
taken wij in het licht van de huidige omstandigheden kunnen, nee moeten oppakken om onze
3065 samenleving sterker uit deze crisis te laten komen. Uitzonderlijke omstandigheden vragen soms
om uitzonderlijke maatregelen en het nemen van verantwoordelijkheid buiten de vast omliggende
kaders. Neem Volkshuisvesting. Iedereen heeft recht op een passende betaalbare woning. Toch
gaat er geen dag voorbij zonder zorgwekkende berichten over de beschikbaarheid van betaalbare
woningen. Daarom zijn wij benieuwd naar de activiteiten van onze bouwambassadeur. Wat ons
3070 betreft kan het door de gedeputeerde aangekondigde ‘Deltaplan Wonen’ niet snel genoeg komen
en zijn wij nieuwsgierig naar de inhoud, zeker nu hij daar zo nadrukkelijk het credo ‘betaalbaar,
betaalbaar, betaalbaar’ bij omarmde. Want de PvdA is de partij van de Volkshuisvesting, niet de
partij van de grondspeculanten en winst maximaliserende ontwikkelaars. Komt de gedeputeerde
met een goed plan waarin betaalbaarheid en duurzame bereikbaarheid voorop staan, dan kan hij
3075 rekenen op onze steun. En ja dan zijn wij ook bereid om te kijken naar locaties die nu misschien
nog niet direct in beeld zijn om deze te realiseren.

De heer **SMALING** (SP): Heel kort, een herhaling van zetten richting de heer Voskuil wat ik eerder
met mevrouw Kocken had. Vindt u het een goed idee om een sociale huurquote
3080 randvoorwaardelijk te maken bij woonprojecten en vergunningen?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Als ieder project hetzelfde zou zijn, dan zou ik het een ontzettend goed
idee vinden, maar dat is niet zo want de vraag is niet overal hetzelfde. Op dit moment in deze
vorm beperkend nee, maar dat wij betaalbaarheid voorop hebben staan, dat zonder meer.
3085

De heer **SMALING** (SP): Hoe krijg je dat voor elkaar als je zaken niet randvoorwaardelijk maakt? Dan staan wij langs de zijlijn te roepen wat er in het veld moet gebeuren, maar dan gebeurt dat misschien helemaal niet.

3090 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Mijn antwoord was dat ik niet naar een sociale huurquote wil, maar dat de behoefte aan betaalbaarheid leidend moet zijn. Dat betekent dat je niet een quote voor alles doet. Ik heb de heer Smaling gehoord over 40%, ik ken ook gemeenten waar ze richting 50%
3095 kijken, dus nee, een sociale huurquote niet, maar de volledige nadruk op betaalbaarheid en de vraag die er echt leeft. Daar gaat het ons om en niet om de saldi van de ontwikkelaars die vooral meer verdienen aan de duurdere woningen waar vaak minder behoefte aan is. Natuurlijk met respect voor onze natuur en ons landschap. Een van de obstakels is de huidige
3100 stikstofproblematiek. Ik sluit mij graag aan bij de oproep van GL, zowel richting Den Haag als aan onszelf voor een stevige, gecoördineerde en doeltreffende aanpak. Niet alleen voor de woningbouw, maar ook voor behoud en verbetering van de natuur en de biodiversiteit. Goede
3105 volkshuisvesting kan niet zonder een gezonde leefomgeving. Wie nog niet overtuigd is van het belang van Schone Lucht, moet maar eens met de moeders van Wijk aan Zee gaan praten. Er zijn al stappen gezet, maar er kan, nee er moet nog veel meer gebeuren. Daarom zijn wij ontzettend blij dat gedeputeerde Olthof met het definitieve programma Tata Steel komt. Het wordt tijd dat er echte stappen gezet worden om de uitstoot terug te dringen en de gezondheidsrisico's te
3110 beperken, gekoppeld aan goede handhaving. Dat kost wel tijd. Tijd die we liever niet nodig zouden willen hebben maar die door de complexiteit van de opgave onvermijdelijk is.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, allereerst, hoor ik nu goed dat de heer Voskuil zegt dat als nu uit het Masterplan Wonen blijkt dat er inderdaad op sommige plaatsen aan de rand van stand
3110 en dorp natuurlijk met respect voor natuur gebouwd moet worden, dat hij bereid is om daarnaar te kijken?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat hoorde de heer Heijnen mij inderdaad zeggen, maar laat ik hem meteen uit de droom halen, daaronder vallen niet de vele locaties die zij onlangs hebben
3115 aangedragen, want dat zijn nou juist voorbeelden van locaties die je niet moet willen. Het gaat vooral om strategische grondposities en waar bijvoorbeeld de bereikbaarheid een ontzettend groot issue is of behoud van de vogelweideleefgebieden. Ik vermoed dat zijn volgende vraag gaat worden: gaat u nu wel onze moties steunen? Dan is ons antwoord nee, maar als de gedeputeerde komt met echte voorstellen om de echte rafelranden van de kernen waar de nood hoog is en dan
3120 denk ik aan bijvoorbeeld Purmerend of Zaandam, dan willen wij echt daar serieus naar kijken. Ik zeg niet bij voorbaat ja, maar ik zeg ook niet bij voorbaat nee. Dat is een andere categorie, maar u hoorde mij het goed zeggen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Toch een teleurstellend antwoord want die locaties zijn niet voor niets
3125 aangedragen, dat zijn juist locaties waar de strategische grondposities zijn. Dat is een ander punt. De woningen moeten gebouwd worden en dat wordt gedaan door projectontwikkelaars of woningbouwcorporaties en daar zit een markt onder. Ik weet dat daar nu niet alles goed gaat altijd, maar de heer Voskuil gooit die markt op een grote hoop alsof dat allemaal verkeerd gaat.

Ik zou hem willen vragen om daar afstand van te nemen, uiteindelijk zijn het de
3130 projectontwikkelaars die de broodnodige woningen moeten bouwen, dus een beetje respect voor
die partijen zou de heer Voskuil mogen uiten.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik heb groot respect voor ontwikkelaars die bouwen in het segment dat
nodig is en daar mogen ze zelfs winst op maken. Niemand ontzegt hen een eerlijke boterham.
3135 Waar het mij om gaat, is dat de meeste projecten toch vaak staan in het teken van de
maximalisatie van de saldi en niet zozeer in de directe behoefte. Natuurlijk hebben wij die nodig
en iedere ontwikkelaar die bereid is om binnen een reële marge dat neer te zetten wat nodig is
aan betaalbare woningbouw, kan op mijn steun rekenen. Laat mij een voorbeeld geven van
projecten die u zelf heeft aangehaald. In Wijdemeren heeft het niets te maken met betaalbaar en
3140 de gemeente heeft inmiddels besloten dat betaalbare woningen tot € 220.000 gaan en dat is een
hele grote zak met geld die voor veel mensen niet op te brengen is. Als dat de manier is waarop
wij betaalbaarheid gaan definiëren, dan zijn wij de norm aan het aanpassen aan de werkelijkheid
in plaats van te zorgen dat de werkelijkheid binnen de norm past. Wij kiezen voor echte
betaalbaarheid en niet voor creatief boekhouden om de saldi van projectontwikkelaars op te
3145 pompen. Vinden wij projectontwikkelaars op onze weg die dat wel doen, dan hoeven ze niet bij
ons aan te kloppen, maar er zijn gelukkig ook een heleboel goede die daadwerkelijk bouwen wat
nodig is en bereid zijn om rekening te houden met de inkomsten. Dat zijn de mensen waar wij op
bouwen.

3150 De heer **HEIJNEN** (CDA): Het mag duidelijk zijn dat ik dit volstrekt niet eens ben met de heer
Voskuil.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Ik zou hier graag met de heer Heijnen over doorpraten, want ik ken
hem als een redelijk mens.
3155

De heer **HEIJNEN** (CDA): Met toestemming van de voorzitter wil ik aan mijn tweede vraag
beginnen en die gaat over stikstof. Ook hier vinden wij elkaar dat wij voor een grote uitdaging
staan. Ik wil de heer Voskuil vragen of hij naar onze motie wil kijken, want ik denk dat wij een
palet aan maatregelen nodig hebben voor het oplossen van stikstof en ik denk dat innovatie ons
3160 daarbij zal kunnen helpen. Is de heer Voskuil bereid om serieus naar de motie te kijken of heeft
hij dat misschien al gedaan en wat is zijn oordeel?

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Wij kijken serieus naar alle moties, zelfs naar moties die op zo'n grote
afstand van ons staan dat wij er eigenlijk liever niet naar zouden willen kijken, maar dan heb ik
3165 het nadrukkelijk niet over de moties van het CDA. Voor een heel groot deel kan ik de heer
Heijnen volgen. Innovatie kan in alle opzichten belangrijk zijn, maar het punt dat zich nu
voordoet, is dat innovatie vaak wordt gebracht als een soort van panacee om een probleem op te
lossen zonder dat de oplossing er echt is. Ja, innovatie moet onderdeel uitmaken van elk plan,
maar laten wij eens beginnen met een plan dat de doelen gewoon haalt waarin wij heldere keuzes
3170 maken, een serieuze aanpak formuleren die verder gaat dan alleen het lapwerk van het lokale
probleem maar echt wat groter kijkt naar de problemen in Noord-Holland en Nederland, zodat we

kunnen bouwen en onze natuur versterken, want laten wij niet vergeten dat dat ook een heel belangrijk doel is van het stikstofbeleid. Ik kan heel ver meegaan met de heer Heijnen dat innovatie een belangrijk onderdeel is, maar het is zeker niet zaligmakend.

3175

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik zou tegen de heer Voskuil tot slot zeggen dat wij elkaar daar vinden, ik heb het bewust over een palet aan maatregelen. Het is niet zo dat alles door innovatie opgelost kan worden, maar naar onze overtuiging kan het een onderdeel zijn van de oplossing, dus ik vraag hem het nog een keer in heroverweging te nemen.

3180

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Volgens mij heb ik aangegeven dat ik het op grote lijnen wel met hem eens kan zijn, maar het niet met hem eens kan zijn, dus heroverweging is niet aan de orde.

Misschien dat hij wil overwegen om het wat uit te breiden, bijvoorbeeld naar echte maatregelen.

Een gezonde leefomgeving zou vanzelfsprekend moeten zijn, maar is het nog lang niet. Tata is

3185 één, maar er zijn natuurlijk nog tal van andere zaken die de leefbaarheid onder druk zetten, of

het nou is door de luchtkwaliteit, door geluid of andere vormen van hinder. Wegverkeer, luchtvaart, industrie, landbouw, de lijst is lang en aan ons om daar echt wat aan te doen, samen met alle betrokkenen en dan met echte maatregelen die het probleem aan de bron aanpakken, zoals het terugdringen van autoverkeer door duurzaam OV en het gebruik van de fiets te

3190 stimuleren. Door de werkelijke uitstoot van de industrie en de landbouw te meten en daarnaar te handelen en door een streep te zetten door de groei van de luchtvaart op Schiphol en Lelystad.

Leefbaarheid is meer dan alleen milieunormen en gezondheidseisen. Het gaat ook over lokale voorzieningen die door de coronacrisis extra onder druk zijn komen te staan. Dorpshuizen, de lokale sportvereniging en de culturele sector, ook die met een kleine 'c'. Het is goed dat wij met

3195 de eerder genoemde corona-moties ook hen kunnen ondersteunen. Een grote zorg gaat daarbij uit naar de cultuurmakers die vaak tussen wal en schip vallen, waar wij in de commissie al aandacht voor gevraagd hebben. Het is goed te horen dat GL ons in deze volgt. Wij zouden de gedeputeerde willen vragen of zij nog mogelijkheden ziet om ook voor hen iets te kunnen betekenen, al was het maar om onze grote waardering voor hun werk tot uitdrukking te brengen

3200 en om te zorgen dat er straks als deze crisis voorbij is, nog cultuurmakers zijn die ons leven verrijken, ons aan het denken zetten, inspireren en confronteren. Misschien wel de grootste uitdaging van onze tijd is het tegengaan van klimaatverandering. Je kunt het immers maar een

keer goed doen. De overgang van fossiele naar duurzaam opgewekte energie is daar een belangrijke stap in. Mijn fractie is blij met de inspanningen van het college tot dusver. Dat zijn wij

3205 bijvoorbeeld met het beeld dat uit de concept-RES'en naar voren komt. Niet alleen omdat het een serieus en stevig Bod oplevert, maar ook of misschien wel juist omdat het van onderaf tot stand is gekomen. In de uitwerking zien wij echter ook veel weerstand ontstaan die het proces negatief

kan beïnvloeden. Dat komt voor een belangrijk deel door de focus op de negatieve aspecten, vaak aangewakkerd voor politiek gewin. Te weinig wordt er aandacht gegeven aan de voordelen: wat het lokaal oplevert voor de mensen, de innovatie en de banen die het creëert voor de

3210 toekomst en het allergrootste voordeel: de terugdringing van fossiele brandstoffen en de overschakeling naar duurzame elektriciteit die direct gevolgen gaat hebben voor de leefbaarheid in onze provincie. Laten we de ogen niet sluiten voor de nadelen, zoals de gevolgen voor ons landschap en de hoge aanloopkosten. Laten wij die zoveel mogelijk proberen te beperken, maar

3215 laten we de voordelen ook nadrukkelijk blijven zien. Ieder nadeel heeft immers zijn voordeel. Duurzame opwekking van energie is één, maar ook andere maatregelen moeten voortvarend opgepakt worden. Duurzame opwekking doet niets als we niet tegelijkertijd ook inzetten op besparen. Wat te denken van het goed isoleren van woningen en het vervangen van het vele enkelglas door dubbel of tripleglas?. Dat levert een veel lager verbruik op en dus een lagere

3220 energierekening voor de bewoners en minder CO2-uitstoot. Goed voor het klimaat, goed voor de mensen. Laten we de discussie dan niet terugbrengen tot slechts een negatief verhaal over de kosten, maar juist ook de voordelen en de baten omarmen. Mogelijk maken, daar gaat het om en daar dragen wij met motie 42 gelukkig ook aan bij. Volkshuisvesting, luchtkwaliteit, energietransitie, het zijn de grote en zichtbare opgaven die ons leven beïnvloeden en waar de

3225 kranten vol van staan en waar het publieke debat niet over ophoudt. En dat is goed, want ze zijn ontzettend belangrijk. Maar er zijn ook zaken die onderbelicht blijven, terwijl ze zeker zo'n grote en misschien zelfs wel grotere invloed hebben op het dagelijks leven van vele mensen. Laaggeletterdheid is zo'n onderwerp. Kunnen lezen en schrijven maakt mensen zelfstandiger, zelfredzamer, maakt het makkelijker een baan te vinden, veilig te werken en zich een volwaardig

3230 onderdeel van onze samenleving te voelen. Het is iets wat vaak vanzelfsprekend gevonden wordt, maar dat zeker niet is. De aanpak laaggeletterdheid ondersteunen wij via ProBiblio. Wij vragen de gedeputeerde in haar gesprekken met ProBiblio extra aandacht te vragen voor deze aanpak. Het moet beter, het kan beter, en geletterdheid is zo belangrijk voor de emancipatie van alle mensen. Onderwijs is immers de beste investering die je in je samenleving kunt doen. Het geeft zekerheid

3235 aan de mensen en toegang tot de vele mogelijkheden die onze maatschappij biedt. Zeker in een tijd waarin de wereld om ons heen snel verandert is het zaak dat we over voldoende goed geschoolde mensen kunnen beschikken om dit uit te voeren. Anders blijft het bij papieren plannen. Als het over onderwijs gaat, wordt al snel gekeken naar hbo en universitair, maar juist het mbo-onderwijs vormt de echte basis waar onze arbeidsmarkt en economie op draaien. Mbo-

3240 onderwijs waar 40% van de werknemers hun basisvorming krijgt, maar waar desondanks vaak wat laatdunkend over gedaan wordt, ook door de leerlingen zelf. Laten we daarmee ophouden. Het mbo is zo ontzettend belangrijk of zoals oud-gedeputeerde Adnan Tekin graag zegt ook voordat hij voorzitter van de Mbo-raad werd, MBO, dat staat voor Mega Belangrijk Onderwijs en zo is het. Om hun opleiding te voltooien is het essentieel dat er voldoende stageplaatsen zijn, zowel voor

3245 universitair en hbo als zeker ook voor mbo-studenten. Daar leggen zij de verbinding tussen theorie en praktijk. Juist die stageplaatsen staan nu in tijden van corona erg onder druk. Wij moeten er samen met onze maatschappelijke partners alles aan doen om meer stageplaatsen te creëren. Daarom dienen wij een motie in.

3250 **Motie 180/09112020**

Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

3255 *Constateerende dat:*

- *In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500;*

- 3260
- *De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19;*
 - *Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur, horeca en catering.*

Overwegende dat:

- 3265
- *Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken;*
 - *Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.;*
- 3270
- *De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return;*
 - *Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk;*
 - *Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor praktijkonderwijs.*

3275

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

Samen met de werkambassadeur en de technieksector te onderzoeken of en zo ja welke ondersteuning van de provincie wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten behoeve van het praktijkonderwijs

3280

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD, D66

3285

Voorzitter, deze begroting kijkt vooruit en dat wil mijn fractie ook doen. Met een positieve blik de toekomst tegemoet, uitvoering geven aan al die plannen en initiatieven die er liggen, initiatieven die wij samen met onze inwoners uitwerken en uitvoeren en die bijdragen aan wat voor ons allemaal zo belangrijk is: bestaanszekerheid en duurzame leefbaarheid voor iedereen. Zeker in tijden van crisis mag van een sterke overheid en dus van ons verwacht worden dat we leiderschap tonen. De bereidheid lastige besluiten te nemen is daar onlosmakelijk mee verbonden. Besluiten die nodig zijn om die toekomst sterk en met vertrouwen tegemoet te treden. Nu is de tijd om te doen, voor de bestaanszekerheid en de leefbaarheid van de inwoners van onze prachtige provincie. Zeker nu.

3290

3295

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik schors de vergadering tot 15.45 uur. De vergadering is heropend.

3300

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Dank aan de verschillende partijen voor de complimenten over de begroting. Met deze begroting leggen wij een stevige basis neer voor het komende jaar, dat wij het bestuur stevig in handen hebben ondanks de onzekerheden die wij ook zien en daar is ook aandacht voor gevraagd. Voor onze begroting gaat het komend jaar vooral om onze

samenwerkingspartners, zoals gemeenten, zijn zij allemaal in staat om te realiseren wat wij met elkaar hebben afgesproken? Komend jaar zullen wij zien dat we vaker wijzigingen nodig hebben dan dat wij in een normaal jaar zouden willen. Een voorbeeld daarvan is de eerste begrotingswijziging waarin wij het herstelfonds zullen verwerken. De VVD vraagt, hoe gaat het er ongeveer uitzien? Wij hebben de basis zeker op orde en de ruimte in onze begroting om dit herstelfonds te dekken. Het vraagt wel een zorgvuldige verwerking en daarom nemen wij de tijd richting de eerste begrotingswijziging, zodat wij de meerjarige gevolgen goed in kaart kunnen brengen. Natuurlijk zorgen wij ook voor een meerjarig dekkende en robuuste begroting. U heeft aandacht gegeven aan het inzichtelijk maken van de begroting en zoals u inmiddels door heeft, heb ik er veel plezier in om dat te doen voor u, zoals met bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves die wij dit jaar bij de begroting hebben gevoegd, maar ook bij de eerste slag die wij al hebben gemaakt bij de doelen en indicatoren. Zoals eerder toegezegd, zullen wij samen met PS verder optrekken in het verder verbeteren van onze begroting met als volgende stap de doelen en indicatoren nog inzichtelijker maken. Het inzichtelijk maken is niet alleen voor PS om de begroting goed te kunnen lezen, maar zoals GL, D66, PvdA en PvdD aangeven is het ook heel belangrijk dat wij de begroting inzichtelijk maken voor alle inwoners en daar hebben wij al stappen in gezet, zoals met een Infographic die wij recent hebben gedeeld die wij vorig jaar naar aanleiding van uw vragen hebben gemaakt, maar wij zien het breder dan alleen de begroting. Zo heeft de provincie ook het covenant Direct Duidelijk ondertekend en doen wij al ontzettend veel. Zo hebben wij 40 taalambassadeurs in dienst en zijn 500 medewerkers al getraind in taalgebruik. Dat betekent niet dat er altijd nog meer te doen is voor de inwoners, dus we gaan op basis van uw motie een extra versie maken – wij willen dus niet de hele begroting gaan vertalen in B1, dat zorgt nog steeds niet voor iets leesbaars voor mensen met B1 – van de begroting die daarnaast beschikbaar is. Dus een positief advies voor M174. De PvdO vraagt aandacht voor de stand van de algemene reserve op midden en lange termijn. Die zorgen hebben wij al eerder gezien en daarom hebben wij een herstelplan ingezet om ervoor te zorgen dat ook op de langere termijn de algemene reserve van voldoende omvang is. Ook voor de langere termijn werd aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen rond de opcenten, daar hebben wij het in de commissie ook al over gehad en daar gaf ik aan dat dat gesprek ook binnen IPO loopt en dat ik zelf deelneem aan de projectgroep die kijkt naar de lange termijnontwikkelingen van ons belastinggebied met natuurlijk als uitgangspunt dat wij onze open huishouding willen behouden. Ik stel voor dat zodra dat wat concreter is en wij in het IPO een beter beeld hebben van hoe wij dat zouden kunnen doen, om dat met PS te bespreken, de scenario's die daaruit voortkomen. Dat wil ik op zo'n termijn met u doen dat we het gesprek met het nieuwe kabinet of in de onderhandelingen met de onderhandelaars kunnen voeren, want dat is natuurlijk het geijkte moment om aandacht te vragen voor wat wij belangrijk vinden. Een aantal van u reflecteert op de bijzondere tijd waarin bestuurd moet worden en het CDA ziet een betrokken bestuur en daar bedank ik u voor. Wij proberen dat ook te zijn. De CU geeft de zegeningen voor het pad dat wij met elkaar lopen en ook daarvoor dank. In onze ogen is het een eer om nu te mogen besturen en zoals de VVD aangaf, het perspectief te mogen bieden, want Noord-Holland wordt hard geraakt. Mensen in hun persoonlijk leven door de gezondheids- en economische crisis en door de maatregelen en wij hopen dat de gezondheids crisis op korte termijn voorbij is. Voor de economische crisis moeten wij wel realistisch zijn. We weten dat die langer zal gaan duren. In

opdracht van PS hebben wij twee fondsen opgericht, een nood- en herstelfonds en voor beide
3345 fondsen is vandaag veel aandacht. In 2020 zien wij dat de nood hoog is, zoals in de culturele
sector. Ik ben blij dat wij samen met gemeenten hebben kunnen optrekken, de verbinding
hebben kunnen zoeken zoals het CDA heeft aangegeven. Ik ben trots op ons gemeenschappelijk
resultaat. Wij hebben snel gehandeld en nog deze maand zullen wij de middelen uitkeren, in
3350 antwoord op vragen van de SP. Het is van groot belang om voor de gevolgen van de NOW-
uitkering om goed de afstemming rond de noodsteun met het Rijk te blijven zoeken, want het
moet niet zo zijn dat straks door de NOW-steun een instelling harder geraakt wordt dan we
zouden willen en wij onze noodsteun niet kunnen leveren. Dat vraagt continu onze aandacht.
Helaas hebben wij gezien dat alleen noodsteun in 2020 niet genoeg is. Wij hebben besloten om
het restant uit de motie mee te nemen naar 2021 om ook dan noodsteun te kunnen verlenen.
3355 Dan de moties die zien op het noodfonds. M154: extra coronasteun voor het maatschappelijk
middenveld. Ik gaf aan dat wij al een restant meenemen vanuit de middelen en het is belangrijk
on in te zien dat het Rijk nu echt aan zet is. Vanuit PS kwam er een noodgreep met het
noodfonds om de instellingen te kunnen bedienen die onvoldoende gezien werden door het Rijk.
Mijn indruk is dat de minister daar meer aandacht voor heeft, dat ze gericht middelen heeft
3360 vrijgemaakt voor de regionale culture infrastructuur in 2021. Ik stel voor dat wij ons daarop
richten, dat het Rijk nu de handschoen oppakt die zij al in de hand dient te hebben. Ik wil u wel
toezeggen dat ik in het volgende gesprek met de minister daar naar zal vragen en naar de
verdere uitwerking van haar middelen. Zoals hij nu voorligt, moet ik de motie ontraden. Dan
3365 M155, in onze ogen ondersteunt de motie ons huidige beleid, want ook in het coalitieakkoord
hebben wij opnieuw geld vrijgemaakt voor vrijwilligers zoals in het groen. Wij willen zeker een
passende manier vinden om al onze vrijwilligers te bedanken waarbij u zich kunt voorstellen dat
het voor de ene groep vrijwilligers die regelmatig bij ons betrokken is, gemakkelijker is om iets
persoonlijks te doen dan voor vrijwilligers die af en toe bij ons betrokken zijn of een keer
3370 meehelpen op een groene dag, het veel moeilijker is om die persoonlijk te bereiken. Maar wij
zorgen ervoor dat zij publiek erkend worden voor hun inzet, want dat zijn we zeker van plan in
dit bijzondere jaar. Dus M155 krijgt een positief advies. Dan M166, steun renovatie Artis
aquarium. Zoals eerder gesteld is het noodfonds opgericht voor coronasteun, voor de gevolgen
van corona en hebben wij het restant gereserveerd om instellingen die wij dit jaar hebben
3375 geholpen, ook in 2021 te kunnen helpen. Dat zien wij als een groter belang dan alleen te
investeren in het aquarium. Dat betekent niet dat er helemaal niks kan. Artis kan gebruikmaken
van onze Rijksmonumentenregeling en ook de middelen binnen het herstelfonds gericht op
verduurzaming van culturele instellingen, zou een mogelijkheid zijn. Daar moeten wij wel eerlijk
zijn. Zoals Artis zelf aangaf in het inspreken, vragen ze nog een heleboel meer dan uit die twee
3380 regelingen, dus helaas kunnen wij ze als provincie onvoldoende bedienen. In onze ogen is als
eerste het Rijk aan zet, want het is een Rijksmonument en Artis heeft een nationaal belang.
Daarom ontraden wij M166. Dan M167, steun voor Het Schip. Ook deze motie moeten wij
ontraden, maar op een andere basis. Dit is gewoon een politieke keuze geweest van een
gemeente en zij hebben een eigen afweging gemaakt. Ik ben bang dat als wij voor de gemeente
3385 de gaten gaan dichtlopen, dit niet de laatste zal zijn. M167 ontraden wij. Dan M175, die richt
zich wat minder op het noodfonds maar wel op de steun die in 2020 nodig is en ook GS zien het
grote belang van bibliotheken. Wij zullen dus contact opnemen via ProBiblio met de lokale

3390 bibliotheken om te kijken wat we kunnen doen om nu activiteiten in bibliotheken mogelijk te maken. U vraagt ons ook om in overleg te treden met IPO en de minister om bij eventuele toekomstige lockdowns te voorkomen dat bibliotheken weer zullen moeten sluiten. Daaraan wil ik toevoegen als u dat goed vindt, dat wij ook in navolging van het advies van de Raad van Cultuur gaan kijken of dat ook op kan gaan voor andere culturele instellingen. Dan hebben wij de nood in 2020 gehad en komen wij aan bij het herstelfonds dat zich meer richt op de toekomst. Zoals ik al eerder zei, zullen wij die financieel verwerken in de eerste begrotingswijziging. Dat was een vraag van de PvdO.

3395

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter, het gaat over het eerste deel. Hoeveel zit er nog in het noodfonds? In het geval van Artis, de gedeputeerde suggereerde wat andere wegen die Artis zou kunnen bewandelen nog los van het Rijk. Zijn dat wegen die al door hen bewandeld zijn of is er een route voor het aquarium om die benodigde herstelwerkzaamheden uit te voeren of is het gewoon een 'njet'?

3400

Gedeputeerde **PELS**: Wij zullen € 2,8 miljoen meenemen naar 2021 en de gemeenten hebben breed aangegeven dat wij dat zeker nodig zullen hebben, want wat wij helaas zien in de culturele sector is dat de creativiteit van dit jaar bijvoorbeeld doordat zij allerlei abonnementsvormen hadden en die door hebben laten lopen, maar tegen alle bezoekers hebben gezegd, dan krijgt u in 2021 gratis kaartjes en daar is sprake van uitgestelde schade. Dus wij gaan zien dat schade die zij in 2020 hebben geleden, zich manifesteert in 2021 dus dat bedrag zal zeker nodig zijn voor de culturele instellingen. Over Artis en of zij die stappen al hebben gelopen, dat kunt u het beste aan Artis vragen. Ik kan u wel toezeggen dat wij Artis op deze twee regelingen zullen attenderen. Maar zoals Artis in de commissie al aangaf, zal dat te weinig zijn om het gat te dekken, daarvoor zal toch echt het Rijk moeten bijspringen.

3410

De heer **SMALING** (SP): Wat het museum betreft, begrijp ik dat u zegt, wij gaan als provincie niet alle gaten dichtlopen die gemeenten laten vallen, maar is dat over de hele linie niet zo? Het lijkt mij dat er nogal wat gaten zijn, ik kan mij voorstellen dat als je de een tegemoetkomt, je dat ook voor de ander moet doen. De uiterste consequentie van wat de gedeputeerde zegt, is dat je niet een zo'n gat gaat dichtlopen als provincie, of het nou een precedentkwestie is....

3415

De **VOORZITTER**: De heer Smaling loopt even vast.

3420

Gedeputeerde **PELS**: Ik begrijp de strekking van de vraag wel, maar ik hoop dat de heer Smaling ons kan horen. Er is een verschil te maken. Het gaat hier over een politieke keuze, vanuit AFK is er een lagere bijdrage voor het Schip voorzien en dat is iets anders dan een tekort dat ontstaat door de coronacrisis. Bij het tweede hebben wij duidelijk onze rol opgepakt en zorgen wij wel dat de verschillende instellingen kunnen blijven bestaan. Maar als een gemeente een politieke afweging maakt om een instelling minder geld te geven, dan moeten wij daar als provincie niet in duiken, want dan kunnen we straks bij elke gemeente een aantal gaten dichtlopen. Als we kijken naar de vraag, zijn er op lange termijn voldoende middelen voor de gemeente om de culturele infrastructuur lokaal en regionaal goed in stand te houden, dan kunt u daar vraagtekens bij

3425

3430 zetten, maar daarvoor vragen zowel IPO als VNG aandacht bij het Rijk. Dan het herstellfonds, de
financiële verwerking volgt nog. Ik wil wel benadrukken omdat ik denk dat ik dat de komende
jaren vaker mag herhalen, dat wij daarin een integrale afweging maken en niet verschillende
ideeën die onderweg ontstaan, dekken vanuit dit herstellfonds, maar dat wij alles overziend, het
samen kunnen afwegen. Ik heb reeds in de commissie toegezegd om in maart volgend jaar te
3435 komen met de volgende fase over waar wij op dat moment staan. Er waren vragen over de mate
van revolverendheid. In de commissie hebben wij aangegeven dat wij kijken naar revolverendheid
maar ook zeker naar hoe de middelen een multiplier kunnen zijn, dus hoe wij ook andere partijen
kunnen verbinden aan onze inzet, waardoor onze euro ineens € 10 aan investeringen betekent.
Het is het belangrijkste dat wij het grootste effect centraal stellen en daarom moeten wij M152
3440 ontraden. PS hebben duidelijke keuzes gemaakt en ons opgedragen de duurzaamheids- en
klimaatmaatregelen te combineren met economisch herstel en om in te zetten op langdurige
werkgelegenheid in de technische sector, omdat wij weten dat daar nu al extra mensen worden
gevraagd maar in de toekomst zeker. Als wij mensen van werk dat nu wegvalt mede door corona,
op weg kunnen helpen naar ander werk in de technische sector, wij ze ook een langjarig
3445 perspectief geven. Daarom moeten wij ook M153 van FvD ontraden. Het CDA gaf aan, als wij bij
de volgende stap verder gaan, moeten er misschien meer keuzes gemaakt worden, dan moeten
we meer focus aanbrengen en dat zijn GS met het CDA eens en een verdere uitwerking daarvan
kunt u verwachten bij de tweede tranche die later dit jaar zal volgen waar ook de SP naar vroeg.

3450 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, M152 wordt ontraden door GS. Zij spreekt over een multiplier
maar in de commissie is ook gesproken over de risico's van revolverende fondsen. Wij hebben
gevraagd of daar in de risicoportefeuille van de provincie naar wordt gekeken en het schijnt zo te
zijn dat risicodragende portefeuilles zoals deze, een 30% afschrijving hebben. Hoe kan zij dit
rijmen met de multiplierfactor aan de andere kant?

3455 Gedeputeerde **PELS**: Er lopen een beetje dingen door elkaar. Bij revolverende fondsen moet je een
zeker risicopercentage aanhouden en dan is 30% de standaard. Je gaat ervan uit dat de middelen
die je investeert, misschien niet volledig terug zullen komen bij revolverende fondsen. De
multiplier gaat meer over subsidies. Als wij een euro investeren en andere partijen haken aan en
3460 daardoor wordt die ene euro in een keer € 10, dan is sprake van een multiplier effect en dat laat
zien waarom je ook subsidies in moet zetten en niet al te veel te willen focussen op de
revolverendheid.

3465 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik heb het nummer van de motie van ons niet
verstaan en ik weet niet wat de gedeputeerde heeft gepreadviseerd, want er kwam iemand
tussendoor.

Gedeputeerde **PELS**: Uw moties volgen nog. Dit was een antwoord op uw vraag, over wanneer het
herstellfonds financieel wordt verwerkt in de begroting en dat zullen wij doen bij de eerste
3470 begrotingswijziging 2021. De CU vraagt om contact op te nemen en bij andere provincies te
kijken naar beleid op energiearmoede en of zij nog interessante maatregelen weten voor binnen
het herstellfonds en dat zullen wij gaan doen. Dan in een breed verzoek van GL, VVD, PvdA heb ik

aandacht gehoord voor de makers in de culturele sector en ook de ongesubsidieerde makers en instellingen. Deze aandacht is terecht, want deze instellingen kunnen zich normaal gesproken
3475 zelf redden, maar moeten het nu dus helemaal zonder steun doen en daar zou inderdaad meer
aandacht voor moeten zijn. Dat gaan wij doen met het herstelfonds met het idee van de
cultuurbank. Ik neem u even mee want dat ontwikkelt zich erg snel. Wij hebben het min of meer
over een ontwikkelingsmaatschappij voor cultuur waarbij wij kijken naar hoe wij culturele
instellingen en makers gesubsidieerd en ongesubsidieerd de komende tijd kunnen steunen om
3480 toch weer te gaan produceren, zodat de instellingen maar ook al die mensen die de instellingen
moeten vullen, de makers, deze crisis overleven. Op dit moment zijn wij de
ontwikkelingsmaatschappij aan het uitwerken. Recent hebben wij contact gehad met Amsterdam
en binnenkort hebben wij breed met alle gemeenten van Noord-Holland hier overleg over. Dan de
vraag die hierbij hoort of wij hiervoor aandacht willen vragen bij de minister in de verdere
3485 uitwerking, ook van haar regelingen en dat zullen wij zeker doen. Hier ligt een Rijkstaak en het
zou goed zijn als die nog beter en breder zou worden opgepakt. Dan een vraag van de CU over
de brede welvaart en welzijn en hoe wij de uitdagingen in ons eigen beleid kunnen koppelen aan
de bestaande monitor. Wij zijn bezig met het maken van een impactanalyse en wij komen hierop
terug in het eerste kwartaal van 2021. We hadden hem graag wat eerder gehad, maar juist waar u
3490 om vraagt, is ook wat er zo ontzettend moeilijk aan is. Maak maar eens concreet waar wij als
middenbestuur in ons eentje aan bijdragen en waarvan wij kunnen zeggen, alleen dit stukje van
ons heeft dat effect gehad bij brede welvaart. In de impactanalyse willen wij naast ons eigen
beleid, ook inzichtelijk maken regionaal hoe gaat het nu met Noord-Holland en de cijfers
toespitsen op de regio's, zodat u goed kunt zien hoe Noord-Holland ervoor staat en waar wij
3495 extra aandachtspunten hebben. Dan de overige moties en ik noem welke moties door collega's
worden behandeld, zodat PS weten dat er geen motie wordt overgeslagen. M156, steun voor
stikstofinnovaties. GS zien dat rondom stikstof het mogelijk is om dit vraagstuk te koppelen aan
de transities die breder nodig zijn, zoals de transitie naar circulaire economie maar ook de
energietransitie en kringlooplandbouw waar gedeputeerde Zaal op in zal gaan. De brede inzet en
3500 de koppeling van de verschillende transities aan deze opgave doen wij ook. Recent is de
handleiding stikstofarm bouwen gelanceerd die ook ingaat op hoe circulair bouwen kan bijdragen
aan stikstofarm bouwen. Daarbij is het zo dat wij rondom circulair en energietransitie onze
fondsen zoals PDENH daar ook op inzetten, maar ook binnen GO!-NH, ons
ondernemersprogramma, is er alle ruimte om bezig te gaan met duurzame innovaties en op geen
3505 enkele manier wordt stikstof daarvan uitgesloten. We zien wel dat het noodzakelijk is om binnen
onze zeehavens extra aandacht te hebben voor het vraagstuk van stikstof.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Het gaat specifiek om de stikstofmotie, wij weten dat er op
dit moment al bedrijven zijn die daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen, maar wij horen
3510 uit het veld dat innovaties die bijdragen aan de transities waar u het over heeft, het toch niet lukt
om binnen de voorwaarden van de fondsen voor subsidie in aanmerking te komen. Onze motie is
zo opgebouwd dat wij graag zouden willen, zeker omdat dit zo'n urgent probleem is, dat er nog
eens goed gekeken wordt naar, past die innovatie bij de voorwaarden? Verandert die toelichting
nog iets aan uw mening over de motie?

3515

Gedeputeerde **PELS**: Ik was nog niet klaar met de toelichting, maar ik neem dit mee. Ik denk dat u uw beantwoording krijgt in mijn verdere beantwoording. Binnen zeehavens zien we dat er extra aandacht nodig is om op langere termijn de transities waar te kunnen maken, maar ook de economische ontwikkeling van onze belangrijke havens te kunnen faciliteren. Daarom komen wij binnenkort met een regeling voor duurzame zeehavens, waarin stikstof apart benoemd wordt als een van de zaken waar een bedrijf aan kan werken om de innovatie binnen het gebied verder aan te jagen. Maar er moet nog wel meer gebeuren, maar ik houd me nu even bij mijn portefeuille, zijnde zeehavens en mevrouw Zaal kan ingaan op de landbouw. Het is wel belangrijk dat we goed de koppeling maken met het landelijk innovatiebeleid en dat wij zoeken naar hoe wij de meeste koppelkansen kunnen benutten, zoals met onze inzet binnen de zeehavenregeling maar ook op gezonde leefomgeving, op circulaire economie en energietransitie. Ik stel voor binnenkort met een brief naar PS te komen over hoe wij binnen de tafel van havens en industrie kijken naar de koppeling van de transities en tegelijkertijd het stikstofprobleem en hoe wij in samenwerking met verschillende partijen uit de zeehavens en met het Rijk stappen willen gaan zetten om innovatie te bevorderen en dan zullen wij zeker kijken naar onze eigen regelingen, maar ook richting het Rijk, wat zouden wij daar nog voor elkaar willen krijgen. Daar mag in onze ogen nog wel een schepje bovenop. Voor dat gedeelte vraag ik het CDA om de motie aan te houden en te wachten op onze brief. Dan M157 en M159 worden beantwoord door de heer Stigter, M158 door de heer Olthof, M160 en M168 door de heer Loggen, M161, M163 en M165 door mevrouw Zaal, ik doe zelf M162 van de PVV die oproept tot diversiteit geen onderdeel van provinciaal personeels- en sponsoringbeleid te laten zijn. Wij zijn van mening dat Noord-Holland voor ons allemaal is en dat er zeker nog drempels zijn om weg te nemen voor mensen met een bi-culturele achtergrond. Daarom ontraden wij deze motie.

3540 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, meer een opmerking. Deze motie wordt mede ingediend door FvD, dat wilde ik nog even toevoegen en wellicht handig voor andere partijen om te weten.

Gedeputeerde **PELS**: M164 van de SP, verhoging van het minimumloon voor het eigen personeel binnen de provincie naar € 14 per uur. Binnen de provinciale cao liggen de lonen sowieso boven het minimumloon. U vraagt om contact op te nemen met verbonden partijen om na te gaan of zijzelf maar ook in hun opdrachten in kunnen zetten op een verhoging van het minimumloon. Op een bepaalde manier doen wij dat, omdat wij reeds de code Verantwoordelijk Marktgedrag hanteren en wij vragen al om te zorgen voor eerlijke beloning. U vraagt om aanpassing van een Rijksinstrument, want dat is het minimumloon, daarom is uw oproep eigenlijk niet om het minimumloon aan te passen, maar als provincie een looneis in te brengen bij de verbonden partijen. Wij ontraden deze motie omdat in onze ogen een cao niet beslecht hoort te worden in de politieke arena, maar in samenspraak met de mensen die het raakt en die er werkelijk over gaan en ook niet een provinciale zaak zou moeten zijn, want een cao geldt voor heel het land, niet alleen voor de provincie. Gezien de berichten wordt u ook goed bediend door de Kamer, omdat daar een breed draagvlak is ontstaan voor het ophogen van het wettelijk minimumloon. Op basis van deze argumenten moeten wij de motie ontraden. M169 voor een gedeputeerde ouderenbeleid. Mijn antwoord gaat deels ook op voor uw andere moties, want wij zijn in principe voor alle Noord-Hollanders en benoemen niet een specifieke doelgroep, maar breed in ons beleid

3560 kijken hoe wij alle doelgroepen gezamenlijk het beste kunnen bedienen. Wij zijn dus niet voor het aanstellen van een aparte gedeputeerde ouderenbeleid en moeten daarom die motie ontraden. Dan M170, deze motie is overbodig, gelukkig maar, want wij houden ons natuurlijk aan het VN verdrag handicap en als er signalen komen dat wij dat niet zouden doen, dan zullen wij dat zeker oppakken. M170 is dus overbodig.

3565 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. In andere provincies is deze motie wel aangenomen, dus het verbaast mij een beetje dat er geen consensus is op dat gebied. Is daar een reden voor?

3570 Gedeputeerde **PELS**: De voornaamste reden is dat wij het al doen. In principe nemen wij geen moties aan over beleid dat wij al doen en daarom verklaar ik de motie overbodig. Dus u hoeft zich geen zorgen te maken dat wij het niet zouden willen uitvoeren, wij doen dat al. Het kan zijn dat andere provincies dat nog niet deden en door hun Staten zijn opgeroepen om dat wel te doen. M171, zoals ik net aangaf, zijn ouderen natuurlijk een onderdeel van onze afwegingen zoals iedereen dat is en hebben wij oog voor verschillende doelgroepen maar willen wij niet
3575 beleid maken gericht op enkel en alleen een doelgroep. Daarom ontraden wij M 171. Dan M172, eenzaamheid bij kwetsbare ouderen. Wij herkennen zeker wat u schetst dat de coronacrisis leidt tot eenzaamheid en dat ouderen hard geraakt worden, maar wij zien het ook bij jongeren terug, dus eenzaamheid is een breed probleem in de samenleving op dit moment. Ik zeg u toe dit mee te nemen in de gesprekken met gemeenten en de veiligheidsregio's en dat wij dit belangrijk
3580 vinden. U vraagt ook in te zetten op initiatieven die eenzaamheid verminderen via de participatieregelingen. Die hebben wij alleen niet, dus voor de rest van de motie moeten wij die ontraden, maar wel de toezegging dat wij binnen onze netwerken en bij gemeenten aandacht zullen vragen voor dit probleem. M173 wordt beantwoord door de heer Loggen en M176 door mevrouw Zaal, dat geldt ook voor M177, M179 en M180. M178 wordt beantwoord door de heer
3585 Stigter.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik ga in op de woningbouw, dorpshuizen en de motie over huisvesting statushouders. Het CDA heeft een aantal vragen gesteld over dorpshuizen en dat is terecht, want ook voor deze doelgroep zijn de nodige problemen ontstaan door corona en wij
3590 hebben eerder al geantwoord dat hier geen acute problematiek is omdat men ook uit Rijksmiddelen kan putten, maar wel op langere termijn dat men inteert op reserves voor onderhoud en verduurzaming. Bij M42 komen wij met name terug op verduurzaming en dat wij over het onderhoud de gesprekken met de dorpshuizen zullen blijven voeren omdat het niet zo kan zijn dat men tussen wal en schip dreigt te vallen en dat de structuur in takt blijft. Alleen wij
3595 zullen dat in overleg doen en middels maatwerk ondersteuning verlenen. Mocht het komen tot een situatie waarin wij niet uitkomen met bestaande middelen, dan kom ik tijdig terug bij PS. M 160 van de PVV, geen voorrangregeling meer voor statushouders. Die moeten wij ontraden omdat deze regeling al is afgeschaft op 1 juli 2017, maar wij constateren dat maar een buitengewoon kleine groep gemeenten deze regeling uit hun verordening heeft gehaald, maar
3600 dat ontslaat hen niet van de plicht om woningen toe te wijzen. Dat de voorrangregeling formeel is afgeschaft en gemeenten die uit hun verordening mogen halen, laat onverlet dat de

toegewezen aantallen gehuisvest moeten worden en dat de provincie erop toeziet dat dat op
ordentelijke wijze gebeurt en als men dat niet uitvoert, dat de provincie in de plaats treedt.
Mocht de provincie dat niet doen, dan zou zij het verwijt van taakverwaarlozing kunnen krijgen
3605 en dat willen wij als GS niet op ons conto hebben. De SP heeft gerefereerd aan het rapport
huisvesting arbeidsmigranten van de speciale gezant, ook werkzaam in onze provincie, en dat
zijn wij aan het beschouwen. Er staan waardevolle elementen in en daarom komen wij met een
oplegger naar de commissie toe om elementen die wellicht van toepassing zijn en hoe wij die
eventueel zouden kunnen benutten, te bespreken met PS. Ik ben blij met de vele positieve
3610 aandacht voor woningbouw in onze provincie en het grote belang dat wij allemaal hechten aan
het zorgen voor voldoende betaalbare woningbouw in de provincie. Wij hebben een enorme stap
voorwaarts gezet, dat wij de noodzaak onder ogen zien en dat op het moment dat er goede
plannen zijn die bijdragen aan betaalbare woningbouw, bereid zijn om in overleg te treden om
daar passende locaties voor te vinden. Als wij kijken naar betaalbaarheid dat al in veel
3615 woonakkoorden een plaats heeft gekregen omdat het echt iets is voor gemeenten, ook in hun
verdeling en dat past ook bij dat het geen uniforme vraag is, het programma is er veel te divers
voor en wat in de ene gemeente speelt, speelt niet in de andere gemeente per definitie.
Betaalbaarheid en sociaal zijn twee verschillende zaken. Veel gemeenten beschikken over een
forse sociale voorraad en wat je graag zou willen is dat betaalbare midden en wat duurdere huur-
3620 en koopwoningen beschikbaar komen om de doorstroming te stimuleren. Per regio en per
gemeente moet worden bekeken wat er nodig is. Dus 'one size fits all' is niet van toepassing.
Daarom ontraad ik de motie en straks bij het Deltaplan Wonen gaan wij in overleg met u om te
zorgen dat betaalbaarheid over de hele linie wordt versterkt en wat wij daarvoor nodig hebben
zodat de doorstroming op gang komt, zodat je mensen die wel willen maar nog niet kunnen
3625 verhuizen, ook kunt helpen zodat die woningen vrijkomen voor mensen die die kunnen betalen.
Het Deltaplan Wonen is de juiste plek om op inhoud van gedachten te wisselen en niet bij de
begroting. Hetzelfde geldt voor betaalbaarheid van de woningen. Ik snap heel goed wat de CU
bedoelt. Hoewel het een buitengewoon sympathieke motie is, moet ik hem ontraden om dezelfde
redenen als bij de vorige motie, omdat als je ervan uitgaat dat Noord-Holland een geheel is, je
3630 dat in Amsterdam een heel ander gewicht toekent dan in de periferie van Amsterdam, dat zijn
echt verschillende grootheden. Daarnaast wil je geen onderscheid tussen provincies. Ik zeg toe
aan de CU dat ik eerst met het ministerie hierover in gesprek ga over hoe zij hiernaar kijken,
want als je al tot een definitie komt, dat dit een landelijk gehanteerde definitie wordt. Als we dat
regionaal of lokaal gaan doen, dan krijg je echt grote verschillen. Ik kan mij voorstellen dat de
3635 heer Klein hierover in de diepte met elkaar van gedachten wil wisselen, dus houd hem dan aan
tot het Deltaplan Wonen besproken wordt en misschien heb ik dan ook al een reactie van het
ministerie hoe zij aankijken tegen een landelijke definitie. Dan zijn er nog een aantal vragen
gesteld door partijen over de woningbouw. De VVD wees op belemmerende regelgeving zoals van
het Rijk bij accumulatie van geluid. Als de maatregel onversneden door zou gaan, dan zou het
3640 kunnen leiden tot het afvallen van heel veel locaties, dan praten we over vele tienduizenden
woningen die dan niet door zouden kunnen gaan. Wij gaan met het Rijk van gedachten wisselen
en erop aan te dringen om voordat dat voornemen wet wordt, eerst een impactanalyse uit te
voeren om te kijken welke effecten die maatregelen sorteren en pas als wij daar een gezamenlijk
beeld over hebben en dat die bij een positief beeld ingevoerd wordt maar niet bij een negatief

3645 beeld. Zo werken wij eraan, als wij regelgeving detecteren die ons niet vooruit helpt maar tegenwerkt, dan gaan wij in overleg en proberen wij dat soort regels terug te dringen. Wat wij vooral niet moeten willen, zijn herhalingen zoals aan het begin van deze coalitieperiode, dat ergens uit een koker iets komt wat heel veel beroering veroorzaakt zoals bij PFAS, en uiteindelijk een maatregel bedenken waardoor het toch allemaal weer kan doorgaan. Dan M173,

3650 ouderenvriendelijke provincie, ik denk dat collega Pels al heeft aangegeven dat wij geen specifiek doelgroepenbeleid hebben. Bij de woningen kijken wij wel naar pilots met gemeenten zoals Purmerend, waarin wij kijken, hoe kun je dat nou in bepaalde projecten versterken dat je met ouderenhuisvesting de doorstroming op gang gaat brengen, maar ik ben ervan overtuigd dat wij al een hele ouderenvriendelijke provincie zijn zoals wij ook een buitengewoon

3655 jongerenvriendelijke provincie zijn. Het kan altijd beter en daar streven wij permanent naar, maar wat hier gevraagd wordt, ligt ook erg op het terrein van gemeenten en niet zozeer bij de provincie. Vanuit de provincie doen wij zoveel mogelijk en met overtuiging, maar deze motie moeten wij helaas ontraden.

3660 Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter, voor mijn portefeuille zijn door u drie onderwerpen aangekaart, economie, landbouw en bestuur. Allereerst heeft u veel zorgen geuit over de gevolgen van de coronacrisis op de economie en op onze ondernemers en die impact is enorm groot. De provincie zal dan ook de ondernemers blijven steunen door het uitvoeren van Rijksregelingen op het gebied van acute noodsteun, zoals de overbruggingsregeling en ervoor zorgen dat fondsen uit

3665 Europa en het Rijk op de goede plekken in de provincie landen en natuurlijk met onze eigen instrumenten voor duurzaam herstel, waar mijn twee voorgangers het al uitgebreid over gehad hebben. In het kader van duurzaamheid en duurzaam herstel is een van de maatregelen die wij nemen, de verduurzaming van bedrijventerreinen. Wij zien dat in coronatijd het verduurzamen van bedrijventerreinen niet altijd prioriteit heeft bij ondernemers, maar het is wel belangrijk om

3670 bedrijventerreinen te verduurzamen, ook om de energierekening te verlagen. M179 over meer laadpalen op bedrijventerreinen past binnen de huidige HIRB+-regeling waarbij het wel onderdeel moet zijn van de fysieke herstructureringsopgave van een verouderd bedrijventerrein. De aanleg van publieke en private laadpalen kan worden meegenomen bij de uitwerking van duurzaamheid bij M42. Ten aanzien van dit onderdeel van de motie kan ik positief adviseren. Deze motie past

3675 ook binnen het MRA-beleid voor laadpalen, waarvoor binnenkort een plan van aanpak komt, dus die kan daarin meegenomen worden. De CU vroeg naar de barometer Welvaart en Welzijn. Zoals hij terecht opmerkt, zien wij de economische agenda niet alleen vanuit economische groei, maar ook vanuit welzijn. Bij de behandeling in de commissie van de Donuteconomie heb ik al toegezegd dat bij de actualisatie van de economische agenda wij scherp gaan kijken naar de

3680 barometer en of wij daar andere aspecten in moeten opnemen, dus uw vraag past daarbij. Ik geef wel mee dat ten aanzien van een aantal aspecten van welzijn, levensgeluk, opleidingsniveau, werkeloosheid, wij niet altijd direct invloed hebben als provincie, maar wij zullen wel zorgen dat ons economisch beleid ook daar een positieve invloed op heeft. Dan hebben PvdA, D66 en de SP aandacht gevraagd voor mbo-stages en ik erken dat er een tekort is aan stages en aan

3685 begeleiding. Het heeft onze volle aandacht. Wij voeren met de sector gesprekken over op welke wijze de provincie de sector daarbij kan ondersteunen en welke rol de werkambassadeur heeft, want die kan partijen heel goed bij elkaar brengen, dus de moties zijn in zekere zin

ondersteuning van het beleid. Ik wil u wel vragen om nog even goed te kijken of er moties eventueel samengevoegd kunnen worden en dat het vooral gaat om ons eigen
3690 arbeidsmarktbeleid en het werk van de werkambassadeur en daarbij wel bij de rol van de provincie te blijven dat zij in gesprek gaat met de sector en de verbinding tussen arbeidsmarkt en onderwijs leggen. Als wij die motie zo kunnen opvatten, dan kunnen wij deze ondersteunen. Er is veel gezegd over landbouw, binnenkort krijgen wij de discussie over de Voedselvisie, dus ik wil die discussie met u hier niet heel uitgebreid voeren. Wat ik wel kan zeggen is dat wij met de
3695 voedselvisie onze bijdrage gaan leveren aan de transitie naar kringlooplandbouw, dat wij zorgen voor evenwicht tussen de economische belangen van de agrariërs en de bodem en het klimaat et cetera en daarbij kijken wij naar de gehele keten. Wij willen echt de agrariër in de keten versterken en kijken op welke wijze er nieuwe verdienmodellen kunnen worden gecreëerd. De CU wees op het advies van het college van Rijksadviseurs, die gaat ook over de balans tussen
3700 economie en ecologie, daar staat een aantal interessante dingen in. Ik nodig u uit om in het BOT-overleg over de Voedselvisie met concrete suggesties te komen van wat u dan verwacht dat uit het advies terug kan komen in de Noord-Hollandse voedselvisie. Ik noemde al het stimuleren van nieuwe verdienmodellen, ook het agrotourisme zoals vermeld in de motie van D66 en GL en VVD. Daar heb ik even het nummer niet van paraat.

3705

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Ik mis iedere keer M160 en 170, waar zitten we?

De **VOORZITTER**: U wilt het nummer horen. Ik verzoek alle gedeputeerden even het nummer van de moties te noemen die zij bespreken. Mevrouw Zaal geeft ook antwoord op vragen.

3710

Gedeputeerde **ZAAL**: Net heb ik dat wel gedaan, maar dit was geen motie maar een vraag. Dan nu de motie over agrotourisme, M176. Dat is een vorm van een nieuw verdienmodel, maar agrotourisme is niet voor iedere agrariër het nieuwe verdienmodel, maar het is zeker een interessante gedachte om op te nemen in de Voedselvisie en de recreatievisie of in de combinatie daarvan. Ik zou u wel willen vragen om deze gedachte even vast te houden en niet bij de
3715 begroting alvast moties aan te nemen op toekomstige visies. Wij gaan het daar uitgebreid over hebben en ik kan u wel zeggen dat wij daar zeker aandacht voor hebben, want ik vind het een hele interessante gedachte om te kijken hoe wij voor agrariërs een duurzame toekomst kunnen creëren. M156, toegankelijkheid innovatiefondsen stikstof voor agrariërs, gedeputeerde Pels
3720 heeft hier al iets over gezegd. In principe staan onze instrumenten ook open, ze kunnen gebruikmaken van de MIT-regeling, GO!-NH en PDENH en ik wil ook wijzen op PIM dat juist een instrument is dat ondernemers helpt bij het zoeken naar financiering, zowel publiek als privaat. Sommige ondernemers die PIM gebruiken, komen ook in andere fondsen zoals het
3725 Innovatiefonds Noord-Holland terecht. Afgelopen donderdag had ik de eer om PIM weer voor drie jaar te verlengen, wij gaan nog eens een heleboel ondernemers helpen, 400, en daar zouden agrariërs ook gebruik van kunnen maken, omdat landbouw een van de categorieën is waar PIM uitdrukkelijk voor bedoeld is. Maar ik zeg u toe om nog eens goed te kijken naar de voorwaarden van die fondsen, of er ergens belemmeringen zitten voor dit soort innovaties, maar dan moeten wij wel met elkaar vaststellen dat het niet eenvoudig kan zijn om tussentijds de spelregels te
3730 veranderen van een mkb-instrument of van een fonds, maar ik zeg u wel toe om dat te gaan

doen. Het tweede deel van uw motie vraagt om een nieuw fonds, daar kunnen we niet op vooruitlopen, ook omdat daar geen dekking voor is. Dan M161 en M163, de voedselbank. Wij herkennen heel sterk dat er kansen zijn die niet altijd worden benut om agrariërs en de voedselbanken bij elkaar te brengen en zo een bijdrage te leveren aan de ambities voor het tegengaan van voedselverspilling en voor het stimuleren van de korte ketens waar u ook om gevraagd heeft en wat ook in de Voedselvisie kan komen. Ik zie dit ook echt als onderdeel van de voedselvisie want daarin kijken wij naar de gehele keten van agrariërs tot de gebruikers van de reststromen. Wij kunnen partijen in verbinding brengen met elkaar, wij zijn geen partij om financiële steun te geven aan voedselbanken, dat ligt meer bij het Rijk. Maar in het kader van de voedselvisie zouden wij nog eens met elkaar kunnen bespreken wat we op dat punt kunnen doen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, wij hebben de moties samen met de SP samengevoegd in een motie waardoor M161 en M163 komen te vervallen en ook het dictum verandert daardoor iets. Zal ik dat in tweede termijn aankondigen zodat u daar nog een advies op kunt geven, dat wij het wel over de juiste motie hebben?

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik geef u vast mee dat het niet onze rol is om financiële steun te geven aan de voedselbanken, maar dat wij als provincie wel iets kunnen betekenen in de keten van voedselproductie in de verbindende rol. Dan het laatste onderwerp, bestuur en bestuurlijke vernieuwing. Ik deel uw zorgen over de gemeentelijke financiën. Ook alle gemeenten zijn bezig met hun begrotingsbehandeling. Die moeten zij indienen bij de provincie en vervolgens gaan wij in gesprek met gemeenten over de begroting. Wij hebben ook gesproken met IPO en BZK en daaruit volgt dat wij maatwerk kunnen verlenen bij de beoordeling van de begroting, wij kunnen bijvoorbeeld kort uitstel geven van de begroting of als er kleine gebreken zijn, kijken of wij het niet onder toezicht stellen. Dat wordt nu uitgewerkt en daarover zal ik u in de IBT-rapportage terugkoppelen. Wij steunen de motie over de maatwerkdemocratie. Ik ben daar zelf ook heel enthousiast over. Hoewel VNG zelf een programma heeft om maatwerkexperimenten met gemeenten te delen, zijn wij zeker bereid om dat te doen. U weet het nog niet, maar op 4 december organiseren wij samen met BZK een bijeenkomst die in het teken staat van de toekomst van openbaar bestuur en de maatwerkdemocratie is een van de onderdelen op de agenda, grensoverschrijdend samenwerken. U noemde zelf het voorbeeld van Heerhugowaard en Langedijk en dat is een mooi voorbeeld van twee gemeenten die na een fusie echt werk gaan maken van maatwerkdemocratie en grensoverschrijdend samenwerken met de regio. Wij willen dat graag ondersteunen als gemeenten dat willen, mits het wel bijdraagt aan versterking van de bestuurskracht, de regionale samenwerking en de bestuurlijke kwaliteit.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Voor mij zijn er twee onderwerpen: stikstofdossier en NNN. Ik begin met NNN en de pilots. De pilots zijn met een jaar verlengd tot eind 2022, dan is ook meer duidelijk over de inhoud en de financiën. Dat heeft alles te maken met het feit dat het een pilot is en dat is ook uitproberen, dus op dit moment kan ik niets zeggen over de financiële duidelijkheid, maar er is voldoende budget beschikbaar tot 2024 voor de doelen die wij hebben gesteld. Het stikstofdossier: afgelopen dinsdag is de opkoopregeling gepubliceerd door het Rijk en de voorwaarden van de regeling zijn vastgesteld door het Rijk en binnenkort zijn er ambtelijke

overleggen om te duiden wat de regeling inhoudt en wat die betekent. Het is wel belangrijk om te
3775 weten dat er zeer strenge criteria zijn en voor zover wij nu kunnen zien, zullen er in Noord-
Holland weinig bedrijven zijn die aan de criteria kunnen voldoen. Wat ik u wil toezeggen is dat ik
hoop dat ik voor de volgende commissievergadering meer duiding heb, dit is de eerste tranche
van de opkoopregeling die nog geëvalueerd zal worden en waarmee wij verder gaan. Bij de
volgende commissievergadering hoop ik dat ik meer duiding kan geven en dan neem ik u daar
3780 graag in mee. De gebiedsgerichte aanpak. Op 1 november jl. hebben wij de commissie
geïnformeerd met een technische briefing en toen aangegeven dat wij in Westzaan en
Kennemerland-Zuid aan de slag waren gegaan. De duingebieden hebben wij nu ook
meegenomen. Bij de volgende commissievergadering gaan wij praten over de startnotitie Laag-
Holland en daar komt ook een technische briefing over. Wij zijn nu verder in overleg met het Rijk.
3785 De gebiedsgerichte aanpak, de VVD verwees er wel naar, in hoeverre zit het ons tegen door
corona, dat is bij de gebiedsgerichte aanpak wel het geval net als bij de NNN, want die
gebiedsgerichte aanpakken zijn gekoppeld aan de verschillende projecten die al lopen. Wij zijn
nu in overleg met het Rijk en het IPO over de verdeling van de middelen voor natuurherstel. Het
Rijk heeft met name een grote rol bij het herstel van de natuur en bij de maatregelen die nog
3790 genomen moeten worden en ook voor de doelen die gesteld zullen worden, moeten wij even
afwachten wat de Kamer gaat inbrengen, hoe de minister daarop reageert als wij in overleg gaan
met de minister, welke bestuurlijke afspraken wij als provincie daarover zullen maken. Er wordt
gewerkt aan een update van de gebiedsgerichte aanpakken, maar er speelt veel wat nog niet
helemaal duidelijk is. Voor het einde van het jaar ontvangt u een update en dan zullen wij erover
3795 spreken. Het einde van het jaar is al bijna. Voor de volgende commissie zal het te mager zijn
maar voor het einde van het jaar wil ik graag verder met u overleggen over de gebiedsgerichte
aanpak. De moties zijn behandeld door de collega's.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. M158, PvdD in deze vorm moet ik hem ontraden. Ik ga in op
3800 drie onderdelen van het dictum. De forse krimp van het aantal vluchten op Schiphol, u weet dat
wij als BRS en in gezamenlijkheid niet zozeer inzetten op krimp van het aantal vluchten, maar op
het terugdringen van de hinder. Niet zozeer over het hoe, maar wel over het wat en dat betekent
dat wij de hinder willen terugdringen. Voor de strenge vergunning en handhaving bij Tata Steel is
hij overbodig, omdat u weet dat wij met het definitieve programma komen en het daar met name
3805 over vergunningen en handhaving gaat en dat komt binnenkort naar u toe. Een transitietraject
voor Tata medewerkers richting werken in de meer duurzame sector, het is een beetje vreemd
om medewerkers van een bestaand bedrijf in een transitietraject mee te nemen naar de
duurzame sector, terwijl wij eigenlijk met elkaar willen en daar zetten wij ook op in, om samen
met Tata aan sich te transformeren naar een duurzaam en groen bedrijf. De motie zou ik
3810 ontraden. De CU vraagt naar de ambitie van het OV op lange termijn. Ik kan u garanderen dat die
ambitie niet anders is en daar geldt ook – en dat komt aan de orde bij de motie Vreemd – dat
zowel de ambitie van het gebruik van het OV op de lange termijn in reactie op het terugdringen
van de CO2-uitstoot maar ook inzetten op duurzaamheid van het OV, dat wij daar onverkort op
blijven inzetten. De terechte opmerking van de VVD dat wij met het stimuleren van het
3815 fietsgebruik ook onder ouderen een enorme stijging van het fietsgebruik zien, maar dat dat wel
tot gevolg heeft dat er ook meer ongelukken zijn, met name onder ouderen. Binnen het

programma Verkeersveiligheid hebben wij een aparte regeling 'Doortrappen' dat wij samen met gemeenten opzetten, om ouderen te ondersteunen en trainingen te geven om veiligheid op de fiets te kunnen garanderen. De regeling loopt nu een jaar en wij verwachten dat de komende tijd
3820 meer gemeenten gaan deelnemen en dat wij meer mensen weten te bereiken.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik begin met de drie moties en er waren nog wat losse vragen gesteld, eerst M157 van de PvdD, voorkomen stijging 1,5 graad. Ik ben blij om deze motie te kunnen ontraden, want deze is overbodig. Het kabinet is bezig met een verkenning naar het
3825 verhogen van het doel van 49% reductie naar 55% en dat komt overeen met 1,5 graad temperatuurstijging. Die verkenning loopt en onderdeel daarvan is om een pakket aan maatregelen neer te leggen dat nodig is om dat te halen en dat zal worden besproken met de partners van het Klimaatakkoord. Ik zou terughoudend zijn om daar als provincie op vooruit te lopen, het is juist iets om op nationaal niveau het doel met elkaar vast te stellen. Het
3830 Actieprogramma zet alle energie op de uitvoering van bestaande afspraken en dat zal al de nodige aandacht en energie vragen van ons, zie ook de energie- en klimaatverkenning van afgelopen week. M159, schrappen steun aan aardgasvrije wijken, deze motie wil ik ontraden. Wij zijn een betrouwbare partner van het Klimaatakkoord waarin wij heldere afspraken hebben gemaakt over de ambitie in de gebouwde omgeving en daar zou ik aan vast willen houden, ook
3835 omdat er een groot belang is bij het aardgasvrij maken van wijken. Wij zien bij onze gemeenten dat zij behoefte hebben aan ondersteuning en dat zij heel erg tevreden zijn met hoe die ondersteuning nu wordt ingevuld. Hierover is ook een aantal vragen gesteld, dus ik zal de vragen meteen meenemen. De energietransitie in de gebouwde omgeving – dat heb ik herhaaldelijk aangegeven – is een van de lastigste onderdelen van het hele Klimaatakkoord. Het gaat om een
3840 grote hoeveelheid van kleine maatregelen in een gebouwde omgeving die heel divers is met de nodige technische vraagstukken, maar ook betaalbaarheidsvraagstukken. Dat is een enorme uitdaging, wat niet wil zeggen dat wij daarmee moeten stoppen. Integendeel, wij moeten juist gaan kijken hoe wij met de verschillende ervaringen die wij opdoen, onder andere in gasvrije wijken te komen tot een nog scherpere aanpak daarvan. Daarom ben ik blij met motie 42 die
3845 meer ruimte geeft om dat samen met onze partners te verkennen. Een specifiek geval van Purmerend dat door een aantal Statenleden is aangehaald. Voor alle duidelijkheid, het experiment Purmerend is niet gestopt. Wij hebben alleen een pauze ingelast om een aantal dingen in de aanpak aan te scherpen en aan te passen. De eerste fase van Purmerend ging om 100 woningen waar wij hebben geprobeerd een aanpak te kiezen waarbij wij de verschillende
3850 transities en werkzaamheden in een keer oppakken, de vervanging van het riool, warmte, gas, glasvezel. Alles bij elkaar in een soort integrale aanpak onder de grond en dat heeft geleid tot een te grote afhankelijkheid van de verschillende lijnen. Dat heeft duidelijk niet goed gewerkt in Purmerend en Purmerend kijkt met de PAS om in de tweede fase waarin het om een veel groter aantal woningen gaat, tot een veel slimmere aanpak te komen zonder het nodeloos complex te
3855 maken.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij wil vasthouden aan het beleid om huizen van het aardgas te halen. Nu heb ik in de eerdere bijdrage van de VVD gehoord dat zij juist concluderen dat met het vasthouden aan het gasvrij maken de transitie niet

3860 gehaald wordt. Ik zie daar een discrepantie tussen twee coalitiepartijen. Kan de heer Stigter hierop reflecteren?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb in de bijdrage van de VVD geen enkele discrepantie gehoord, sterker nog, ik heb weinig warmere pleidooien gehoord over M42 als van de VVD met een luid
3865 pleidooi om een koppeling te leggen tussen duurzaam en economisch herstel en het vergroten van duurzaamheid in de gebouwde omgeving. Alleen wat hier aan de hand is, er zijn verschillende aanpakken in de verduurzaming van de gebouwde omgeving, dus wij hebben aan de ene kant de wijkgerichte aanpak zoals in Purmerend met het nodige vallen en opstaan en ervaringen, maar wij hebben ook onze ontzorgingsactiviteiten zoals die nu al via de
3870 energieloketten lopen en ondersteuning van gemeenten die erin zitten, waaraan M42 een vervolg moet gaan geven. Ik heb geen enkele discrepantie gehoord, maar wel dat er verschillende aanpakken zijn die goed passen bij de provinciale rol.

De heer **DEEN** (PVV): Zou de gedeputeerde nog een keer duidelijk kunnen bevestigen dat de
3875 inwoners van Noord-Holland te allen tijde vrij zijn in hun keuze om van het aardgas af te gaan of af te willen?

Gedeputeerde **STIGTER**: Daar kan ik geen generieke uitspraak over doen in Noord-Holland. In
beginsel pakken wij dit aan met de bewoners van Noord-Holland, waarin de vrijwilligheid centraal
3880 staat. Ik weet dat er ook projecten zijn waarbij men zoals in Purmerend, kijkt dat er ook andere instrumenten ingezet kunnen worden. Vooralsnog gebeurt het altijd op basis van vrijwilligheid, dat heb ik eerder toegezegd en dat is tot nu toe ook in Purmerend het geval en dat is ook de intentie. Ik durf geen garantie te geven dat het tot in lengte van dagen het geval zal zijn, zeker niet in de Rijksgeschiedenis. Dan M178, toepassen gelijkstroom. In mijn eerdere bijdragen heb ik al aangegeven dat de energie-infrastructuur een hele cruciale randvoorwaarde is in de
3885 energietransitie. Binnenkort komen wij met een aanpak van de energie-infrastructuur waarbij de toepassing van gelijkstroom goed past. Ik sta sympathiek tegenover deze motie en ben bereid om uitvoering te geven aan de motie door eerst te kijken welke ontwikkelingen gaande zijn en te verkennen op wat voor manier wij hier in Noord-Holland gebruik kunnen en willen maken met onze partners. Dan nog twee vragen over energie en klimaat, eerst een vraag van de heer Klein over energiearmoede. Ik ben benieuwd naar het TNO-onderzoek waaraan wordt gerefereerd door de heer Klein, want dat ken ik niet. Ik ben wel benieuwd naar de uitkomst en het verbaast mij een klein beetje dat Noord-Holland in het rijtje geschaard wordt van provincies die daar relatief weinig aan doen. Mijn beeld is het tegenovergestelde want wij doen relatief veel in de gebouwde
3895 omgeving ter ondersteuning en facilitering van de gemeenten, zie ook M42 met het woonabonnement en de al lopende energieloketten. Ik ben altijd bereid om te leren van goede voorbeelden en tot mij te nemen, dus ik ga het gesprek aan met collega's over de aanvullende maatregelen en of en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Het is wel belangrijk om dat gelijktijdig mee te nemen, want ik zie tegelijkertijd de omvang van de opgave in de gebouwde omgeving, want er wordt gemiddeld gesproken over € 30.000 per woning. Als je dat uitsmeert over Noord-
3900 Holland, dan is het een dusdanige financiële opgave dat het volstrekt onhaalbaar is. Dit is een vraagstuk dat thuishoort op de landelijke tafel. Mijn tweede toezegging is – daar hebt u overigens

niet om gevraagd – dat ik dit als portefeuillehouder Klimaat bij het IPO nadrukkelijk op de agenda zal plaatsen van het Rijk, want het is cruciaal dat de betaalbaarheid in de gebouwde omgeving voor de burger goed op de agenda staat, zeker de overheid die daar aan de meeste knoppen draait. Dan nog een vraag van de heer Smaling over de sociale kant van de energietransitie. Het is niet een technische, maar een maatschappelijke transitie met naast een aantal technische maatregelen, ook het punt van draagvlak en haalbaarheid bij de inwoners. Daar wil ik op een aantal manieren vorm aan geven. Allereerst, in alles wat ik heb gezegd over de bebouwde omgeving, dan zit je heel dicht bij de huishoudens. Dat betekent dat alles wat wij daarin gaan bedenken zoals voor de uitvoering van M42, zal dicht zitten bij hoe gaan wij op een zo goed mogelijke manier aansluiten bij de huishoudens daar waar het moet gebeuren. Bij de RES'en heb ik aangegeven dat wij de financiële participatie gaan intensiveren in de komende tijd en als laatste heb ik toegezegd bij de behandeling van het Actieprogramma Klimaat om in de breedte van het actieprogramma te gaan kijken naar een bijpassende communicatieaanpak, juist om ervoor te zorgen dat de diversiteit van de inwoners aangehaakt is bij de uitvoering van het Actieprogramma. Tot zover mijn reactie.

Tweede termijn

3920

De **VOORZITTER**: Wij zijn bij de tweede termijn maar ik zal voor een kwartier schorsen tot 17.25 uur zodat de fracties kunnen kijken naar het samenvoegen van moties en de reactie van het college te kunnen verwerken. De vergadering is heropend.

3925

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Ik zal het kort houden. Wij danken GS voor de antwoorden op de vele vragen en het advies voor de moties en voor de toezeggingen over M154 dat gedeputeerde Pels de minister zal vragen hoe dit verder wordt opgepakt. Dank daarvoor. Wel wil ik een constatering doen. Wij hebben een heleboel moties van zowel oppositie- als coalitiepartijen langs zien komen en het lijkt dat mijn stelling die ik in eerste termijn heb gezegd over het feit dat coalitiemoties in het algemeen wel worden aangenomen en oppositiemoties in het algemeen niet, bewaarheid lijkt te worden. Deze constatering betreuren wij. Een klein voorbeeld. M177 over maatwerkdemocratie, u weet dat wij echt ideeën hebben over de invulling van de democratie en wij missen in die motie een stukje over de directe democratie. Wij waren hierover graag het gesprek aangegaan met D66, dus dat is een constatering die wij jammer vinden. Als de stemming zo zal gaan dat het ontraden van de moties ook het afwijzen van de moties zal betekenen, dan rest ons helaas niets anders dan ook de begroting te moeten afwijzen, maar daar wachten wij de stemming voor af.

3930

3935

3940

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ook van mij een korte tweede termijn. Dank aan de gedeputeerde voor het positieve advies op de motie Ondersteuning Vrijwilligers en eens met de uitleg. Daarom hadden wij het aan GS gelaten dat er verschil zit in de wijze waarop je grote en kleine groepen vrijwilligers kunt benaderen en alle vertrouwen dat GS daar op een goede manier invulling aan gaan geven. Het gaat erom dat wij onze waardering laten blijken voor deze belangrijke groep. Dan onze motie steun stikstofinnovaties, ook daar dank aan beide gedeputeerden voor hun analyse. Wij horen wat geluiden uit het veld dat het knelt en ik ben blij

3945

dat gedeputeerde Zaal zegt dat zij bereid is om daarnaar te kijken. Natuurlijk kunnen spelregels niet eenvoudig tussentijds aangepast worden, maar tegelijkertijd is stikstof een van onze grootste uitdagingen en zou het zonde zijn dat als wij de spelregels hebben, onszelf zouden belemmeren, maar met de toezegging wil ik M156, steun stikstofinnovaties aanhouden. Dan nog
3950 een paar korte dingen. De PvdD, hoewel altijd weer op bijzonder creatieve wijze gedaan, toch heb ik niets gehoord waar ik mij in kan vinden en ook wordt een aantal zaken verdraaid ten opzichte van de werkelijkheid en dat is jammer, zeker als wij een gesprek zouden willen voeren daarover, dus dat lukt helaas niet op deze manier. Tot slot, ik vond het een goed debat met elkaar, hoewel niet ideaal online, maar wij hebben een aantal belangrijke uitdagingen die voor ons liggen, goed
3955 besproken. Ik zei in mijn bijdrage al, de begroting is niet onze begroting, wij zouden op onderdelen andere keuzes hebben gemaakt, op andere onderdelen ook niet, maar er ligt wel een helder verhaal en daarom zullen wij voor de begroting stemmen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, dank aan de heer Heijnen voor zijn mooie woorden over mijn
3960 creativiteit met mijn tekening. Helaas deel ik ook zijn mening dat in het stikstofdebat woorden heel vaak verdraaid worden en wij hebben geprobeerd dat recht te zetten, maar wij gaan heel graag de discussie met iedereen aan, want de meeste partijen zoeken het in technische schijnoplossingen via een technologische weg. Dieren worden daarmee melkfabrieken, het zijn dure oplossingen, het blijft rommelen in de marge en heeft vrijwel geen nut. Naar aanleiding van
3965 de commissie Remkes over stikstofproblematiek, heeft Wageningen Universiteit onderzoek uitgevoerd naar de stikstofuitstoot van koeien, varkens en kippen. Het blijkt dat halvering van melkvee veruit het meeste resultaat zal bieden en kippen vrijwel niets. De landelijke D66-oproep tot halvering is nuttig, maar mist de provinciale impact hiervan. Maar provincies zijn als enige die de regionale impact en kansen kunnen inschatten, niet vooruitlopend hoe halvering eruit zou
3970 moeten zien, want dat weten wij ook niet. Daarom de volgende motie:

Motie 181/09112020

Veehouderij

3975 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020*

Overwegende dat:

- *De veehouderij in Noord-Holland tot grote problemen leidt, zoals:*
 - o dierenwelzijn: o.a. kalfjes die direct na de geboorte bij de moederkoe worden*
3980 *weggehaald en miljoenen kippen die met 20 stuks op een vierkante meter in 5-hoge*
stellages moeten leven en in 6 weken bijna 2 kilo wegen;
 - o natuur: o.a. de stikstofcrisis en de veel te lage ambitie van de minister in de aanpak*
hiervan, ontbossing in het Amazonegebied voor de productie van krachtvoer, een
drastische afname biodiversiteit in het landelijk gebied door monoculturen als
3985 *raaigraslanden, een enorm ruimtegebruik en 'landschapspijn';*
 - o milieu: o.a. grote bijdrage klimaatverandering, fijnstof uit kippenstallen, verdroging,*
slechte kwaliteit grond- en oppervlaktewater, kapot bodemleven door te veel mest en
injecteren mest in de bodem;

- 3990 *o volksgezondheid: de stallen in de vlees- en zuivelindustrie zijn een enorme broedplaats voor zöonosen. Infectiedruk is te verlagen door te stoppen met de overvolle stallen met zwakke dieren;*
- *Dit alles grote samenhang heeft en hoge maatschappelijke kosten met zich brengt;*
 - *Halvering van het aantal dieren in combinatie met een nieuw verdienmodel voor de agrariër in meerdere opzichten grote winst is, voor zowel de veehouder als de dieren,*
- 3995 *natuur, landschap, ruimtegebruik, milieu en volksgezondheid;*

Van mening dat:

Een systeemverandering nodig is in plaats van pleisters plakken;

- 4000 *Roepen het college van GS op:
Onderzoek te doen naar halvering van het aantal landbouwdieren in Noord-Holland*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 4005 Wellicht is het zelfs een aanvulling op M176 van D66, GL en VVD over de impuls voor agro-toerisme, want ik maak me wat zorgen. Deze motie lijkt vooral aan te sturen om van boeren een recreatievoorziening te maken, zonder in deze motie te sturen op natuur en dierenwelzijn. Is dat de transitie die die partijen voor ogen hebben? Kunnen ze daar nog op ingaan? Verder zijn we
- 4010 geschrokken dat er partijen zijn die covid als een eenmalig incident zien. Er wordt al heel lang voor gewaarschuwd en we hebben al meerdere zöonosen die een gevaar voor mensen zijn. Daarom dienen we toch de motie in.

Motie 182/09112020

- 4015 Inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 4020 - *We te maken hebben met een coronacrisis (gezondheidscrisis), biodiversiteitscrisis en een klimaatcrisis;*
- *De klimaatcrisis, biodiversiteitscrisis en milieuvervuiling volgens topwetenschappers van o.a. de VN de kans op pandemieën zoals corona, en de impact ervan aanzienlijk vergroten;*
- 4025 - *Diezelfde wetenschappers zeggen dat de "covid 19 crisis niet tegenover de klimaat- of de biodiversiteitscrisis staat, maar dat het een en dezelfde crisis is" en dat ze daarom in samenhang moeten worden opgepakt;*
- *Er bijvoorbeeld een verband bestaat tussen slechte luchtkwaliteit en coronasterfte en wetenschappers overheden oproepen daar meer rekening mee te houden;*

- 4030 - *Overwegende dat covid 19 net als SARS, varkensgriep en Q-koorts een zoönose is en dat 60% tot 75% van de nieuwe infectieziekten ontstaat door dit overslaan van ziekten van dier op mens;*
- 4035 - *Ook virologen daarom al jarenlang waarschuwen dat (wereldwijde) ontbossing, het verlies van biodiversiteit, de handel in wilde dieren en het opeenpakken van grote aantallen dieren in de veehouderij steeds grotere risico's vormen op het ontstaan van nieuwe zoönosen en pandemieën;*
- 4040 - *Overwegende dat Nederland de hoogste veedichtheid ter wereld heeft, een grote importeur is van ontbossingsproducten als palmolie en soja voor veevoer en Noord-Holland met Schiphol en onze havens een belangrijk doorvoerpunt is van dieren, mensen en producten;*
- 4045 - *Er landelijk een motie is aangenomen die het kabinet oproept een ambitieus plan van aanpak te presenteren om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals covid-19 zoveel mogelijk te verkleinen, waarbij de grondoorzaken in samenhang worden aangepakt.*
- 4045 *Overwegende dat:*
- 4050 - *De Commissaris van de Koning (CdK) belast is met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg en daarbij wordt samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's;*
- 4055 - *Volgens de begroting 2021 (p.17-18) de CdK vanuit zijn toezichthoudende rol als facilitator en verbinder optreedt en in het kader van de coronacrisis de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's, gemeenten, burgemeesters en overige instanties bevordert;*
- 4055 - *In dat kader "door de organisatie van bestuurlijke bijeenkomsten en het opzetten van een netwerktafel partijen met elkaar kunnen praten en ideeën uitwisselen over diverse thema's";*
- 4060 - *Volgens o.a. de internationale wetenschappers van IPBES niet alleen de aanpak van de huidige coronacrisis belangrijk is, maar het ook belangrijk is om in te zetten op zoveel mogelijk preventie van toekomstige pandemieën die door een verkeerde omgang met dieren en natuur ontstaan;*
- 4060 - *Daarbij een integrale aanpak nodig is en inzet van alle overheden, inclusief gemeenten en provincies.*

Spreken uit dat:

- 4065 *Een nieuwe zoönotische pandemie zoals covid-19 zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat ook de provincie – in samenwerking met andere overheden- zich daarvoor moet inzetten;*

Roepen het college van Gedeputeerde Staten op:

- 4070 - *Te onderzoeken hoe preventie van (zoönotische) pandemieën onderdeel kan uitmaken van provinciaal (corona)beleid;*
- *Bijvoorbeeld bestuurlijke bijeenkomst(en) of netwerktafels in te zetten om met gemeenten, veiligheidsregio's en andere relevante actoren in gesprek te gaan over een integraal plan*

van aanpak om het risico op het ontstaan van zoönotische pandemieën zoals covid-19 in te toekomst zoveel mogelijk te verkleinen;

4075 - *Daarover PS te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

4080 Dank aan de heer Olthoff over de toelichting van M158. Ik had gehoopt dat GS de motie deels als aanmoediging hadden gezien richting de verandering van Tata, want het conceptplan van Tata 2050 was niet erg bemoedigend.

4085 De **VOORZITTER**: Mijnheer Zoon, ik moet u erop wijzen dat u door uw spreektijd heen bent, maar maakt u uw zin af.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik handhaaf beide moties, omdat wij ze daadwerkelijk zien als een verbetering en aanmoediging van het huidige beleid.

4090 De **VOORZITTER**: De twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

4095 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Allereerst wil ik melden dat wij M160 over voorrang statushouders willen aanhouden. M161 trekken wij in zoals al aangegeven in de termijn van mevrouw Zaal. De SP zal op hun beurt M163 intrekken en die vervangen wij door een gezamenlijke motie over voedselbanken.

Motie 183/09112020

Waar nodig extra provinciale ondersteuning voor voedselbanken en voedseluitgiftepunten die geconfronteerd worden met tekorten

4100

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 4105 - *Voedselbanken door de coronacrisis geconfronteerd worden met teruglopende voorraden, aangezien horeca en supermarkten minder voedsel aanleveren;*
- *Door de coronacrisis steeds meer mensen afhankelijk zijn van voedselbanken en dat aantal de komende tijd nog verder zal stijgen;*
- *De situatie soms zo acuut is dat mensen niet op de beoordeling door de Voedselbank kunnen wachten en daarom naar alternatieve voedseluitgiftepunten moeten uitwijken die*
- 4110 *volledig afhankelijk zijn van donaties en vrijwilligers;*
- *Doordat restaurants als gevolg van de coronamaatregelen minder lokaal geproduceerd voedsel afnemen, waardoor boeren met hun producten blijven zitten;*
- *Gedeputeerde Zita Pels in haar blog op 23 oktober jl. mensen opriep vrijwilliger te worden en tevens agrariërs, leveranciers, groothandels en supermarkten opriep om de*

4115 *samenwerking te zoeken met de voedselbank, teneinde de grote nood die er nu is wellicht te kunnen bedienen.*

Overwegende dat:

- 4120 - *De coronacrisis niet alleen op korte, maar ook op langere termijn verstrekende sociaaleconomische gevolgen heeft voor onze samenleving;*
- *Het onaanvaardbaar is als supermarktketens lokaal geproduceerd voedsel niet in de winkels willen leggen en boeren daardoor met overschotten blijven zitten;*
- *De provincie meer kan doen dan dat zij nu doet om noodlijdende voedselbanken te ondersteunen.*

4125

Roepen het college op om:

- *Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten en voedselbanken een plan van aanpak te maken dat als doel heeft waar nodig, extra provinciale ondersteuning te bieden aan voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten;*
- 4130 - *Bij het plan van aanpak ook alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren, door het overschot aan voedsel niet in de afvalverwerker te laten belanden, maar het bij zowel de voedselbanken als de alternatieve voedseluitgiftepunten te laten terechtkomen en verslag te doen van de bereikte resultaten*

4135 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties PVV, SP

Voorts is duidelijk geworden uit het antwoord van de heer Stigter dat eerdere toezeggingen dus niets waard blijken. Als het aan dit college ligt, dan gaat de Noord-Hollandse burger straks
4140 gewoon gedwongen van het schone gas af. Het lijkt wel of de portemonnee tot op de bodem leeg moet. Gelukkig heeft de burger straks weer de mogelijkheid om dit college te beoordelen door middel van het rood kleuren van het juiste vakje. Voorts hoor ik een aantal coalitiepartijen zeggen dat zij zeker ook met de oppositiepartijen samenwerking zoeken, dat geloof ik best, maar dat uit zich niet in de adviezen op de moties. Zo'n 95% van de moties van de oppositie
4145 worden ontraden en 95% van de moties van de coalitie worden positief geadviseerd. Waar moet ik dan de intentie tot samenwerking precies zoeken? Dat is nog een vraag aan het college.

De **VOORZITTER**: U houdt M160 aan. U heeft M161 ingetrokken en M163 is van de SP en die zal deze motie intrekken. U heeft een nieuwe motie ingediend over de voedselbanken mede namens
4150 de SP. De nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Ik heb geen interruptie, ik begin aan mijn termijn.

De **VOORZITTER**: Oké, dank aan de heer Deen en dan gaan we verder met de heer Smaling.
4155

De heer **SMALING** (SP): Dank voor de beantwoording door GS. Wij hadden vijf moties en dat worden er drie. De voedselbankmotie is gebundeld met de PVV en de motie over stages mbo

wordt gebundeld met een motie van de PvdA en D66. De overige drie moties, Artis, Het Schip, 14
euro minimumloon laten wij staan ondanks de negatieve adviezen van GS. Ik heb de
4160 overwegingen van de gedeputeerde om deze moties te ontraden, gehoord maar als provincie
moeten wij een signaal afgeven en dat kan via deze motie. Dus ik ben benieuwd wie de moed
heeft om deze moties toch te steunen. Dan nog een vraag aan gedeputeerde Stigter, als hij zijn
klimaatplan verder vormgeeft, dan wil ik benadrukken dat hij daarbij indicatoren gebruikt die ook
4165 mensgericht zijn, dus als je je activiteiten bundelt aan arbeidsplaatsen, aan eventuele
compensatie en planschade, maar ook aan netto woonlasten, bijvoorbeeld isolatie een
energielabel oplevert wat dan weer meer dan compenseert wat de huurverhoging met zich
meebrengt, dat soort zaken. Ik zoek naar dat soort kwantitatieve indicatoren om het programma
te stutten en mensgericht te maken. Nog een vraag. De windenergiegebieden uit de
4170 Omgevingsverordening, wanneer worden die aangewezen door GS? Is dat proces al gaande? Zijn
er al verzoeken van gemeenten binnen?

De **VOORZITTER**: M163 is ingetrokken u komt met een nieuwe motie met de PVV over de
voedselbanken. M165 wordt ingetrokken en u komt met een gebundelde motie samen met een
aantal andere partijen.

4175 De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank aan GS voor hun reactie. Over een beter gebruik van de
barometer Welvaart en Welzijn heb ik maar liefst twee antwoorden gekregen, mevrouw Pels
verwijst naar de impactanalyse waar GS mee bezig zijn en mevrouw Zaal naar de economische
agenda wat ook effect gaat hebben op hoe de barometer gevuld gaat worden. Wij zijn blij dat GS
4180 ermee aan de slag gaan. Het gaat ons er niet om dat wij in detail gaan vastleggen wat ons beleid
precies doet, maar wel dat wij deze barometer een meer sturende rol kunnen geven in ons beleid
en wij zijn heel benieuwd naar de uitkomst. M168 betaalbare woningen, wij zijn heel blij dat de
gedeputeerde herkent dat er een probleem is, dat woningen soms betaalbaar worden genoemd,
maar veel te duur zijn. De heer Loggen heeft toegezegd dat hij het gesprek aangaat met het
4185 ministerie en daarna dit ook wil bespreken bij het Deltaplan Wonen. Wij snappen dat het goed is
om eerst te kijken op welk niveau wij dit het beste kunnen aanvliegen. Daarom houden wij M168
aan. Dank mevrouw Zaal, voor de toezegging om het advies van de Rijksadviseur over de nieuwe
deal met agrariërs mee te nemen in het BOT-overleg over de Voedselvisie. U nodigt ons uit om
ideeën aan te dragen, daar gaan wij graag op in. De heer Olthof, dank voor de toezegging dat u
4190 de kwaliteit van busvervoer in stand wilt houden. Dan de opmerkingen over de energiearmoede,
daarvan hebben zowel mevrouw Pels als de heer Stigter toegezegd daarmee aan de slag te gaan,
in ieder geval te inventariseren wat er in de andere provincies gedaan wordt. Ik heb u net nog wat
meer informatie gestuurd, dus dat kunt u daarbij gebruiken. Tenslotte dank voor de toezegging
4195 in reactie op de motie van de PvdO dat mevrouw Pels aandacht wil gaan vragen voor de
eenzaamheid. Dat is inderdaad een heel belangrijk onderwerp.

De **VOORZITTER**: M168 wordt aangehouden.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. De antwoorden van GS op mijn moties waren:
4200 doen we al of wij doen niet aan doelgroepenbeleid. In het voorjaar hebben wij een motie

aangenomen voor openbare toiletten voor de ouderen en die werd gesteund door alle PS-leden. Graag zou ik een toezegging van de heer Loggen hebben hoeveel gemeenten hij heeft geadviseerd om meer ouderenwoningen te realiseren. Ik verzoek de gedeputeerden de moties op het gebied van OV en welzijn van ouderen te heroverwegen, want een kwart van de 75-plussers kon in 2019 niet meer zelf naar het ziekenhuis als dat nodig was. Het is toch een taak van de provincie om ervoor te zorgen dat ook die mensen goed naar het ziekenhuis en huisarts kunnen komen. Daarom vraag ik om een heroverweging. Ondanks de mooie speech van de heer Van der Maas ben ik toch een beetje teleurgesteld dat de andere gedeputeerden niet zijn meegegaan in zijn positieve reactie op de ouderen. Dus graag een heroverweging.

4210 De **VOORZITTER**: Ik kijk of de heer Baljeu behoefte heeft om in tweede termijn iets te zeggen, ik zie geen handje. Ik ga eerst even naar de heer Voskuil in verband met de samengestelde motie zodat partijen hierover kunnen nadenken tijdens de schorsing.

4215 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Wij hebben de schorsing gebruikt om samen met de SP te kijken naar de twee moties die gaan over stageplaatsen en zijn gekomen tot een samenvoeging van M165 en M180 als volgt:

Motie 184/09112020

4220 Investeren in stageplekken voor Noord-Hollandse jongeren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 november 2020

Constaterende dat:

- 4225
- *In Nederland het tekort aan stageplaatsen of leerbanen voor jongeren is opgelopen tot 20.500;*
 - *De kwaliteit van het onderwijs onder druk staat doordat stagebegeleiding en praktijklessen niet altijd meer mogelijk zijn vanwege een tekort aan personeel en Covid-19;*
- 4230
- *Er een toename zichtbaar is van het aantal WW-uitkeringen bij jongeren met name in de branches: schoonmaak, uitzendbedrijven, detailhandel, cultuur en de horeca en catering.*

Overwegende dat:

- 4235
- *Met name mbo-studenten, maar ook hbo- en wo-studenten studievertraging oplopen door het tekort aan stageplekken;*
 - *Jongeren door de vergrijzende en (eerdere) krapte op de arbeidsmarkt op de lange termijn hard nodig zijn in onder andere de techniek voor de woningbouwopgave, energietransitie etc.;*
 - *De provincie Noord-Holland eigen stagemogelijkheden heeft en ook stageplekken stimuleert via bijvoorbeeld Social Return;*
- 4240
- *Jongeren de kans moeten krijgen om te leren en ervaringen op te doen in de praktijk;*
 - *Het daarbij van belang is om vooraf meer zicht te hebben op de volledige problematiek van het huidige stageaanbod voor praktijkonderwijs.*

4245 *Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:
In gesprek met de technieksector te onderzoeken of en zo ja welke ondersteuning van de
provincie en/of de werkambassadeur wenselijk is om het aantal stageplekken te bevorderen ten
behoefte van mbo-studenten*

4250 *en gaat over tot de orde van de dag.
Fracties PvdA, D66, SP*

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, ik zal het kort houden maar ik wil nog iets zeggen over de bestuurscultuur, want daar zijn misschien gedeeltelijk wel terechte opmerkingen over gemaakt.

4255 Volgens mij is dat tweeledig en ik heb in eerste termijn tegen de heer Heijen gezegd dat wij er nog niet zijn en dat wij daar zeker over in gesprek moeten en dat gesprek zal ik heel graag binnenkort aangaan. Een deel daarvan zal ongetwijfeld gaan over de moties van vandaag, want ik zie ook de verdeling en dat de adviezen veel voor de coalitiemoties en tegen de moties van de

4260 oppositie zijn. Dat is hartstikke jammer, dat ben ik direct met de oppositiepartijen eens, maar daar moet ik wel bij zeggen dat de verdeling niet alleen daardoor komt. In de vorige periode heb ik dat ook moeten aanhoren en daar had ik ook niet altijd begrip voor, maar het is wel zo dat als een motie staande de vergadering voor iedereen kenbaar gemaakt wordt, er niet zoveel aan geschaafd kan worden. Wat ik vorige week had bedacht, heb ik bij deze en gene getoetst en

4265 gevraagd en kan dit. Onze gedeputeerden zijn voor alle Statenleden bereikbaar, dus als je een motie hebt waar je graag iets mee wilt, zorg er dan voor dat je die tijdig bij het college aankondigt, dat je vraagt, hoe denken jullie hierover of laat een ambtelijke toets doen want dat maakt het wel een stuk gemakkelijker, omdat er nu best een aantal moties zijn die als er eerder over nagedacht was, niet zouden zijn ingediend of die in gewijzigde vorm het wel hadden kunnen halen en ook op onze steun hadden kunnen rekenen. Dus het is een klein beetje een schuld aan

4270 twee kanten, maar ik wil hier graag over in gesprek gaan want dit is ook niet zoals ik het mij had voorgesteld. Nog een paar opmerkingen. Natuurlijk kun je je als PVV richten op de kleine getallen en dan vinden dat het nergens over gaat. Het klimaat, opwarming en wat kan Nederland daaraan doen, dat is zo weinig, dus laat maar zitten. In dezelfde variant kunnen wij vaststellen dat er vorig jaar een kleine 11.000 verblijfsvergunningen zijn verleend en als u bedenkt hoeveel procent

4275 dat is op de totale bevolking, dat is volgens mij ook iets van 0,07% en daar maakt u zo'n enorm probleem van. Misschien moet u ook eens naar andere kleine getallen kijken en dan trek ik meteen ook even de heer Dessing erbij die kennelijk in de veronderstelling leeft dat wij allemaal hopen omdat hijzelf het klimaatprobleem zo klein vindt, dat alleen Schiphol wat minder alles op zou lossen. Dat is precies het punt, mijnheer Dessing. Wij moeten ontzettend veel doen, en al die

4280 maatregelen zijn nodig om nog maar iets van een deuk in een pakje boter te slaan. Komen we met alleen Schiphol helemaal nergens. Dus waar iedereen kritiek heeft op te veel duurzaamheid, is het vooral een kwestie van te weinig besef van het grote probleem. Ik wil niet alle moties doornemen, wij zullen wel de motie die het CDA inbrengt, steunen. Ik twijfel nog over de wijziging en de gezamenlijke motie over de voedselbanken. Dat vind ik jammer, ik weet niet of

4285 wij die kunnen steunen. Ik ben blij met de toezeggingen van mijn gedeputeerde die kennelijk nog van plan is om meer te gaan doen dan wordt gevraagd in de bibliotheekmotie. De motie B1 zal ik

in stemming brengen, maar de lezing die de gedeputeerde eraan geeft, is prima, die hoeft niet letterlijk te worden uitgevoerd. Waar nodig zal ik met een stemverklaring bij de overige moties nog iets aangeven als dat echt moet.

4290

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Dank aan GS voor de uitgebreide en snelle beantwoording van de vragen en de preadviezen op de moties. Ik ga ze gedeeltelijk af. De opmerking over het herstelfonds van gedeputeerde Pels, heel fijn dat de basisfinanciën op orde zijn en dat geeft ons vooralsnog het comfort dat wij zoeken. Wij zien dan ook uit naar de eerste

4295 begrotingswijziging. Het sturen op integraliteit bij M42 wordt door ons van harte gesteund. Laten we holistisch daarnaar kijken en niet op een afstandelijke manier daarmee omgaan, daar is het ons te belangrijk voor en het bedrag ook te groot. Het nastreven van de multiplier is exact wat wij bedoelden met die motie, dus een goede versterking van het dossier. Dan zijn er wat

4300 opmerkingen gemaakt over de opcenten en het is natuurlijk uitstekend dat daarop gereflecteerd mag worden en dat er contact wordt opgenomen over de motorrijtuigenbelasting, maar ik herinner iedereen eraan dat wij hebben afgesproken dat de opcenten niet omhoog gaan. Ik neem aan dat dit niet ter discussie staat. Dan M41 over het noodfonds en de opmerking van

4305 gedeputeerde Pels dat het ook gaat om ongesubsidieerde organisaties. Heel fijn om te horen en dat zullen die organisaties ook heel fijn vinden. Wij zijn wel een beetje bezorgd over de spreiding van het bedrag, wij hopen dat het voor heel Noord-Holland gaat gelden en niet alleen voor Amsterdam/MRA. Het is belangrijk om die spreiding zo groot mogelijk te maken. Gedeputeerde

4310 Loggen stimuleren wij vooral om in contact te treden met andere overheden over beperkende regels die zouden kunnen gelden voor woningbouw, zoals accumulatie van geluid. Wij stimuleren hem zeker om problemen en obstakels te voorkomen daarin. Goed te zien dat gedeputeerde Zaal

4315 het heeft over ondernemers en daar een mooie drie-eenheid kenschetst. De eerste is de uitvoering van Europese regels, daarnaast stimuleren van de landelijke regels en als derde het economisch – en duurzaamheidsherstelfonds voor gebruiken. Dat is een mooi palet dat ook welkom is bij de ondernemers. De opmerking over het maatwerk leveren bij gemeenten die

4320 financieel in problemen zitten, dat is een hele goede benadering. GS hebben al een brief gestuurd naar de minister en dat is een goede benadering. Dan de gebiedsgerichte aanpak, uit de beantwoording van gedeputeerde Rommel maken wij op dat er al heel veel werk gaande is, dat alleen niet zichtbaar is. Het is heel fijn om te zien dat er hard aan gewerkt wordt en dat wij dat voor het einde van het jaar gaan bespreken. Dan nog een aanvullende vraag over de fiets- en

4325 verkeersveiligheid. Het provinciale programma Doortrappen is educatie, maar de Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek naar Verkeersveiligheid spreekt vandaag toevallig over de noodzaak van combimaatregelen, dus naast educatie ook het nemen van infrastructurele en voertuig

4330 technische maatregelen. Heeft de gedeputeerde aanvullende maatregelen op het oog voor de komende periode naast doortrappen? Of wachten wij dat af en gaan wij daarna dat definiëren? Dan de opmerking van de heer Deen over het aardgasvrij maken, waar hij dacht dat daar een

4335 discrepantie is. Gedeputeerde Stigter heeft dat al beantwoord, maar het is vrijwillig van het aardgas af, ik benadruk nog een keer dat het vrijwillig is en de gedeputeerde houdt de ontwikkelingen nauwkeurig in de gaten en aan de hand van wat hij ziet, kan hij bepalen in hoeverre het beleid al dan niet aangepast moet worden. Dat is een realistische en op termijn betaalbare oplossing. De PvdD komt met een motie over covid en blijkbaar is dat in reactie op

4330 wat ik gezegd heb daarover. De covid-19 pandemie is het grootste probleem dat wij in lange tijd
onder ogen hebben moeten zien. De maatregelen die genomen worden, hebben een enorme
diepe impact gehad op de samenleving, ook dat is duidelijk. Maar wij moeten ons wel realiseren
dat dit de eerste pandemie is in een hele lange tijd, er is dus geen sprake van een trend van
4335 pandemieën. Er is nu een pandemie en dat betekent dat wij daarmee rekening moeten gaan
houden, ook in de toekomst en dat wij maatregelen moeten nemen om dit proberen te
voorkomen en daarop goed te reageren in de toekomst. Het wegzetten van dat het een incident
is door de VVD, is onjuist. Wij zien de ernst en noodzaak van deze pandemie heel goed in.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij danken het college voor de uitvoerige reactie op alle
4340 vragen en moties. Ik loop een aantal moties specifiek langs, maar eerst in algemene zin. Er zijn
een aantal moties met name ingediend door de PVV die een dusdanig beeld schetsen van de
samenleving waar wij ons echt niet kunnen vinden. Wij vinden het belangrijk dat iedereen in
Noord-Holland mee kan doen en dat er voor iedereen gelijke kansen zijn, dus moties die
4345 insinueren om bepaalde groepen uit te sluiten, daar houden wij ons verre van. Het CDA had een
motie over stikstofinnovaties die zij heeft aangehouden en de PvdD heeft zojuist ook nog in
tweede termijn een motie ingediend over halvering van de veestapel. Richting het CDA hebben
wij een ander beeld over hoe wij de stikstofcrisis moeten aanpakken. Daarvoor zijn in onze ogen
echte transities nodig en kunnen innovaties wel een aanvulling zijn om het probleem te tackelen,
maar niet het primaire doel om daarnaar te streven. Fijn dat die is aangehouden. Richting de
4350 PvdD over de halvering van de veestapel. In mijn eerdere reactie heb ik al aangegeven dat de
situatie in Noord-Holland niet te vergelijken is met bijvoorbeeld Noord-Brabant en Gelderland en
is halvering van de veestapel niet direct een doel op zich, maar een middel om het doel te
bereiken, namelijk een stevige reductie van de stikstofuitstoot. Daar kunnen wij niet in meegaan.
In uw motie over Tata wachten wij de programmatische aanpak af die wij nog in de commissie
4355 bespreken, want wij zien ook dat er wel degelijk stappen noodzakelijk zijn om te zorgen voor een
gezonde leefomgeving en dat er rondom Tata meer nodig is en daar is de gedeputeerde al
voortvarend mee aan de slag. Wij wachten graag de bespreking in de commissie af. Dan nog een
reactie op onze moties. Dank voor de toezegging van de gedeputeerde om agrotourisme mee te
nemen in de Voedselvisie en de Recreatievisie. Daarom willen wij deze motie aanhouden en eerst
4360 de visies afwachten om te kijken of het daar in voldoende mate in wordt meegenomen. Maar daar
hebben wij vertrouwen in bij deze gedeputeerde. Dank gedeputeerde Stigter om gelijkstroom
mee te nemen in het onderzoek naar de energie-infrastructuur, heel fijn dat dat op een positief
advies kan rekenen en hetzelfde geldt voor de maatwerkdemocratie en laadpalenmotie. Wij zijn
blij met het positieve advies, dus die willen wij graag in stemming brengen. Dan nog een laatste
4365 hartenkreet, ook richting oppositie. Ik kan mij goed voorstellen dat het frustrerend is dat een
heel deel negatief wordt geadviseerd of overbodig verklaard, maar wij kijken altijd naar de
inhoud en in dit huis zijn er ook recent zeker voorbeelden geweest waarin er wel degelijk
samenwerkingsmogelijkheden zijn als wij elkaar op inhoud kunnen vinden. Ik denk aan de motie
over stages, ik ben heel blij dat wij met de SP en PvdA gezamenlijk iets indienen, dat is daar een
4370 mooi voorbeeld van. Ik ondersteun de oproep van mevrouw Kocken om elkaar tijdig op te zoeken
en de samenwerking op te zoeken, want wij staan zeker open om samen stappen te zetten naar
een gezonde toekomst.

4375 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Dank voor de opmerking van D66, maar ik wil even aanhaken
op de maatwerkdemocratie. Daar hebben wij zeker gedachten over, dus ik wil uw handreiking
daarover graag aannemen, want het lijkt me goed dat wij bij een onderwerp waar wij beiden
zoveel belang aan hechten, als wij daar in een eerder stadium van hadden geweten, wij daarin
mee kunnen optrekken. Dat lijkt mij een typisch voorbeeld van hoe wij dat zouden kunnen doen.
4380 Wij zijn zeker niet tegen, anti, te laat of niet meewerkend, integendeel. Dat wil ik even ook
richting D66 zeggen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat neem ik mij ter harte.

4385 De **VOORZITTER**: U heeft M176 aangehouden. De heer Voskuil heeft een samenwerkende motie
ingediend.

4390 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, het kan dus wel en dat is misschien een goed punt om even
op aan te haken, want er zijn veel opmerkingen gemaakt over de bestuurscultuur en wat er
allemaal aan schort. Ik kan mij bij de opmerkingen van mevrouw Strens en mevrouw Kocken
aansluiten over de voorbereiding. Laten we wel zijn, er zitten gewoon moties bij die zo ver van
ons afstaan, dat zelfs als ze een jaar geleden waren binnengekomen, ze nog steeds niet op onze
steun zouden kunnen rekenen en dan denk ik aan moties die de energietransitie en klimaatcrisis
ontkennen, voor verdeeldheid zorgen, groepen apart zetten, oproepen om diversiteit dat het
4395 uitgangspunt van onze samenleving moet zijn en de kleurrijkheid in onze stimulering mooi
maakt en stimuleert, dat wij die moeten gaan doen. Het kan niemand verbazen dat wij dit soort
moties niet en nooit zullen steunen, want Noord-Holland is altijd de mooie, diverse en
rijkgeschakeerde provincie waar plek is voor iedereen, ongeacht waar hij vandaan komt,
geloofsovertuiging of andere dingen. En als we het dan toch hebben over waar je vandaan komt
en hij is gelukkig ingetrokken, maar de voorrangsregeling voor statushouders, daar zit een
4400 pertinente fout in, want er wordt gezegd voorrang voor Noord-Hollanders, daar komt het
eigenlijk op neer, maar wanneer mensen een legale verblijfsstatus hebben, vallen zij onder de
Noord-Hollanders en dus onder de regels die voor ons allemaal gelden. Dat soort moties zullen
bij ons nooit op enige steun kunnen rekenen. Verder zit er een aantal bij die misschien overbodig
zijn of niet passen binnen de huidige afspraken. Laat ik tot slot nog een kleine geruststelling
4405 meegeven, ook niet iedere motie, amendement of initiatief van de coalitiepartijen haalt het, ook
van mij liggen er een paar op zoals u dat noemt "the cutting room floor". Uiteindelijk gaat het
erom waar je meerderheden voor krijgt. Dat neemt niet weg dat het altijd verstandig is om er
tijdig mee te komen, zodat wij kunnen meekijken en meedenken om te kijken of wij met elkaar
tot iets moois komen want samen kom je altijd tot mooiere plannen dan in je eentje. Dank aan
4410 het college voor alle inhoudelijke reacties. Ik had een paar punten opgeschreven maar die moties
zijn inmiddels ingetrokken. Nog een punt, dat is wat gedeputeerde Stigter zei over de motie over
de 1,5 graad, een uitgangspunt waar je eigenlijk niet tegen kunt zijn omdat het alternatief heel
veel erger zou zijn. Wij snappen dat hij zegt, er is een landelijke inzet in de maak en dat wachten
wij even af, maar wij zijn wel heel erg benieuwd naar wat de inbreng van Noord-Holland in dat
4415 verhaal is. Wij gaan ervan uit dat dat is dat wij die doelen moeten halen en dat de veelgenoemde

55%-reductie die ook in Den Haag inmiddels gemeengoed geworden is en die wij ook in de commissie al genoemd hebben, onderdeel van de Noord-Hollandse positie zou worden. Misschien dat daar nog even iets over gezegd kan worden. Laten wij er met elkaar vooral voor zorgen dat wij die doelen echt gaan halen, want over het alternatief wil je niet eens nadenken. Ik ga niet alle
4420 moties nalopen, van de meeste heb ik al iets gevonden. Wij moeten nog even kijken naar de samengevoegde motie Voedselbanken. Het is zo'n voorbeeld waarvan de delen soms beter waren dan het samengevoegde gedeelte, dus daar moeten wij nog even goed op kauwen. Misschien geef ik straks een stemverklaring bij de stemming.

4425 De **VOORZITTER**: Het is bijna 18.10 uur en ik stel voor om te schorsen tot 19.00 uur en dan starten wij met de reactie van GS op de tweede termijn.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kocken): De vergadering is heropend. Omdat de CdK moet reageren op een motie, zit ik hier even en dat betekent dat ik voor de beantwoording in tweede termijn
4430 niet het woord aan mevrouw Pels ga geven, maar om het handig en soepel te laten verlopen met wie er op deze stoel moet zitten, eerst aan de CdK zodat hij die motie kan beantwoorden. Daarna is het woord aan mevrouw Pels. Ik zie de heer Smaling.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Wij hebben de nieuwe M183 Voedselbanken van de PVV en SP
4435 gewijzigd en ik zal het nieuwe dictum even voorlezen:

Roepen het college op om:

*Te verkennen hoe we vanuit de provincie ondersteuning kunnen bieden aan de voedselbanken en alles in het werk te stellen om een win-winsituatie te creëren met betrekking tot het voorkomen
4440 van voedselverspilling en het sluiten van korte ketens aan de ene kant en het zorgen voor voldoende aanbod voor de voedselbanken aan de andere kant*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PVV, SP

4445

De **VOORZITTER**: Helder. Het nieuwe dictum zal in iBabs geplaatst worden.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Voorzitter. Ik reageer op M182 van de PvdD, inzetten op integraal beleid voor preventie van pandemieën, waar je op zichzelf niet tegen kunt zijn. Ik moet deze
4450 motie wel ontraden vanwege het dictum van de motie, dan gaat het over onderdelen en zoönotische pandemieën en het voorkomen daarvan, waarvan de verantwoordelijkheid bij het Ministerie van Landbouw en met name in Brussel ligt en ook voor het nemen van maatregelen, zoals het afsluiten van gebieden. Dat is echt een Rijksverantwoordelijkheid. Er zitten wel elementen in, met name bij het tweede gedachtestreepje waar het college wordt opgeroepen om
4455 netwerktafels te organiseren. Daar ben ik op dit moment al actief mee bezig, eigenlijk vanaf het begin van de pandemie heb ik partijen die zich bezighouden met crisisbestrijding, veiligheid, maar ook gemeenten en maatschappelijke organisaties met enige regelmaat in de Statenzaal gehad waarbij u digitaal aanwezig was, waarbij wij met elkaar spreken over de

4460 gemeenschappelijke delen beter te laten zijn, zodat daar waar het kan, elkaar helpen en ondersteunen, openheid betrachten over welke maatregelen wij nemen om de gevolgen van de pandemie zo goed mogelijk te beperken. Daar zal ik in de toekomst zeker mee doorgaan.

De **VOORZITTER**: De indiener heeft geen vragen meer. Dan kunt u weer op uw stoel gaan zitten.

4465 Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Er staat een aantal vragen voor mij open naar aanleiding van de reacties van PS. De PvdO vraagt om een heroverweging en zoals ik had aangegeven, hebben wij geen specifiek doelgroepenbeleid en dat willen wij graag zo houden. Vandaar ons eerdere advies om deze te ontraden. Over M170 heb ik aangegeven dat wij dat al doen, het is bestaand beleid, dus u zou kunnen overwegen om die motie in te trekken. M172, zoals de CU heeft aangegeven,
4470 hebben wij een concrete toezegging op gedaan om eenzaamheid zeker in te brengen in de gesprekken met gemeenten, dus u zou kunnen overwegen om deze in te trekken of aan te houden. De VVD vraagt aandacht voor een voor hen belangrijk thema, het niet verhogen van de opcenten. Zolang u dat niet ter discussie stelt, zijn wij als GS gebonden aan het coalitieakkoord. U vroeg ook naar de spreiding van de middelen voor de ontwikkelingsmaatschappij of de Bank
4475 voor culturele instellingen en dan zullen wij natuurlijk inzetten op een ontwikkelingsmaatschappij voor geheel Noord-Holland en niet alleen voor Amsterdam. Ik heb nog een aantal vragen gehoord voor mevrouw Zaal.

De **VOORZITTER**: (De heer Van Dijk): Ik geef het woord aan gedeputeerde Zaal.

4480 Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Ik wil nog reageren op drie moties, de twee gewijzigde moties en de nieuw ingediende motie over halvering van de veestapel. M183 extra ondersteuning voedselbanken: met het nieuwe dictum kan ik uit de voeten, dus die kunnen GS van een positief advies voorzien. Hetzelfde geldt voor de motie van PvdA, D66 en SP over het investeren in
4485 stageplekken voor Noord-Hollandse mbo-jongeren, dus ook een positief advies hiervoor. M181 van de PvdD, reductie van het aantal dieren: die ontraad ik, het is vanzelfsprekend dat wij naar een transitie van de landbouwsector moeten, dat wij inzetten op duurzame landbouw en op kringlooplandbouw en daarvan zal een groene eiwittransitie onderdeel zijn, maar dat is een transitie die wij samen met de sector moeten doen waarin ook veeteelt een plek zal krijgen. Om
4490 nu al een doel neer te zetten of daar onderzoek naar te doen om de veestapel te halveren, is echt te vroeg en dat is niet hoe GS deze transitie willen aanpakken.

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Loggen beantwoordt indien nodig, ook vragen aan gedeputeerde Rommel, die is uitgelogd vanwege een overleg op het ministerie.

4495 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, voor mij resteert een vraag van mevrouw Van Soest over hoe vaak wij overleggen met gemeenten. Wij overleggen zeer regelmatig met gemeenten, waar het gaat over het doorstromen van de woningbouw, ook over de woonakkoorden om een plek te geven in de overleggen die wij daarover hebben. Ik heb mevrouw Van Soest al eerder aangegeven
4500 dat wij met Purmerend en nu nog Beemster afspraken hebben gemaakt over een pilot specifiek voor ouderenhuisvesting.

- 4505 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, de opmerking van de heer Van der Maas over de fietsveiligheid. Het klopt dat niet alleen het programma Doortrappen een bijdrage levert aan de verkeers- en fietsveiligheid, want dit programma is specifiek gericht op de educatie van ouderen, maar daarnaast is veiligheid een onderdeel van de doorfietsroute-aanpak, de aanpak fietsknelpunten per regio en daarnaast is er de subsidieregeling kleine infra. Juist op het infradeel zijn er meerdere regelingen om te zorgen dat de veiligheid verbeterd wordt.
- 4510 Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik heb drie vragen gekregen, eerst van de heer Smaling een verdiepende vraag over de sociale kant van de energietransitie. Hij vroeg mij een aantal sociale indicatoren te verbinden aan het Actieprogramma Klimaat en de arbeidsplaatsen die hierbij aan de orde zijn, de woonlastenontwikkeling, planschade, dat soort elementen. Dat is een hele belangrijke en interessante vraag, maar gelijktijdig ook een lastige om op het niveau van de
- 4515 provincie te beantwoorden, omdat wij heel veel cijfers niet hebben op dat niveau. Er zijn cijfers wel beschikbaar, de energieloketten brengen in kaart welke maatregelen er worden genomen door burgers over verduurzaming van hun woning en in MRA-verband wordt op dit moment een onderzoek gedaan naar de relatie tussen arbeidsplaatsen en de energietransitie. Op allerlei manieren hebben wij die informatie wel, dus ik stel voor dat wij schriftelijk aan PS aangeven wat
- 4520 er op dat vlak mogelijk is tegen redelijke inspanning en wat heel lastig zal zijn en dat wij op basis daarvan nog een keer het gesprek voeren. De tweede vraag van de heer Smaling gaat over de procedure over windenergiegebieden. Daar hebben wij al eerder over gesproken. In de binnenkort te publiceren omgevingsregeling zal dat helder omschreven worden. Initiatiefnemers moeten met een kaart onderbouwen waar het windplan moet komen en wat de relatie is met de
- 4525 omgeving natuur, energie, infrastructuur en dat soort elementen waarbij een participatiedocument wordt toegevoegd waarin wordt aangegeven hoe zij met de omgeving zijn omgegaan. Aanvullend zal de provincie – dat zullen wij doen voor geheel MRA – milieuonderzoek gaan doen dat als addendum bij de al bestaande plan-MER Windenergie op land gevoegd zal worden, zodat deze gegevens ook beschikbaar zijn voor initiatiefnemers en mogelijke
- 4530 initiatiefnemers. De heer Smaling vroeg in welke mate wij zicht hebben op of contact hebben met initiatiefnemers. De afgelopen jaren hebben zich verscheidene initiatiefnemers gemeld, veel bekend bij PS door het inspreken. Zo praten wij rond Schoteroog in Haarlem, de IJplas in Amsterdam en dat hebben wij al gemeld. Die hebben wij in de procedure gedurende het traject meegenomen zodat wij procedures parallel konden schakelen en op het moment dat de regeling
- 4535 gepubliceerd is, dat we vrij snel tot zaken kunnen komen, dus dat zicht op projecten hebben wij, maar mogelijk gaan zich in de MRA ook nog andere projecten aandienen de komende tijd. De heer Voskuil vraagt hoe wij aankijken tegen de 1,5 graad. Het zal geen verbazing zijn voor de heer Voskuil dat onze inzet er uiteraard op is gericht dat de afgesproken doelen worden gehaald. Persoonlijk ben ik blij met de verkenning die het kabinet nu gaat uitvoeren over de doelstelling
- 4540 van 55%, omdat het ook aansluit bij wat er op Europees verband op ons af gaat komen en ook bij de doelen die wij daarbij hebben. Ik ben buitengewoon geïnteresseerd in het vervolg, analyse en stappen die gezet gaan worden en welke maatregelen horen dan bij dat opgehoogde doel? Ik ben heel terughoudend om daarop vooruit te gaan lopen, laten wij nu geen discussie hebben over een doelstelling van 49 of 55, terwijl wij zien dat wij de doelstelling van 49% nu niet halen. Laten wij

4545 vooral inzetten op het nemen van de goede maatregelen op dat vlak en als goede partner in overleg gaan met het Rijk over wat de verhoging van de doelstelling betekent voor de inzet van het Rijk. Het lijkt mij niet handig ook niet qua onderhandelingspositie voor de provincies, om hierop vooruitlopend aan te geven dat die 55% voor ons gesneden koek is, want dat zal een extra
4550 inzet vragen en daar horen extra middelen bij om die doelstelling te gaan halen. Ik ben wel blij dat deze verkenning wordt uitgevoerd en als loyale partij zullen wij het gesprek aangaan hierover met het Rijk.

De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alle gedeputeerden in tweede termijn aan het woord gehad. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen via de fractievoorzitters. Wij hebben hier nieuwe
4555 afspraken over gemaakt, wij gaan het bundelen. Per fractievoorzitter worden alle stemmingen achter elkaar voorgelegd. Wij hadden afgesproken om als er amendementen zijn, de voordracht in een tweede stemronde aan u voor te leggen, maar omdat er geen amendementen zijn, kunnen in een keer alle moties worden voorgelegd en als laatste direct de voordracht.

4560 De heer **SMALING** (SP): Kunnen wij nog even schorsen voordat wij tot stemming overgaan?

De **VOORZITTER**: U bent mij net voor, want wij hebben nog 10 minuten nodig om de lijst met de laatste wijzigingen definitief te maken. Ik stel voor om te schorsen tot 19.40 uur. De vergadering is heropend. Wij gaan per fractie een peiling doen onder de fractievoorzitters. Ik lees alle moties
4565 en de voordracht voor. Een aantal woordvoerders heb ik horen aangeven dat men afhankelijk van stemgedrag over de moties, een voorbehoud wil maken bij het voor of tegen voordracht 53 stemmen. Als dat zo is, kunt u dat aangeven en zal ik alsnog voor de partijen die dat willen, een tweede stemronde inlassen. Als dat niet het geval is, kunt u direct voor de voordracht stemmen.

4570 De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Een beetje wethouder Hekking-achtig misschien, maar wij houden M166 en M167 aan.

De **VOORZITTER**: Dat scheelt weer, dus dat zal niemand erg vinden, dank u wel. Zijn er meer partijen die iets willen intrekken? De heer Dessing wil ook een tweede stemronde. Een paar
4575 partijen wil een tweede stemronde, dan is het verstandig om een tweede stemronde in te lassen, zodat voor alle partijen en ook de luisteraars helder is dat wij eerst de moties in stemming brengen en daarna de voordracht. Wij gaan eerst een peiling doen over de ingediende moties.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen,
4580 M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157:
4585 tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: stemverklaring: Wij vinden helder taalgebruik ook erg belangrijk, alleen het opnieuw opstellen van dezelfde begroting met een ander taalgebruik

vinden wij wat overdreven. Wij zouden liever zien dat het allemaal gevat wordt in diagrammen en in filmpjes, dat lijkt ons veel effectiever, dus tegen, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: tegen, M184: voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik wil even een opmerking maken. Het staat mijn fractie erg tegen niet zozeer dat de stemming over het voorstel en de moties wordt gesplitst, maar wel dat het bijna een vorm van chantage is dat het ene eerst moet voordat het andere gedaan kan worden. Als het om amendementen zou gaan die het voorstel zouden wijzigen, dan kan ik mij dat voorstellen, maar het stemgedrag laten bepalen over een inhoudelijk stuk, dat gaat mij echt te ver en daar maken een paar mensen zich echt een beetje belachelijk mee de volgende keer dat ze het gaan hebben over inhoud. Dat wilde ik even gezegd hebben. Amendementen ja, moties nee. M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: stemverklaring: Wij zijn tegen, want diversiteit moet niet alleen onderdeel zijn van het provinciale personeels- en sponsoringbeleid, maar van alles wat wij doen en onze hele samenleving. Het kan niet kleurrijk genoeg en rijk geschakeerd mogelijk zijn, M164: tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: tegen, M169: stemverklaring: Dat geldt voor alle moties van 50plus/PvdO, op zich staan er in de oproepen aan GS wel wat goede elementen maar wij begrijpen dat GS dit deels al doen en daarnaast zijn wij ook niet zo'n voorstander van een apart doelgroepenbeleid op dit vlak, vandaar tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen, M173: tegen, M174: stemverklaring: Wij zijn blij met de woorden van de gedeputeerde dat zij dit niet zo heeft uitgelegd om de begroting volledig opnieuw te gaan herschrijven volgens taalniveau B1, dat staat weliswaar in de motie maar ik heb de gedeputeerde goed gehoord dat zij dat niet gaat doen, maar wel een versie gaat maken op dat taalniveau en het is ook goed om dat ook voor andere publicaties – dat is het tweede gedachtestreepje – van de motie te gaan doen, dus voor, M175: stemverklaring: Deze motie is eigenlijk overbodig, omdat de minister al aanwijzingen heeft gegeven aan de veiligheidsregio's over hoe zij moeten omgaan met de bibliotheken in het nieuwe pakket maatregelen. Volgens mij hebben de veiligheidsregio's gewoon naar de minister te luisteren en voegt deze motie niet zoveel toe, maar wij ondersteunen wel de bibliotheken en vandaar toch voor, M177: voor, M178: tegen, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor. Nog een kort punt van orde, is het wellicht mogelijk om de stemronde over de begroting te combineren met het stemmen over de drie moties Vreemd? Dat scheelt omdat wij dan niet opnieuw in beeld hoeven te worden gebracht.

De **VOORZITTER**: Daar moet ik even over nadenken.

De heer **DESSING** (FvD): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: stemverklaring: Wij vinden dit geen taak van de provincie en wij vinden dat er geen verzwaring voor ondernemers zou moeten zijn, dat er eerder
4635 belastingverlichting zou moeten zijn, dus tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: stemverklaring: Wij zijn voor helder taalgebruik maar willen ons graag het recht voorbehouden om bij sommige ingewikkelde onderwerpen toch termen te hanteren die het B1-niveau kunnen ontstijgen. Bovendien willen wij als Statenleden ook het recht hebben om indien gewenst, een eloquente bijdrage te leveren, dus tegen, M175: voor, M177: stemverklaring,
4640 Wij vinden het jammer dat het onderwerp directe democratie niet in deze motie is verwerkt, dus tegen, M178: stemverklaring: Met deze motie zouden wij op de stoel gaan zitten van de netbeheerder die dit al aan ACM moet rapporteren en wij vinden dat ACM dit zelf moet onderzoeken, dus tegen; M179: tegen, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

4645 De heer **ZOON** (PvdD): M152: tegen, M153: tegen, M154: voor, M155: voor, M157: voor, M158: voor, M159: tegen, M162: tegen, M164: stemverklaring: Er moet inderdaad een ander belastingstelsel gaan komen, dat moeten wij landelijk gaan regelen, daar moet ook de verhoging van het salaris bij zitten. Daarom zijn wij tegen deze motie, maar ondersteunen hem wel, M169: tegen, M170: voor, M171: tegen, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: voor,
4650 M178: voor, M179: voor, M181: voor, M182: voor, M183: voor, M184: voor.

De heer **DEEN** (PVV): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: tegen, M169: voor, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: tegen, M177: tegen, M178: tegen, M179: tegen, M181: tegen,
4655 M182: tegen, M183: voor, M184: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): M152: tegen, M153: tegen, M154: tegen, M155: voor, M157: stemverklaring: Wij zijn het eens met het doel maar denken dat het heel ingewikkeld is om dit in het provinciale beleid uit te werken, dit zal landelijk moeten gebeuren, tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162:
4660 tegen met stemverklaring: Diversiteit draagt bij aan de creativiteit en doet ook recht aan de diversiteit in de samenleving, M164: stemverklaring: Belangrijk om het minimumloon te verhogen, dat is toevallig ook onderdeel van het belastingplan dat de CU vandaag heeft gepresenteerd, maar nu dit alleen in Noord-Holland doen, dat kan niet, dus tegen, M169: tegen, M170: tegen, M171: tegen, M172: tegen vanwege de toezegging die is gedaan, M173: tegen,
4665 M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: stemverklaring: Dat wij de gedeputeerde willen vragen om er niet te veel tijd in te steken, omdat het echt een taak van de netbeheerders is, maar voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

De heer **SMALING** (SP): M152: tegen, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: tegen, M162: tegen, M164: voor, M169: tegen, M170: tegen, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: voor, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

4675 Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: tegen, M164: tegen, M169: voor, M170: voor, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: tegen, M178: voor, M179: voor, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

4680 De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): M152: voor, M153: voor, M154: voor, M155: voor, M157: tegen, M158: tegen, M159: voor, M162: voor, M164: tegen, M169: tegen, M170: voor, M171: voor, M172: voor, M173: voor, M174: voor, M175: voor, M177: voor, M178: tegen, M179: tegen, M181: tegen, M182: tegen, M183: voor, M184: voor.

4685 De **VOORZITTER**: Wij maken even snel de balans op. Ik ga toch een tweede stemronde doen, want ik vind dat wij dit agendapunt moeten afronden met een stemming en de mensen die meekijken, hebben er recht op om te weten hoe wij erover denken. Wij hebben een versnelde telling. Digitaal hebben wij de stemming bijgehouden. Dankzij de griffie hebben wij nu een geautomatiseerd systeem, maar het wordt natuurlijk ook nog even snel gecontroleerd met de hand, maar het klopte, dus de vierkantscontrole klopt. Dan volgt nu de uitslag van de stemming
4690 over de moties.

M152: verworpen met 41 stemmen en 13 stemmen voor van FvD, PVV, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

4695 M153: verworpen met 38 stemmen tegen en 16 voor van FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

M154: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

M155: aangenomen met 54 stemmen voor.

M157: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.

4700 M158: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.

M159: verworpen met 41 stemmen tegen en 13 stemmen voor van FvD, PVV, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

M162: verworpen met 42 stemmen tegen en 12 stemmen voor van FvD, PVV, Fractie Baljeu.

M164: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van SP.

4705 M169: verworpen met 50 stemmen tegen en 4 stemmen voor van PVV en 50plus/PvdO.

M170: verworpen met 49 stemmen tegen en 5 stemmen voor van PvdD, 50plus/PvdO, fractie Baljeu.

M171: verworpen met 38 stemmen tegen en 16 stemmen voor van FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

4710 M172: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

M173: verworpen met 35 stemmen tegen en 19 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, Fractie Baljeu.

M174: aangenomen met 37 stemmen voor en 17 stemmen tegen van VVD, FvD.

4715 M175: aangenomen met 51 stemmen voor en 3 stemmen tegen van PVV.

M177: aangenomen met 30 stemmen voor en 24 stemmen tegen van VVD, FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO.

M178: aangenomen met 38 stemmen voor en 16 stemmen tegen van FvD, CDA, PVV, Fractie Baljeu.

4720 M179: aangenomen met 42 stemmen voor en 12 stemmen tegen van FvD, PVV, Fractie Baljeu.

M181: verworpen met 48 stemmen tegen en 6 stemmen voor van PvdD, SP.

M182: verworpen met 51 stemmen tegen en 3 stemmen voor van PvdD.

M183: aangenomen met 45 stemmen voor en 9 stemmen tegen van VVD.

M184: aangenomen met 51 stemmen voor en 3 stemmen tegen van PVV.

4725

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu stemmen over voordracht 53, de begroting 2021 en de Memorie van Antwoord.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voor.

4730 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.

De heer **DESSING** (FvD): Tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.

4735 De heer **ZOON** (PvdD): Tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Tegen.

De heer **SMALING** (SP): Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Voor.

4740 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Stemverklaring. Veel van mijn vragen op financieel en economisch gebied zijn niet beantwoord, waardoor wij geen goede afweging kunnen maken van deze begroting. Daarom stemmen wij tegen.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voor.

4745 De **VOORZITTER**: De voordracht is aangenomen met 39 stemmen voor en 15 stemmen tegen van FvD, PvdD, PVV, 50plus/PvdO.

9.a. Actualiteiten

4750 De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

9.b. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de Orde van de dag

4755 De **VOORZITTER**: De eerste motie Vreemd betreft de bescherming bedreigde diersoorten van D66 en GL.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Wat ik van collega Rommel heb begrepen, is dat deze motie feitelijk overbodig is, omdat eigenlijk al gehoor wordt gegeven aan wat de motie beoogt. Er wordt al gekeken naar de gevolgen voor de nieuwe Rode Lijst met bedreigde diersoorten.

4760 De **VOORZITTER**: Voor alle duidelijkheid, wij bundelen deze drie moties en bieden die gezamenlijk ter stemming aan. De twee andere moties Vreemd worden toegelicht door gedeputeerde Olthof.

4765 Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, M150 spaarpalen verkeersveiligheid kunnen wij positief adviseren. Wij hebben kennis genomen van de pilots in twee andere provincies en waren ook bezig om te kijken of wij dit in Noord-Holland zouden kunnen doen, dus dit dient als een steun voor de pilots in Noord-Holland. M151, deze ontraad ik. Ik heb al aangegeven bij de begroting dat wij de ambities om het OV door te zetten en de ambities zowel voor duurzaamheid als omvang absoluut door willen zetten, maar hier wordt erg gericht op het middel, de financiële
4770 bijdrage, terwijl wij op dit moment in gesprek zijn met de concessiehouder over hoe wij de ambities voor duurzaamheid kunnen waarmaken en het hoeft niet altijd financieel te zijn. Wij onderschrijven het voortzetten van de ambities voor duurzaamheid, maar de motie gaat over het middel en daar kan ik niet mee instemmen, want het hoeft niet altijd financieel te zijn. Over het derde punt zullen wij PS blijven informeren. Dus M150 positief, M151 negatief.

4775

De **VOORZITTER**: Stemverklaringen kunnen tijdens het stemmen worden gegeven.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 149: tegen, Motie 150: tegen, Motie 151: tegen.

4780 Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.

De heer **DESSING** (FvD): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 149: tegen, Motie 150: voor, Motie 151: tegen.

4785 De heer **ZOON** (PvdD): Motie 149: voor, Motie 150: stemverklaring: Wij snappen het interessante initiatief, maar wij zien wel bezwaren met bijvoorbeeld privacy, dus tegen, Motie 151: stemverklaring: Ook hier zien wij de positieve insteek, wij zien graag de duurzaamheid, maar wij stemmen tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Motie 149: tegen, Motie 150: tegen, Motie 151: tegen.

De heer **SMALING** (SP): Motie 149: voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.

4790 De heer **KLEIN** (CU): Motie 149: stemverklaring: Hoewel het eigenlijk overbodig is, ondersteunen wij het idee en wij begrijpen dat de gedeputeerde dat zo interpreteert, dus voor, Motie 150: voor, Motie 151: voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Motie 149: tegen, Motie 150: voor, Motie 151: voor.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Motie 149: voor, Motie 150: tegen, Motie 151: voor.

4795

De **VOORZITTER**: De uitslag van de peiling over de drie moties Vreemd aan de orde van de dag is als volgt:

Motie 149: aangenomen met 37 stemmen voor en 17 stemmen tegen van VVD, CDA, PVV, 50plus/PvdO.

4800 Motie 150: aangenomen met 38 stemmen voor en 16 stemmen tegen van VVD, PvdD, PVV, Fractie Baljeu.

Motie 151: verworpen met 40 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, SP, CU, 50plus/PvdO, fractie Baljeu.

4805 **9.c. Schorsing**

De **VOORZITTER**: Ik schors om 20.33 uur de vergadering tot maandag 16 november om 13.00 uur. Dan zie ik u graag weer gezond en wel terug.

4810

4815